

**Bestemmingsplan Buitengebied
Hardenberg, partiële herziening
De Lutteresweg 4 te Lutten**

V A S T G E S T E L D

BügelHajema

Plek voor ideeën

**Bestemmingsplan Buitengebied
Hardenberg, partiële herziening
De Lutteresweg 4 te Lutten**

V A S T G E S T E L D

Inhoud

Toelichting en bijlagen
Regels
Verbeelding

4 juni 2010
Projectnummer 115.38.01.20.00

	DATUM	NUMMER
ONTWERP TER VISIE:		
VASTSTELLINGSBESLUIT:		
GOEDKEURINGSBESLUIT:		
UITSpraak RAAD VAN STATE:		

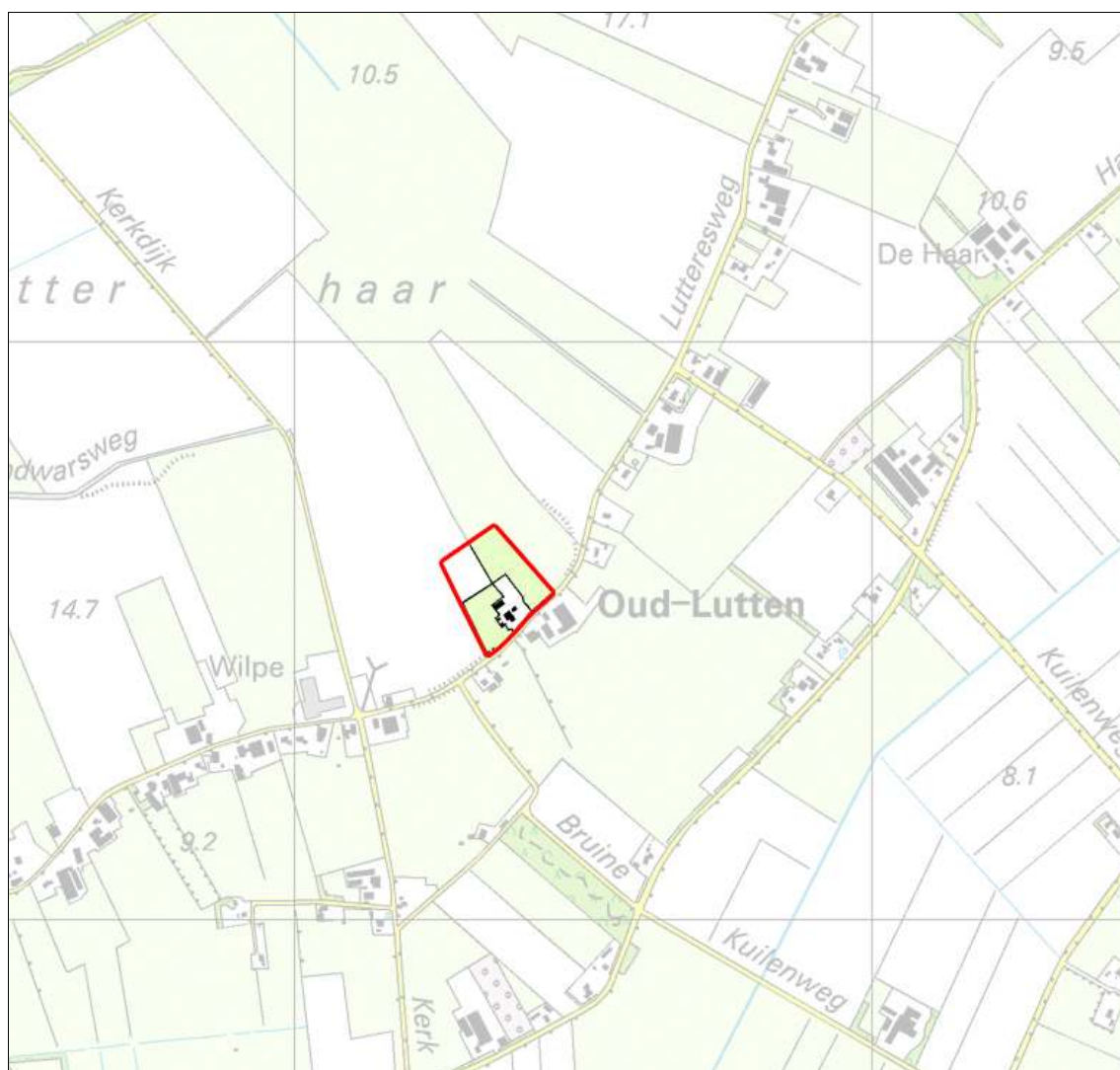
ONHERROEPELIJK:

Ideeën voor een plek

Overzichtskaart

Gemeente Hardenberg, bron: Topografische Dienst

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
2	Beleid	11
2.1	Provinciaal beleid	11
2.2	Gemeentelijk beleid	12
2.3	Conclusie	13
3	Planbeschrijving	15
3.1	Huidige situatie	15
3.2	Toekomstige situatie	17
4	Juridische vormgeving	21
4.1	Algemeen	21
4.2	Bestemming	22
4.3	Afstemming op andere wetten en verordeningen	22
5	Toets aan wet- en regelgeving	27
5.1	Milieuzonering	27
5.2	Wegverkeerslawaaï	28
5.3	Luchtkwaliteit	29
5.4	Bodem	29
5.5	Externe veiligheid	30
	5.5.1 Inrichtingen	30
	5.5.2 Vervoer van gevaarlijke stoffen	32
	5.5.3 Buisleidingen	33
5.6	Archeologie	33
5.7	Water	34
5.8	Ecologie	36
6	Economische uitvoerbaarheid	39
7	Inspraak en overleg	41

Bijlagen

Inleiding

De voorliggende partiële herziening is opgesteld naar aanleiding van de nieuwe ontwikkelingen die betrekking hebben op de agrarische onderneming aan De Lutteresweg 4 te Lutten. Het planvoornemen bestaat uit het vergroten van het bestaande bouwblok waardoor de bouw van een nieuwe ligboxenstal, mestopslag, werktuigenberging en tweede bedrijfswoning mogelijk worden gemaakt.

AANLEIDING

Het plangebied maakt deel uit van het buitengebied van de gemeente Hardenberg en wordt aan de zuidzijde begrensd door De Lutteresweg. De overige zijden van het gebied grenzen aan agrarische gronden, zowel bouw- als grasland.

BEGRENZING PLANGEBIED

De exacte begrenzing van het plangebied is weergegeven op de overzichtskaart en de verbeelding behorende bij dit bestemmingsplan.

Het vigerende bestemmingsplan is het bestemmingsplan 'Buitengebied' van de gemeente Hardenberg (vastgesteld d.d. 26 april 1989 en goedgekeurd d.d. 12 december 1989). Op het plangebied rust momenteel de bestemming 'agrarisch gebied met landschappelijke waarde, open landschap met reliëf'. De nieuwe ontwikkeling past niet binnen de voorschriften van dit bestemmingsplan. Derhalve is de onderhavige partiële herziening opgesteld.

VIGEREND BESTEMMINGS-
PLAN

Vanwege de inwerkingtreding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) op 1 juli 2008, wordt deze partiële herziening opgesteld conform het gestelde in de nieuwe wet. Ook is de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008 (SVBP 2008) op deze herziening van toepassing.

In hoofdstuk 2 komt het relevante beleid op provinciaal en gemeentelijk niveau aan bod. Hoofdstuk 3, planbeschrijving, gaat in op de huidige en toekomstige situatie van het plangebied. Vervolgens staat in het vierde hoofdstuk de juridische vormgeving van het plan beschreven. Hoofdstuk 5 beschrijft de toets aan wet- en regelgeving. De onderwerpen die in dit hoofdstuk aan bod komen, zijn: milieuzonering, wegverkeerslawaaai, luchtkwaliteit, bodem, externe veiligheid, archeologie, water en ecologie. De hoofdstukken 6 en 7 verwoorden ten slotte de economische uitvoerbaarheid van het plan en de resultaten van inspraak en overleg.

LEESWIJZER

Beleid 2

2.1

Provinciaal beleid

De Omgevingsvisie Overijssel en de bijbehorende Omgevingsverordening bevatten het nieuwe provinciale beleid van de provincie Overijssel voor de fysieke leefomgeving. In de Omgevingsvisie komt helder naar voren dat de provincie vooral op hoofdlijnen zal sturen. Bij nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied dient te allen tijde het drieluik:

- zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik;
  - gebiedskenmerken;
  - ontwikkelingsperspectieven;
- in acht te worden genomen.

OMGEVINGSVISIE EN
OMGEVINGSVERORDENING

Kwaliteitsopgaven en -voorwaarden

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en lust- en leisurelaag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en -opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. De bijlage Catalogus Gebiedskenmerken geeft meer in detail inzicht in de kenmerken van verschillende gebieden en wat in die gebiedskenmerken van provinciaal belang is voor hoe een ontwikkeling invulling krijgt. In het navolgende worden de relevante lagen besproken.

Natuurlijke laag: Dekzandvlakte en -ruggen

De ambitie is de natuurlijke verschillen tussen hoog en laag en tussen droog en nat functioneel meer sturend en beleefbaar te maken. Dit kan bijvoorbeeld door een meer natuurlijk watersysteem, door beplanting met 'natuurlijke' soorten en door de (strekings)richting van het landschap te benutten in gebiedsontwerpen.

AMBITIE

Dekzandvlakten en -ruggen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van het huidige reliëf.

NORM

- Als ontwikkelingen plaatsvinden, dragen deze bij aan het beter zichtbaar en beleefbaar maken van de hoogteverschillen en het watersysteem. Beide zijn tevens uitgangspunt bij (her)inrichting.
- Bij ontwikkelingen is de (strekings)richting van het landschap, gevormd door de afwisseling van beekdalen en ruggen, het uitgangspunt.

RICHTING

AMBITIE	<p>Laag van het agrarische cultuurlandschap: essenlandschap</p> <p>De ambitie is het behouden van de es als ruimtelijke eenheid en het versterken van de contrasten tussen de verschillende landschapsonderdelen: grote open maat van de essen, het mozaïek van de flank van de es, de open beekdalen en vroegere heidevelden. De samenhang hiertussen krijgt opnieuw vorm en inhoud door accentuering van de verschillende onderdelen en overgangen. De flank van de es biedt eventueel ruimte voor ontwikkelingen, mits de karakteristieke structuur van erven, beplantingen, routes en open ruimtes wordt versterkt.</p>
NORM	<ul style="list-style-type: none"> - De essen krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van de karakteristieke openheid, de huidige bodemkwaliteit en het huidige reliëf. - Op de flanken krijgen de kleinschalige landschapselementen, zoals houtwallen, bosjes, zandpaden, karakteristieke erven en beeldbepalende open ruimte daartussen, een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van dit kleinschalige patroon.
RICHTING	<ul style="list-style-type: none"> - Als ontwikkelingen plaatsvinden in het essenlandschap dan krijgen deze in de flanken een plaats, met respect voor en bijdragend aan de aanwezige bebouwingsstructuren (lint, erf) en versterking van het landschapelijk raamwerk.

Ontwikkelingsperspectieven

Het Overijsselse buitengebied is onderverdeeld in drie typen gebieden:

- Realisatie groene en blauwe hoofdstructuur.
- Buitengebied: accent productie.
- Buitengebied: accent veelzijdige gebruiksruimte.

Op het plangebied is het perspectief 'accent productie' van toepassing. Het verder ontwikkelen tot een gebruikslandschap, gedragen door moderne landbouw speelt hierbij een belangrijke rol. Het betreft voornamelijk de open gebieden waar verdere modernisering en schaalvergroting de ruimte krijgen. De kenmerkende structuren van het landschap dienen hierbij in acht te worden genomen.

Overig

In het plangebied zijn geen overige functies aanwezig.

2.2

Gemeentelijk beleid

VISIENOTA BUITENGEBIED

Op 18 juli 2006 is door de gemeenteraad van Hardenberg de Visienota Buitengebied vastgesteld. Deze nota legt een ruimtelijke visie neer voor het gehele buitengebied van de gemeente Hardenberg en dient tevens als toetsingsdocu-

ment voor bestemmingsplanherzieningen. De nota verwoordt drie hoofddoelen voor het buitengebied:

1. op een duurzame en efficiënte wijze ruimte scheppen voor de verschillende ruimteveragende functies;
2. het vergroten van de leefbaarheid van het platteland;
3. het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit.

Een vertaling van deze thema's vindt plaats in een thematische benadering en gebiedsgerichte benadering van het buitengebied. Als uitgangspunten hierbij gelden de landschapstypen en de visuele landschapskenmerken. Daarnaast speelt een ontwikkelingsgerichte wijze van bestemmen een grote rol.

Het plangebied maakt deel uit van het deelgebied 'Dedemsvaart-Zuid, Colenbranderbos, Slagharen-Oost/West, De Krim, Bergentheim-Zuid'. Dit gebied wordt getypeerd als veenontginningslandschap. Kenmerken van dit gebied is ondermeer de openheid, vlakke wegenstructuur en bebouwing langs de ontginningsassen. Landbouw is in dit gebied de belangrijkste functie en landbouwontwikkeling staat hier voorop.

Het gemeentelijk beleid op het gebied van landbouw richt zich specifiek op de volgende punten:

- Het bieden van ruimte aan de landbouw om te komen tot een rationele, op de markt gerichte productie die in evenwicht is met zijn omgeving;
- Het bieden van ruime mogelijkheden voor verbrede landbouw.
- Een gebiedsgerichte aanpak;
- Ruimte voor maatwerk voor plaatselijke omstandigheden.

De toekomstvisie 'De gemeente Hardenberg stapt stevig op de toekomstig af' is in 2004 vastgesteld. Dit document verwoordt de visie voor de gemeente Hardenberg voor de periode 2004-2019.

TOEKOMSTVISIE

De onderwerpen economie en groene ruimte uit deze visie hebben betrekking op het plangebied. Over bedrijvigheid wordt gezegd dat bestaande bedrijvigheid, ondermeer in de landbouwsector, een belangrijke economische motor is. Gemeente Hardenberg wil initiatieven en ontwikkelingen in deze sector de ruimte geven. In bepaalde gebieden, passend binnen de gebiedsgerichte benadering uit de programmalijn groene ruimte, zal de landbouw alle ruimte krijgen om een levensvatbaar bedrijf te runnen. Dit kan ook via extensivering en verbreding.

De programmalijn groene ruimte verwoordt dat in gebieden met weinig natuurwaarden veel economische activiteit en landbouw mogelijk is. In gebieden met hoge natuurwaarden staat daarentegen de natuurfunctie centraal.

2.3

Conclusie

Het planvoornemen voldoet aan de uitgangspunten van zowel het provinciale als gemeentelijke beleid.

In het provinciale beleid staat dat het plangebied ligt in een gebied waar het accent ligt op productie (een moderne landbouw). Het planvoornemen voorziet hierin door een uitbreiding met de nieuwste technieken. Daarnaast is het beleid gericht op de bescherming van de landschappelijke waarden. Bij de inrichting van het plangebied is hiermee rekening gehouden (nadere uitleg in paragraaf 3.2). Vanwege het feit dat het plangebied hoofdzakelijk bestaat uit een agrarische bouwvlak worden geen specifieke regels opgenomen wat betreft het reliëf en essen.

Tot slot past de ontwikkeling ook binnen het gemeentelijk beleid. Hierin wordt aangegeven dat het plangebied ligt in een gebied waar ruimte voor landbouw wordt geboden en dat de gemeente ook de ruimte biedt aan initiatieven en ontwikkelingen in deze sector.

Planbeschrijving

3

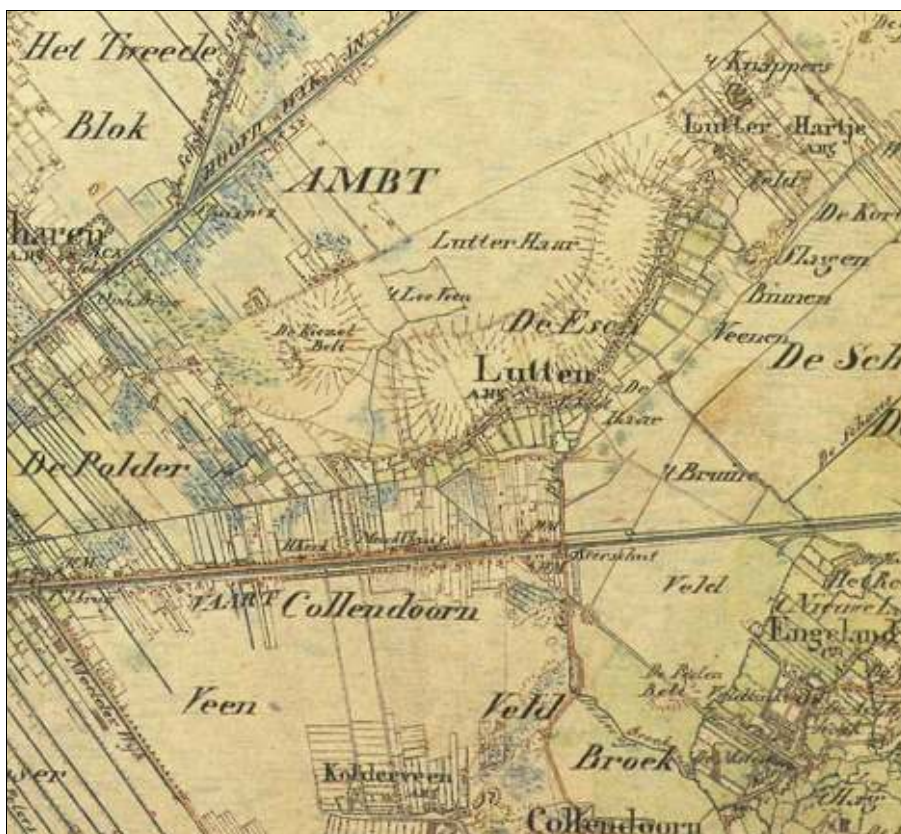
3.1

Huidige situatie

Het plangebied ligt in het buitengebied van de gemeente Hardenberg en maakt deel uit van (de flank) van de es van Lutten, ingekapseld door een landschap van veenontginningen (openheid). Hierbij bepalen de hogere ligging van de Lutteres en de kenmerkende beplantingselementen mede de karakteristiek van het landschap.

LIGGING EN BEREIKBAAR-
HEID

De navolgende kaarten geven de ligging weer van deze es en het plangebied.

Lutteres (bron: historische atlas Nederland 1830-1855)

Ligging plangebied in groter verband (bron: Google maps)

Ligging plangebied (bron: Google maps)

Het plangebied ligt direct aan De Lutteresweg, die tevens dient als ontsluitingsweg van het gebied. Via twee inritten vindt aansluiting plaats vanuit het plangebied op deze weg. De Lutteresweg heeft voornamelijk de functie als ontsluitingsweg van de landbouwbedrijven c.q. percelen.

In oostelijke richting sluit De Lutteresweg aan op de Beukenlaan, die naar de Krim leidt. In westelijke richting vindt de weg aansluiting op de Verlengde Kerkdijk die leidt naar de Dedemsvaartseweg (provinciale weg).

BEBOUWING

Het agrarische bouwperceel aan De Lutteresweg heeft in de huidige situatie een oppervlak van circa 1 ha.

Op het perceel is thans bebouwing aanwezig. Het betreft de bebouwing van het huidige agrarische bedrijf. Deze bebouwing bestaat uit bedrijfswoning met schuur (circa 240 m²) en drie losstaande schuren (ten noorden, westen en oosten van het bestaande woonhuis). De schuur aan de oostzijde van de woningen heeft een oppervlakte van circa 40 m² en de noordelijk gelegen schuur heeft

een oppervlak van 190 m². Het schuurtje aan de westzijde beslaat een oppervlak van ongeveer 25 m².

Naast vorengenoemde bebouwing is ook verharding aanwezig in de huidige situatie. Het betreft de twee inritten en erfverharding.

Op het perceel is groen aanwezig in de vorm van tuinaanleg. Dit groen bestaat uit gras en enkele solitaire bomen. Ook bestaat het plangebied momenteel grotendeels uit grasland.

GROEN- EN WATERSTRUC-
TUUR

3.2

Toekomstige situatie

In de nieuwe situatie wordt het agrarische bouwperceel vergroot naar een oppervlakte van 1,5 ha. Deze vergroting is noodzakelijk om de nieuwe ligboxenstal (ruimte biedend aan 300 koeien), werktuigenberging en een tweede bedrijfswoning te realiseren. Deze uitbreiding wordt gedaan om het agrarische bedrijf ook in de toekomst economisch rendabel te houden. De nieuwe ligboxenstal heeft een oppervlakte van circa 3.591 m². De tweede dienstwoning beslaat een grondoppervlakte van ongeveer 200 m² (inclusief overkapping) en de werktuigenberging beslaat een oppervlakte van circa 400 m². Ten behoeve van deze ontwikkelingen worden de losstaande schuren gesloopt.

BEBOUWING

In de toekomstige situatie wordt één extra inrit aan de reeds bestaande inritten toegevoegd. Dit ter verbetering van de ontsluiting van het perceel.

INRITTEN

In het kader van de nieuwe ontwikkeling is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld (Aannemingsmij Hop; Landschappelijke inpassing nieuwbouw Vetker-Grevelman VOF; februari 2010).

GROEN- EN WATERSTRUC-
TUUR

Als uitgangspunt geldt dat het gehele bedrijf op een goede manier in de omgeving wordt ingepast. Daarnaast dienen de nieuwe beplantingselementen als compensatie van de landschappelijke waarden die verloren gaan door het planvoornemen.

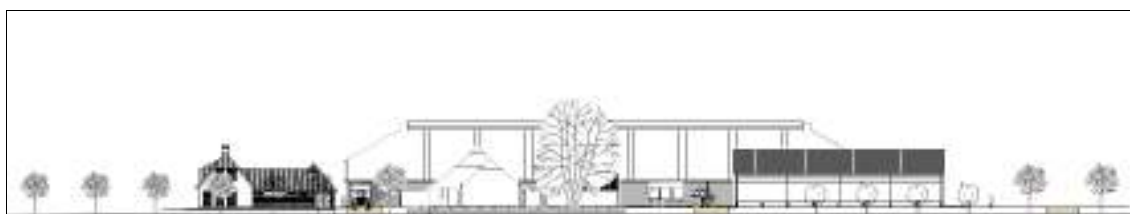
Aan de zuidwestzijde en oostzijde van het perceel worden eiken aangeplant ten behoeve van de een goede erfafscheiding, verankering van het nieuwe erf aan de Lutteresweg, afscherming van het bedrijf en het benadrukken van de historische lengterichting.

Aan de voorzijde van het perceel wordt een passende, halfopen structuur van hagen en streekeigen bomen (of hoogstamfruit) gecreëerd. Het streven is om de aanwezige rode beuk beeldbepalend te laten worden op het erf. Om geen afbreuk te doen aan de aanwezige es met zijn hoogteverschillen, zullen de sleufsilos verdiept worden aangelegd.

De inrichting zal er toe bijdragen dat het bedrijf niet beeldbepalend is in de omgeving, maar juist onderdeel is van het landschap. De navolgende figuur betreft een uitsnede van het inrichtingsplan. Het gehele inrichtingsplan is aan de bijlagen van dit bestemmingsplan gevoegd.

Landschappelijk inpassingsplan

Straatbeeld nieuwe situatie

Voorgevel tweede dienstwoning

Juridische vormgeving

4

4.1

Algemeen

In dit hoofdstuk worden de regels van het voorliggende bestemmingsplan nader toegelicht. De regels zijn afgestemd op de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) die op 1 juli 2008 in werking zijn getreden. Dit betekent onder andere dat de termen voorschriften en vrijstelling worden vervangen door respectievelijk regels en ontheffing.

Het Bro bevat een aantal onderdelen die verplicht moeten worden overgenomen in de regels van een bestemmingplan. Dit betreft:

- de anti-dubbeltelbepaling;
- het overgangsrecht.

De Wro bevat een algemeen verbod om de gronden en bebouwing in strijd met het bestemmingsplan te gebruiken. Dit hoeft dus niet in de regels te worden opgenomen. Hetzelfde geldt voor de strafbepaling. Tevens is de uitsluiting van de aanvullende werking Bouwverordening niet meer opgenomen in de regels, aangezien wordt verwacht dat de stedenbouwkundige bepalingen uit de Bouwverordening worden geschrapt¹.

Het bestemmingsplan is overeenkomstig artikel 3.1.3 van het Bro vervat in een beschrijving van die bestemmingen, waarbij per bestemming het doel of de doeleinden worden aangegeven.

Bij de opzet van de regels is aangesloten op de nieuwe wettelijke regelingen, namelijk de Wet ruimtelijke ordening en het Besluit ruimtelijke ordening, die per juli 2008 in werking zijn getreden. Tevens sluiten de regels aan bij de nieuwe eisen conform de Standaard Vergelijkbare BestemmingsPlannen 2008 (SVBP 2008). Dit heeft de volgende consequenties:

- De strafbepaling en de algemene gebruiksbeperkingen zijn niet langer opgenomen, aangezien dit in de nieuwe Wro (artikel 7.10) is geregeld. Wel is in het plan gebruikgemaakt van de mogelijkheid om specifieke gebruiksregels op te nemen.
- De regels moeten worden gelezen in samenhang met de verbeelding. De verbeelding (voorheen plankaart) geeft op een zodanige wijze informatie dat hierop kan worden afgelezen waar en hoe kan worden gebouwd.

---

¹ De datum van het laten vervallen van deze bepalingen is nog niet bekend.

In de regels wordt deze informatie nader toegelicht, uitgewerkt en juridisch vastgelegd.

De inleidende regels (begrippen en wijze van meten) sluiten aan bij de eisen van het nieuwe Bro. Dit geldt tevens voor de opzet van de algemene regels (anti-dubbeltelbepaling, algemene gebruiksregels, algemene ontheffingsregels) en het overgangsrecht.

4.2

Bestemming

Het plan kent de bestemming Agrarisch. Deze bestemming is bedoeld voor agrarische cultuurgrond en de uitoefening van een agrarisch bedrijf met een grondgebonden agrarische bedrijfsvoering. De gebouwen dienen binnen het bouwvlak te worden gebouwd en binnen het plangebied worden ten hoogste twee bedrijfswoningen toegelaten. Voor de afmetingen van de gebouwen zijn regels gegeven met betrekking tot de goot- en bouwhoogte en dergelijke. De bestemming kan worden gewijzigd ten behoeve van wonen.

4.3

Afstemming op andere wetten en verordeningen

Prostitutiebeleid

In het bestemmingsplan is aangegeven dat het bestemmingsplan zich verzet tegen het gebruik van de gronden als seksinrichting.

Handhaving

De gemeentelijke overheid is verantwoordelijk voor de handhaving van het bestemmingsplan. Het doel is om situaties die in strijd zijn met de regels tegen te gaan. Handhaving omvat verschillende activiteiten. Zo zal controle en toezicht moeten plaatsvinden om te constateren of er overtredingen bestaan. Vervolgens zal in veel gevallen worden getracht om door overleg met de betrokkene een einde te maken aan de overtreding. Als dit niet lukt, zullen specifieke handhavingsmiddelen worden toegepast, zoals bestuursdwang.

Het legaliseren van een overtreding of het gedogen van een overtreding valt niet onder handhaving². Hierna wordt ingegaan op de instrumenten waarmee een gemeente handhavend kan optreden. Het handhavingsbeleid zal in verband met de recente gemeentelijke herindeling in de nieuwe organisatiestructuur verder worden ontwikkeld.

Preventieve handhaving

Preventieve handhaving heeft als doel om op voorhand overtreding van het bestemmingsplan te voorkomen. Voor een doelmatige handhaving van een actueel bestemmingsplan dient aan een aantal (algemene) voorwaarden te worden voldaan.

1. **Voorlichting**
Duidelijkheid verschaffen over de inhoud en de doelstellingen van het bestemmingsplan. Hieraan zal in ieder geval via de inspraak over het bestemmingsplan inhoud worden gegeven.
2. **Klachtenregistratie**
Door toepassing van een (geautomatiseerd) klachtenregistratiesysteem kunnen de binnengekomen klachten worden geregistreerd. Bijvoorbeeld door het halfjaarlijks opstellen van een trendrapport, kan inzicht worden verschaft over hoe vaak een bepaald soort klacht voorkomt. Door verbeteracties kunnen in de toekomst klachten worden voorkomen.
3. **Toeziht**
Structurele controle in het veld heeft consequenties voor de inzet van personeel. Er zal tijd vrij moeten worden gemaakt voor regelmatige controles. In dit kader kan een afstemming tussen ruimtelijke ordenings- en milieucontroles mogelijk worden gemaakt door het geïntegreerd opstellen van een handhavingsprogramma. De buitendienstambtenaar dient herkenbaar te zijn, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van speciale kleding of een auto met logo van de gemeente.
4. **Financiële maatregelen**
Financiële maatregelen, zoals de verplichting extra legeskosten te betalen als pas achteraf een vergunning wordt aangevraagd, of het verbinden van legeskosten aan de afgifte van een gedoogbeschikking.

---

² Legaliseren is het in overeenstemming brengen van de overtreding met de geldende regelgeving. Legalisatie is mogelijk door vergunningverlening, het verlenen van een ontheffing of wijziging/herziening van het bestemmingsplan. Gedogen is het bewust afzien van handhaving. Het gedogen kan zowel expliciet geschieden in een schriftelijke gedoogbeschikking als impliciet in uitspraken of gedragingen waaruit de overtreder kan afleiden dat wordt afgezien van handhaving.

5. Heldere lijn

Door een eenduidige lijn te brengen in de gedragingen van de gemeente kan het optreden tegen overtredingen gemakkelijker worden gemotiveerd. Er ontstaat meer draagvlak voor het bestemmingsplan, omdat op gelijke wijze tegen gelijke gevallen wordt opgetreden.

Repressieve handhaving

Handhaving kan plaatsvinden door publiekrechtelijk, privaatrechtelijk of strafrechtelijk optreden. Deze vormen van handhaving zijn repressief van karakter. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeente middelen heeft waarmee zij naleving kan afdwingen of tegen normafwijkend gedrag correctief kan optreden. De repressieve handhavingsmiddelen worden hierna kort beschreven.

1. Publiekrechtelijke handhaving

Deze vorm van handhaving bestaat uit het toepassen van bestuursdwang of het opleggen van een dwangsom. Bestuursdwang omvat het doen wegnemen of herstellen van hetgeen in strijd is met de te handhaven regels of verplichtingen die uit de regels volgen. Dit houdt meestal in dat illegaal gebouwde bouwwerken worden afgebroken en illegaal gebruik van gronden en opstallen wordt beëindigd. Het kan ook gaan om het beletten van een overtreding; in dat geval heeft een aanzegging tot bestuursdwang een preventieve werking. Voordat tot bestuursdwang wordt overgegaan, moet sprake zijn van een volledige belangenafweging van het belang van de overtreder tegen het openbare belang.

2. Privaatrechtelijke handhaving

Een overheidsorgaan kan slechts in bepaalde gevallen privaatrechtelijk optreden in geval van een overtreding van een bestemmingsplan. Bij deze vorm van handhaving moet sprake zijn van een privaatrechtelijke relatie tussen de overheid en de burger. Dit kan het geval zijn doordat het overheidsorgaan eigenaar is van grond of gebouwen, als een privaatrechtelijke overeenkomst bestaat bij verkoop of erfpacht of als sprake is van een jegens de overheid onrechtmatige daad. Hierbij moet het belang van een overheidsorgaan worden geschaad; het enkel overtreden van een voorschrift is niet voldoende.

3. Strafrechtelijk optreden

De Wet ruimtelijke ordening bevat een algemeen verbod om de gronden en bebouwing in strijd met het bestemmingsplan te gebruiken, zodat het bestemmingsplan niet langer een strafbaarstelling met daarbij behorende strafmaxima bevat.

Opsporingsambtenaren worden genoemd in de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Daarnaast zijn algemene opsporingsambtenaren van het Openbaar Ministerie (politie) bevoegd tot opsporing van strafbare feiten. Het strafrecht wordt als laatste middel in handhaving gezien; het bestuursrechtelijk optreden heeft de voorkeur.

Convenant 'De ruimte op orde'

De gemeente heeft het convenant 'De ruimte op orde' met de provincie Overijssel ondertekend, waarbij de gemeente onder meer heeft aangegeven dat zij met een plan van aanpak komt om gestructureerde handhaving van bestemmingsplannen vorm te geven.

Toets aan wet - en regelgeving

5

5.1

Milieuzonering

Milieuaspecten worden weliswaar geregeld via de daartoe geëigende wetgeving, maar daar waar het de ruimtelijke ordening raakt, dient met deze aspecten rekening te worden gehouden. Het gaat dan met name om de situering ten opzichte van milieuhinderlijke inrichtingen. Om te bepalen welke afstanden dienen te worden aangehouden, is de VNG-brochure 'Bedrijven en Milieuzonering' (2009) geraadpleegd. In deze brochure staan richtafstanden van bedrijven tot bebouwing aangegeven.

Bezien wordt of in de omgeving van het plangebied bedrijvigheid aanwezig is die met oog op de ontwikkelingen in het plangebied, beperkingen met zich meebrengt.

Het plangebied ligt in het buitengebied van de gemeente Hardenberg. In de brochure staan deze gebieden aangemerkt als 'gemengd gebied'. Hiervoor geldt dat kleinere richtafstanden mogen worden aangehouden.

Bedrijfswoningen behorende bij agrarische bedrijven worden aangemerkt als geurgevoelige objecten. Dit niet ten opzichte van het agrarische bedrijf waarvan de bedrijfswoning deel uitmaakt, maar wel ten opzichte van de nabijgelegen agrarische bedrijven.

Aan De Lutteresweg 1 en 3 zijn agrarisch bedrijven gevestigd. Tussen agrarische bedrijven (emissiepunt) en de gevel van geurgevoelige objecten dient, in het kader van milieuzonering, een minimale afstand van 50 m te worden aangehouden (Wet geurhinder en Veehouderij).

De afstanden tussen de tweede bedrijfswoning en het bedrijf aan de Lutteresweg 3 (onderdeel van het bedrijf Lutteresweg 4) is groter dan 50 m, waardoor geen belemmering optreedt voor de ontwikkeling.

Op Lutteresweg 1 worden momenteel geen agrarische activiteiten uitgevoerd, waardoor geen belemmeringen optreden. De milieuvergunning staat de aanwezigheid van dieren wel toe.

Omgekeerd zorgt het agrarische bedrijf aan De Lutteresweg 4 niet voor belemmeringen met oog op de omliggende agrarische bedrijven met bijbehorende bedrijfswoningen.

INLEIDING

ONDERZOEK

5.2

Wegverkeerslawaai

INLEIDING	<p>In het kader van de Wet geluidhinder bevinden zich langs alle wegen zones, met uitzondering van die wegen waar een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt en die wegen die deel uitmaken van een woonerf.</p> <p>Van belang is in dit verband de Lutteresweg. Deze weg kent een maximum snelheid van 80 km/uur.</p>
ZONEBREEDTE	<p>Buiten de bebouwde kom bedraagt de zonebreedte voor tweestrookswegen die, gerekend vanuit de as van de weg, aan weerszijden van de weg in acht moet worden, 250 m. Daarmee ligt de locatie binnen de geluidszone van de Lutteresweg.</p>
NORMEN	<p>Behoudens situaties waarbij door Gedeputeerde Staten of burgemeester en wethouders een hogere waarde is vastgesteld, geldt voor woningen binnen een zone als hoogst toelaatbare geluidsbelasting van de gevel 48 dB (Wet geluidhinder 2006). Bij het voorbereiden van een plan dat geheel of gedeeltelijke betrekking heeft op grond behorende bij een zone, dienen burgemeester en wethouders een akoestisch onderzoek in te stellen.</p> <p>Indien de geluidsbelasting de voorkeursgrenswaarde van 48 dB te boven gaat, kunnen, mits gemotiveerd, burgemeester en wethouders een hogere waarde vaststellen (artikel 83 van de Wet geluidhinder).</p>
BEREKENINGEN EN CONCLUSIES	<p>Van de Lutteresweg zijn geen verkeersintensiteiten bekend. Met behulp van Standaard Rekenmethode I is daarom berekend bij welke verkeersintensiteit de geluidsbelasting van 48 dB aan de gevel wordt overschreden. Bij de berekeningen is rekening gehouden met een aftrek van respectievelijk 2 dB op grond van artikel 110g van de Wet geluidhinder 2006. Daarnaast is berekend dat de nieuwbouwwoning op 24 m van de weg is gelegen (gemeten vanuit het hart van de weg). Ten slotte zijn de berekeningen uitgevoerd onder zogenaamde vrijveldcondities. Dat wil zeggen dat geen rekening is gehouden met de afscherming van eventuele aanwezige bebouwing.</p> <p>Bij een verkeersintensiteit van meer dan 570 mvt/etmaal wordt de gevelbelasting van 48 dB overschreden. Gelet op de functie van de Lutteresweg (ontsluiting van landbouwpercelen en enkele agrarische bedrijven) ligt het niet in de lijn der verwachting dat binnen de looptijd van dit bestemmingsplan de verkeersintensiteit op de Lutteresweg toeneemt tot meer dan 570 mvt/etmaal. In de zin van de Wet geluidhinder is derhalve geen sprake van geluidhinder.</p>

5.3

Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overall, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden.

NSL/NIBM

Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit.

De ministerraad heeft op voorstel van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm.

In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 of PM_{10}) als 'niet in betekenende mate' wordt beschouwd.

Indien de toename van het verkeer op de weg groter is dan ongeveer 1.000 mvt/etmaal kan de grens van 3% (een toename van $1,2 \mu\text{g}/\text{m}^3$ NO_2 of PM_{10}) worden overschreden.

ONDERZOEK

Verwacht wordt dat de nieuwe ontwikkelingen in het plangebied het aantal vervoersbewegingen per etmaal niet in deze mate doet toenemen.

Het plan kan om deze reden worden beschouwd als een nibm-project. Een onderzoek naar de luchtkwaliteit kan derhalve achterwege blijven.

5.4

Bodem

In het kader van de nieuwe ontwikkelingen ter plaatse van De Lutteresweg 4 te Lutten is in juli 2008 een verkennend bodemonderzoek verricht (Terra Agribus; Verkennend Bodemonderzoek locatie De Lutteresweg 4 te Lutten; 21 juli 2008). Dit om de kwaliteit van de bodem te bepalen.

INLEIDING

De resultaten van het verkennend bodemonderzoek staan in het navolgende weergegeven.

ONDERZOEK Uit onderzoek naar de milieuhygiënische gesteldheid van de bodem is naar voren gekomen dat bij diverse metingen (bovengrondmengmonsters) geen verhogingen ten opzichte van de streefwaarde zijn opgetreden. Daarnaast is binnen een boordiepte van 5,0 m-mv geen grondwater aangetroffen waardoor pijlbuis plaatsing achterwege is gebleven. Ook is er geen asbest aan de oppervlakte en in de boringen aangetroffen. Hierdoor is er geen grondmonster op asbest geanalyseerd.

Op basis van de bevindingen uit het verkennend bodemonderzoek wordt een nader onderzoek niet noodzakelijk geacht.

Er zijn geen milieuhygiënische bezwaren tegen de voorgenomen bouwplannen.

Het gehele verkennend bodemonderzoek is als bijlage in dit bestemmingsplan opgenomen.

5.5

Externe veiligheid

5.5.1

Inrichtingen

INLEIDING Op 27 oktober 2004 is het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) in werking getreden. Dit besluit richt zich primair op inrichtingen als bedoeld in de Wet milieubeheer. Deze inrichtingen brengen risico's met zich mee voor de in de omgeving gelegen risicogevoelige objecten. Een overzicht van de risicovolle inrichtingen die onder de werkingssfeer van het Bevi vallen, wordt gegeven in artikel 2 van het besluit.

Het besluit onderscheidt twee categorieën risicogevoelige objecten, namelijk kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (Bevi artikel 1, lid 1, sub a en m). Dit onderscheid is gebaseerd op maatschappelijke opvattingen over de groepen mensen die in het bijzonder moeten worden beschermd en op gegevens als het aantal personen en de verblijfstijd van groepen mensen.

Het besluit geeft waarden voor het risico dat toelaatbaar wordt geacht voor deze objecten. Hierbij worden twee vormen van risico onderscheiden.

Allereerst het plaatsgebonden risico. Het plaatsgebonden risico wordt uitgedrukt in de kans per jaar dat een persoon, die onafgebroken en onbeschermd op een plaats buiten een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting.

Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven met de zogenoemde risicoafstanden. De belangrijkste hierbij zijn de 10^{-5} -contour en de 10^{-6} -contour. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten.

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen geeft voorschriften met betrekking tot de grens- en richtwaarden (risicoafstanden) waaraan de (beperkt) kwetsbare objecten dienen te voldoen.

Naast het plaatsgebonden risico gaat het Besluit externe veiligheid inrichtingen in op het groepsrisico en zijn verantwoordingsplicht. De normen voor het groepsrisico zijn geen harde normen.

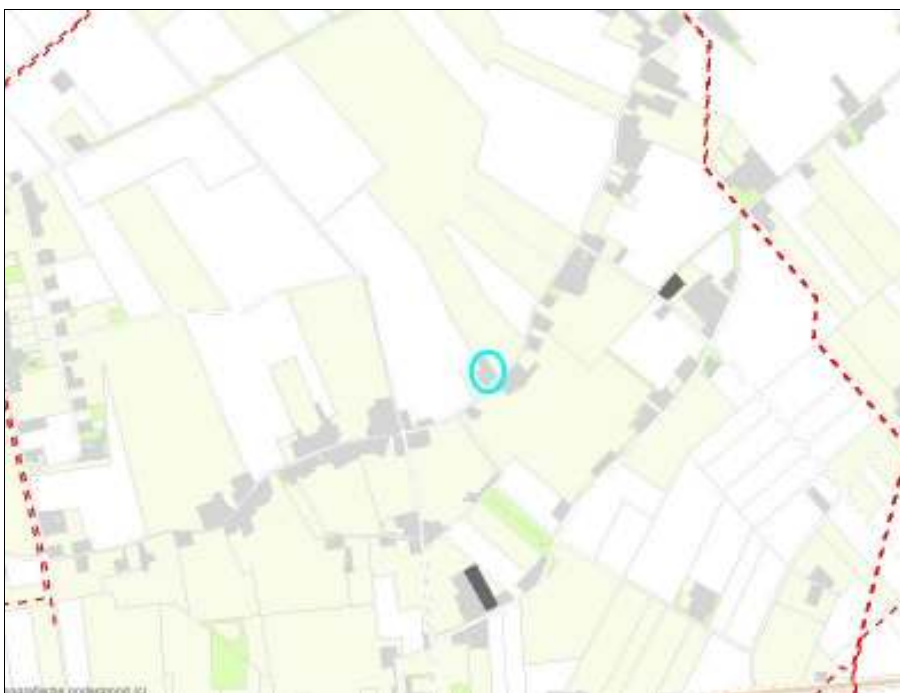
Het groepsrisico indiceert de kans per jaar dat in één keer een groep van een bepaalde grootte dodelijk slachtoffer wordt van een ongeval. Bij dit risico wordt dus rekening gehouden met personen die zich rond een risicovolle inrichting bevinden: hoe meer mensen in de omgeving van de inrichting, des te groter het groepsrisico.

Het groepsrisico is een toetsingswaarde waarin de kans op groepen slachtoffers is verwerkt. Het is gekoppeld aan personendichtheid binnen het invloedsgebied van een ongeval met gevaarlijke stoffen.

Op 13 februari 2009 is het gewijzigde Bevi in werking getreden. Deze wijzigingen betreffen een uitbreiding van de lijst met (beperkt) kwetsbare objecten en risicovolle inrichtingen. Ook is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening in het Bevi doorgevoerd.

Om te bepalen of in de nabijheid van het plangebied risicovolle inrichtingen liggen, is de risicokaart van de provincie Overijssel geraadpleegd. De navolgende kaart betreft een uitsnede van de risicokaart met daarop de ligging van het plangebied

ONDERZOEK

Uitsnede risicokaart met ligging plangebied

De conclusie luidt dat in de nabijheid van het plangebied geen risicovolle inrichtingen aanwezig zijn die de nieuwe ontwikkelingen belemmeren.

5.5.2

Vervoer van gevaarlijke stoffen

INLEIDING

Voor wegen, hoofdvaarwegen en spoorwegen heeft het Rijk risicoatlassen opgesteld (2003 voor wegen en hoofdvaarwegen en 2001 voor spoorwegen). Hierin staan respectievelijk de risicoafstanden van de wegvakken, spoorwegen en vaarwegen berekend en benoemd. Dit zijn de risicoafstanden betreffende het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Bij wegen wordt ingegaan op de risicoafstanden langs wegvakken bij de Rijks- en provinciale wegen. De gemeentelijke wegen zijn hierin niet meegenomen. De atlas aangaande spoorwegen gaat in op de delen van spoorwegen waarbij risicoafstanden aanwezig zijn. Bij hoofdvaarwegen wordt naast de vaarwegen ook ingegaan op de havens en de bijbehorende risicoafstanden.

Vanwege de verouderde gegevens die in deze risicoatlassen staan, is het van belang om voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van een risicovolle weg een nieuwe berekening te maken met de meest recente vervoersgegevens. In 2006/2007 zijn voor een aantal wegen uit de risicoatlas nieuwe tellingen verricht.

Zoals bij inrichtingen het Bevi voorschriften geeft aangaande de omgang met externe veiligheid, zo geeft bij vervoer van gevaarlijke stoffen de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' deze voorschriften.

Deze circulaire sluit aan op de voorschriften die gelden voor inrichtingen. Net als bij het Bevi gelden bij transportroutes de afstanden van het plaatsgebonden risico als grens- en richtwaarde (in sommige gevallen echter op een iets andere manier dan bij het Bevi). Daarnaast geldt ook bij transport de oriënterende waarde als indicatiemiddel van het groepsrisico.

Momenteel is het Rijk bezig met het opstellen van nieuwe wetgeving rond transportroutes; het Besluit transportroutes externe veiligheid (Bevt). Dit besluit gaat de huidige Circulaire Risiconormering vervoer van gevaarlijke stoffen vervangen en treedt naar verwachting in de zomer van 2010 in werking. Het Bevt bevat de bepalingen uit het Bevi omtrent het plaatsgebonden risico en groepsrisico. Daarnaast wordt het Basisnet voor wegen, spoor en water opgesteld. Dit Basisnet omvat alle rijkswegen met de bijbehorende (eventueel aanwezige) risicoafstanden.

ONDERZOEK

Het plangebied ligt aan de Lutteresweg. Over deze weg vindt geen tot weinig vervoer van gevaarlijke stoffen plaats, waardoor de nieuwe ontwikkelingen niet worden belemmerd.

Daarnaast ligt op circa 2 km de provinciale weg N377 (Coevorderweg). Door deze grote afstand valt het plangebied buiten de invloedssfeer van deze weg.

5.5.3

Buisleidingen

Met betrekking tot externe veiligheid rond buisleidingen dient de circulaire 'Zonering langs hogedrukaardgastransportleidingen'(1984) in acht te worden gehouden. In deze circulaire staat per type buisleiding de toetsings- en bebouwingsafstand gegeven. Het streven is om bij de realisatie van woonbebouwing en overige objecten de toetsingsafstanden aan te houden. In de circulaire staat omschreven wat onder deze bebouwing wordt gerekend. Reeds gesitueerde bebouwing binnen de toetsingsafstanden kan blijven bestaan.

Planologische, technische en economische belangen kunnen leiden tot het aanhouden van een kleinere afstand dan de toetsingsafstand. Hierbij dient echter ten minste te worden voldaan aan de geldende bebouwingsafstanden.

Op dit moment is het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer bezig met het vernieuwen van het externe veiligheidsbeleid rondom aardgasleidingen (het Besluit externe veiligheid buisleidingen, Bevb). Deze nieuwe wetgeving en de bijbehorende nieuwe afstanden (voor het plaatsgebonden risico en de grens van het invloedsgebied) zijn nog niet definitief vastgesteld. Door het RIVM wordt aangegeven dat voorlopig de afstanden dienen te worden gehanteerd, zoals vermeld in de circulaire uit 1984.

Bij nieuwe ontwikkelingen nabij buisleidingen is het echter van belang te anticiperen op de nieuwe wetgeving. De Gasunie kan worden ingeschakeld bij het berekenen van de plaatsgebonden risicocontouren en het groepsrisico.

Na raadpleging van de risicokaart Overijssel is gebleken dat op circa 900 m en 1.400 m van het plangebied buisleidingen van de Gasunie liggen. Vanwege de grote afstanden valt het plangebied buiten de invloedssfeer van deze buisleidingen.

5.6

Archeologie

Verdrag van Malta

Begin 1992 ondertekende Nederland het Verdrag van Valletta/Malta. Daarmee heeft de zorg voor het archeologisch erfgoed een prominentere plaats gekregen in het proces van de ruimtelijke planvorming. Uitgangspunten van het verdrag zijn het vroegtijdig betrekken van archeologische belangen in de planvorming, het behoud van archeologische waarden ter plaatse en de introductie van het zogenaamde 'veroorzakerprincipe'. Dit principe houdt in dat degene die de ingreep pleegt, verantwoordelijk is voor behoudsmaatregelen of een behoorlijk onderzoek van eventueel aanwezige archeologische waarden.

In het kader van de nieuwe ontwikkeling en met oog op het bovenstaande is door bureau RAAP een archeologisch vooronderzoek op de locatie verricht (RAAP-notitie; Plangebied Lutteresweg 4 te Lutten, gemeente Hardenberg,

INLEIDING

ONDERZOEK

INLEIDING

Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek; juli 2008).

De resultaten van dit onderzoek staan in het navolgende vermeld.

ONDERZOEK

Conclusies

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied op een grondmorenenrug ligt. Door langdurige bemesting met plaggen en/of potstalmest heeft zich op deze hoge rug een plaggendeek gevormd. Hieronder bevindt zich een dun dekzandpakket waarin plaatselijk restanten van een podzolbodem zijn bewaard. De aanwezigheid van archeologische indicatoren uit de negentiende en twintigste eeuw geven geen aanleiding om in het plangebied (intacte) archeologische resten te veronderstellen.

Aan de hand van de onderzoeksresultaten, in het bijzonder het feit dat geen aanwijzingen in de ondergrond zijn aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische resten, kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de plannen naar alle waarschijnlijkheid geen archeologische belangen in het gebied zijn.

Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt in het plangebied Lutteresweg in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Vanuit archeologisch oogpunt kunnen de geplande bodemingrepen zonder bezwaar worden uitgevoerd. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologisch resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 van de Wet op de archeologische monumentenzorg 2007 aanmelding van de betreffende vondsten bij het bevoegd gezag (gemeente Hardenberg) verplicht.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen worden met de gemeente Hardenberg.

Het gehele archeologische onderzoek is als bijlage in dit bestemmingsplan opgenomen.

5.7

Water

INLEIDING

Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening dient in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf te worden opgenomen. Deze waterparagraaf doet verslag van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie.

Op 14 november 2008 is door de initiatiefnemer een verzoek om een wateradvies ingediend bij waterschap Velt en Vecht. De uitkomsten van het advies staan in het navolgende vermeld.

De volgende punten zijn bij het wateradvies in acht genomen.

- Het totale verharde oppervlak toeneemt met meer dan 750 m².
- Er vinden bedrijfsmatige activiteiten plaats waardoor het verharde oppervlak verontreinigd kan raken.

Naar aanleiding hiervan is ter plaatse, op 10 december 2008, een overleg geweest tussen de initiatiefnemer, een afgevaardigde van Aannemingsmij HOP te De Krim en een afgevaardigde van het Waterschap Velt en Vecht.

Door de toename van het verharde oppervlak betekent dit dat er ruimte voor waterberging op eigen terrein dient te worden ingericht. De hoeveelheid in te richten ruimte moet 10% van het bruto-oppervlak, uitgedrukt in kubieke meters, beslaan. Aangezien het plangebied op een stuwwal ligt, is in het overleg afgesproken deze waterberging te realiseren in het weiland (laagst gelegen deel) aan de overzijde van de straat. Het weiland is in eigendom van de initiatiefnemer.

Waar aandacht voor moet zijn, is dat het erf veegschoon is en dat het reinigen van trailers, vee en materialen op een aparte spoelplaats dient plaats te vinden. Het met mest- en voedingsstoffen verontreinigd (hemel)water mag niet rechtstreeks op het oppervlaktewater of riool worden geloosd. Het gaat hierbij vooral om artikel 5 en artikel 12 van het Lozingenbesluit Open Teelt en Veehouderij.

Voor erfafspoelwater wordt gebruikgemaakt van een gescheiden rioolstelsel (first flush). Hiermee wordt voorkomen dat eventuele verontreinigingen, die ontstaan wanneer hemelwater op het erf in contact komt met compost, voer, voerresten, mest, perssappen en percolaat, rechtstreeks kunnen afstromen naar het oppervlaktewater.

Uit de aangeleverde tekening blijkt dat in het koepad geen voorziening is getekend die verontreiniging naar oppervlaktewater voorkomt. In het overleg is afgesproken dat, bij de aanleg van het koepad, een voorziening zal worden geplaatst.

Uit informatie van waterschap Velt en Vecht blijkt dat er in het gebied een vuilwaterriool ligt. Concreet betekent dit dat hierop alleen vuilwater (DWA) mag worden geloosd.

Schoon hemelwater van daken kan rechtstreeks op het oppervlaktewater worden geloosd. Om bodemverontreiniging tegen te gaan, is het wenselijk geen gebruik te maken van uitlogende (bouw-)materialen.

In het kader van het plan zal het hemelwater via een buis onder de weg door, via een bestaande greppel, richting een te realiseren, passende wadi stromen. Er is hier reeds een verlaging aanwezig waar het water kan inzijgen.

Wanneer voornoemde opmerkingen worden verwerkt in het onderhavige plan heeft waterschap Velt en Vecht geen bezwaar.

5.8

Ecologie

- INLEIDING** In het kader van de nieuwe ontwikkelingen in het plangebied is in december 2008 een natuurtoets uitgevoerd (Aequator Groen & Ruimte b.v.; Natuurtoets uitbreiding melkveebedrijf Lutteresweg te Lutten; 3-12-2008). De resultaten van deze natuurtoets staan in het navolgende vermeld.
- ONDERZOEK** **Beschermde soorten**
Door de uitbreiding van het melkveebedrijf gaat potentieel broedgelegenheid voor (weide)vogels verloren. Er is in de omgeving alternatief gebied aanwezig. De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen aan te vangen om mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet te voorkomen. In grote lijnen loopt het broedseizoen van half maart tot half juli, maar eventueel in de omgeving uitgevoerde jaarlijkse weidevogelinventarisaties kunnen daarover nauwkeurige informatie opleveren.
- Door het slopen van bestaande gebouwen worden mogelijk vleermuizen gedood en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd, wat strijdig is met de artikelen 9 en 11 van de Flora- en faunawet.
- Door het slopen van de bestaande gebouwen gaat mogelijk een verblijfplaats van de middelzwaar beschermde steenmarter verloren, wat eveneens strijdig is met de Flora- en faunawet.
- Om zekerheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van vleermuizen en steenmarters dient aanvullend veldonderzoek te worden uitgevoerd. Indien tijdens dat veldonderzoek vleermuizen worden aangetroffen, dient een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd en dienen de werkzaamheden conform de in de ontheffing genoemde voorwaarden te worden uitgevoerd.
- Indien geen vleermuizen en steenmarters worden aangetroffen, zijn de voorgenomen werkzaamheden niet in strijd met de Flora- en faunawet.
- De procedure om het bestemmingsplan te wijzigen, kan worden voortgezet. Voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden dient echter wel het eerder genoemde onderzoek te worden uitgevoerd.
- Op 23-04-2009 is het plangebied bezocht en zijn de gebouwen onderzocht op het voorkomen van vleermuizen en steenmarters. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat deze zwaar beschermde soorten geen verblijfplaatsen hebben in de te slopen bebouwing (BügelHajema Adviseurs; Notitie nader onderzoek steenmarter en vleermuizen Lutteresweg 4 te Lutten; 27-04-2009). De gehele notitie is in de bijlagen van het bestemmingsplan opgenomen.

Beschermde gebieden

Er worden ten opzichte van beschermde gebieden geen conflicten verwacht met de Natuurbeschermingswet en de regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur.

De gehele Natuurtoets is eveneens in de bijlagen van het bestemmingsplan opgenomen.

E c o n o m i s c h e u i t v o e r b a a r h e i d

Het betreft hier een particulier initiatief waarvan de kosten door de initiatiefnemer worden gedragen.

Voor de andere kosten, zoals het inrichten van de openbare ruimte, moet in-gevolge artikel 6.12 Wro een exploitatieplan worden opgesteld, tenzij het verhaal van deze kosten anderszins is verzekerd.

In dit geval wordt tussen de gemeente en de initiatiefnemer een anterieure overeenkomst afgesloten waarin het kostenverhaal is geregeld.

Hierdoor is het opstellen van een exploitatieplan voor dit bestemmingsplan niet nodig.

Inspraak en overleg 7

Het onderhavige bestemmingsplan is voorgelegd aan verscheidene overlegpartners.

Aangegeven is dat in het plan geen elementen zitten die van rijksbelang en/of provinciaal belang zijn.

Daarnaast heeft het Waterschap Velt en Vecht in zijn reactie laten weten dat de waterhuishoudkundige aspecten, zoals beschreven in het wateradvies d.d. 19 december 2008, goed zijn verwoord in het bestemmingsplan. Het waterschap heeft derhalve geen bezwaar tegen het plan.

De reactie van het waterschap is bijgevoegd aan de bijlagen van dit bestemmingsplan.

B i j l a g e n

Landschappelijke inpassing nieuwbouw Vetker-Grevelman VOF

Doel en Intenties
 Een goede landschappelijke inpassing van de nieuw te bouwen stalwoning en kapschuur.

Huidige Situatie
 Het erf ligt nu in een essen-kampen landschap, het huidige erf voldoet op geen enkele manier aan de eigenschappen van dit type oude landschap, het is een nieuw erf waar geen erf grenzen aanwezig zijn en de gebouwen geordend langs de weg staan.
 Een typisch essen-kampen erf was juist wat verstrooide bouw met een erfgras die vloeiend overliep in het omliggende landschap, zicht en doorkijken zijn vaak typerend-waardevol in dit landschap.

Nieuwe Situatie
 Er ontstaat eigenlijk een compleet nieuw erf.
 Het zou wenselijk zijn om deze nog op de traditionele wijze in te passen maar met de huidige (schoonvergroing) maatstaven.
 Vooral vanuit Oudluten (zuidwest zijden) is een forse groenstrook wenselijk.
 Een dubbele rij eiken die de stal in de toekomst zal inpassen (historische lengterichting).
 Aan oost zijde het zelfde. Hier is een enkele rij voldoende deze wat verdichten te hoogte van de stal daarna de eiken wat verder uit elkaar.
 Deze groenstrook zorgen gelijk voor een goede erf afscheiding en verankering van het nieuwe erf aan de luttresweg.
 Aan de voorzijde een passende halfoopen structuur van hagen en wat streekeigen bomen (of hoogstam fruit).
 Het streven is om de aanwezige rode beuk beeldbepalend te laten worden op het erf (en omgeving).
 Om geen afbreuk te doen aan de aanwezige es met zijn hoogte verschillen zullen de sleufsilos verdiept worden aangelegd. Je zal er over heen kijken.

Dit alles zal er toe bijdragen dat het bedrijf niet beeldbepalend in de omgeving zal zijn maar juist een onderdeel van het landschap.
 Tevens zal het zorgen voor een beter klimaat voor flora en fauna en voor de bewoners (nieuwe kansen).

Hydrologie
 Het herrieewater zal via een buis onder de weg door via een bestaande greppel richting te realiseren passende wadi stromen.
 er is hier reeds een verhoging aanwezig waar het water kan inzijgen.

AANLEG TUIN
 Tuin in harmonie met het erf een streekeigen uitstraling geven een groot gazon met hier en daar zgn boerenheester en bomen o.a. jasmijn, hodoedendron, forsythia, ribes, hulst, beuk, liguster, hortensias, bessen enz.

af en toe wat erfbeplanting (boeren heesters) geen haagvoorlans ivm doorkijkt en hoge ligging erf tov de weg!

zicht vanaf luttresweg op bestaande kuilvoerplaten

zicht vanaf luttresweg (noord-oost)

zicht vanaf oud-luttren

CODE	Luttres naam	ned naam	bijzonderheden	maat	aantal
A	Aesculus hippocastanum	parreikastanje	erfboom	10 10	1
JR	Juglans regia	walnoot	erfboom vruch	14 16	1
QR	Quercus robur	zomereik	erf boom	14 16	31
TI	Tilia tomentosa	zilverinde	paikboom	14 16	1
Fb	Hoogstam fruit	ras soort nader te bepalen , resistente soorten oude rassen!			9
	Hagen				
	liguster vulgare	liguster hagen	5st/m 160cm haag	40x3	750st
	evt meidoorn als vervanger				

AANLEG Bomen
 plantgaten 1x1m losmaken voorzien van 0,1m3 GFTcompost en 1 liter hoogmeststof (Ecostyle/bionova/dcm) voorzien van 2 onbehandelde boompanelen en drainage/lucht/watergeef slang

ONDERHOUD Bomen
 te jaar evt. watergeven in drogeperiodes , tevens schoonhoudenboomsplegel in het 3e/4e jaar na aanplant te vormsnoei en controle boombanden

- aanw. bomen
- te planten bomen (Eiken)
- te planten bomen (wanoot)
- te planten bomen (Fruit)
- te planten hagen (Meidoorn) 5st/m1
- te planten bomen (Paardekastanje)
- te planten bomen (linde)

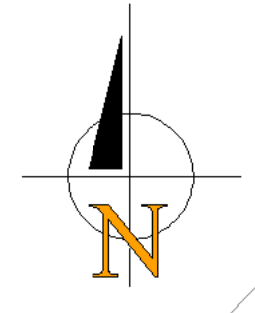
- 1 Bestaande bedrijfswoning
- 2 Nieuw te bouwen bedrijfswoning
- 3 Nieuw te bouwen melkveestal
- 4 Nieuw te bouwen werktuigenberg
- 5 Nieuw te bouwen sleufsilos
- 6 Wadi

Aannemingsmij Hop.

Fabriekswijk 11
 7782 PW de Krim
 tel 0524-563575
 fax 0524-563678

Werk		
Fam Vetker - Grevelman VOF te Luttren		
Onderwerp		
Landschappelijke inpassing		
Datum	Schaal	Getek.
feb 2010	1:500	

REKENBLAD SRM I (2006)

BügelHajema

gemeente:		Hardenberg			datum/tijd:		11-03-09	
bestemmingsplan:		Partiële herziening Lutteresweg 4 te Lutten			bestandsnaam:		HaPhLu1.xls	
situatie:		Uitbreiding agrarisch bouwperceel Lutteresweg 4						
jaar basisgegevens:		nvt		prognosejaar:		2020		
waarneempunten		Lutteresweg 4						
rijlijnummer		1						
intensiteit basisjaar		570					mvt	
groeipercentage		0,0					%	
etmaal int(prognose) Qetm		570					mvt	
periode		Dag	Avond	Nacht				
uurintensiteit		7,0	2,4	0,8			%	
gemiddelde		Qlv	35,9	12,3	4,1			mvt/u
uur -		Qmv	2,8	1,0	0,3			mvt/u
intensiteit		Qzv	1,2	0,4	0,1			mvt/u
		Qmr	0,0	0,0	0,0			mvt/u
		Qtot	39,9	13,7	4,6			mvt/u
snelheid		Vlv	80					km/u
		Vmv	70					km/u
		Vzv	70					km/u
		Vmr	80					km/u
waarneemhoogte		Hw	4,5					m
wegdekhogte		Hweg	0,0					m
objectfractie		fobj	0,0					-
wegdekverharding		DAB/referentiewegdek					-	
afstand obstakel		0,0					m	
afstand-kruising		a	0,0					m
bodemfactor		b	0,80					-
afstand (schuin)		r	24,3					m
afstand (hor)		d	24,0					m
periode		Dag	Avond	Nacht				
emissie		Elv	65,9	61,3	56,5			dB
		Emv	59,2	54,6	49,8			dB
		Ezv	58,3	53,7	48,9			dB
		Emr	0,0	0,0	0,0			dB
		Etotaal	67,3	62,7	57,9			dB
correctie		Ckruispunt (vri)	0,0					dB
		Cobstakel	0,0					dB
		Creflectie	0,0					dB
		Ctotaal	0,0					dB
demping		Dafstand	13,9					dB
		Dlucht	0,2					dB
		Dbodem	2,9					dB
		Dmeteo	0,6					dB
		Dtotaal	17,6					dB
zichthoekcorrectie		N					dB	
periode		Dag	Avond	Nacht				
dag/avond/nachtwaarde		49,8	45,1	40,4			dB	
dag/avond/nachtcorrectie		0	5	10			dB	
dag/avond/nachtwaarde na correctie		49,8	50,1	50,4			dB	
Lden		50,0					dB	
aftrek artikel 110g WGH 2006		2					dB	
Lden afgerond na afr. art. 110g WGH 2006		48					dB	

Terra Agribusiness
Postbus 105
7630 AC Ootmarsum
Tel. 0541-295599
Fax 0541-294549

Verkennend Bodemonderzoek

Conform de richtlijnen:

“Leidraad bij het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend, oriënterend en nader onderzoek”
(NVN 5725 NNI 1999)

NEN 5740 “Onderzoeksstrategie bij verkennend onderzoek (onderzoek naar de
milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond)”

VKB Protocol 2001 “Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen,
nemen van grondmonsters en waterpassen”

VKB Protocol 2002 “Het nemen van grondwatermonsters”

Opdrachtgever:
Vetker-Grevelman VOF
De Lutteresweg 4
7775 PP Lutten

Datum:
21-07-08

Project:
2008-077 NEN 9000
Locatie:
De Lutteresweg 4 te Lutten

Ootmarsum, 21 juli 2008

Vetker Grefelman VOF
De Lutteresweg 4
7775 PP Lutten

Betreft: Verkennend bodemonderzoek

Geachte heer Grevelman,

Bij deze ontvangt u de rapportage van het uitgevoerde verkennend bodemonderzoek.

Mochten er van uw kant nog vragen zijn, dan vernemen wij dat graag.

Langs deze weg willen wij u bedanken voor het in ons gestelde vertrouwen.

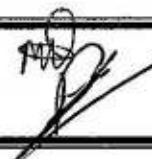
Hopende U van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groeten,

Niek Hesselink,

Terra Agribusiness

Auteur rapport:	Dhr. N. Hesselink
Kwaliteitscontrole:	Dhr. R. Woertman

Paraaf:	
Paraaf:	

Datum:	21-07-08
Datum:	21-07-08

Inhoudsopgave

	pagina:
1. Inleiding	3
2. Vooronderzoek	4
2.1 Locatie gegevens	4
2.2 Gebruik locatie	4
2.3 Directe omgeving locatie	4
2.4 Regionale bodemopbouw en geohydrologie	4
2.5 Vooronderzoek asbest	5
3. Onderzoeksprogramma	6
3.1 Hypothesestelling	6
3.2 Boorstrategie en uitvoering	6
3.3 Bemonsteringsstrategie en uitvoering	6
3.4 Analysestrategie en uitvoering	6
4. Onderzoeksresultaten	7
4.1 Bodemopbouw en visueel onderzoek	7
4.2 Analyseresultaten	8
4.3 Bespreking analyseresultaten	8
4.4 Toetsing hypothese	9
4.5 Toetsing aan de noodzaak tot vervolgonderzoek	9
6. Samenvatting, Conclusies en Aanbevelingen	10
BIJLAGE I	: Situering van de locatie (schaal 1: 12500)
BIJLAGE II	: Situering van de locatie (schaal 1: 500)
BIJLAGE III	: Overzichtstekening boorpunten
BIJLAGE IV	: Boorstaten
BIJLAGE V	: Analysecertificaten en Overschrijdingstabellen

1. Inleiding

In opdracht van de heer Grevelman heeft Terra Agribusiness een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op de locatie De Lutteresweg 4 te Lutten. De regionale ligging van de locatie is weergegeven in bijlage I.

Aanleiding van het onderzoek zijn de voorgenomen ontwikkeling van een agrarische bouwkvavel.

Doel van het onderzoek is het door middel van een steekproef conform het soort bodemonderzoek, nagaan van de huidige kwaliteit van de grond op de locatie. Het onderzoek is niet bedoeld om de exacte aard en omvang van een eventuele verontreiniging aan te geven.

Het nader onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen:

- "Leidraad bij het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend, oriënterend en nader onderzoek" (NVN 5725 NNI 1999)
- NEN 5740 Onderzoeksstrategie bij verkennend bodemonderzoek. "Onderzoek naar de milieuhygenische kwaliteit van bodem en grond"
- VKB Protocol 2001 "Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen"
- VKB Protocol 2002 "Het nemen van grondwatermonsters"

Eerland
Certification

Eerland
Certification

NEN-EN-ISO 9001: 2000

Het procescertificaat van Terra Agribusiness Bodem & Milieutechniek en het hierbij behorende keurmerk (BRL SIKB 2000) zijn van toepassing op de activiteiten inzake het milieukundig veldwerk, inclusief de daarbij behorende veldwerkregistratie, en de overdracht van de monsters aan een erkend laboratorium.

Om de onafhankelijkheid van het onderzoek te waarborgen, verklaart Terra Agribusiness Bodem & Milieutechniek op geen enkele wijze gelieerd te zijn aan de te onderzoeken projectlocatie, zowel in juridische, financiële of personele sfeer.

De opbouw van dit rapport wordt als volgt weergegeven:

- vooronderzoek naar historie en bodemgesteldheid;
- opstellen van een hypothese;
- opstellen van een onderzoeksstrategie;
- resultaten van het veld- en laboratoriumonderzoek;
- conclusies, aanbevelingen en samenvatting.

2. Vooronderzoek

Conform het onderzoeksprotocol NVN 5725 is ten behoeve van de onderzoeksstrategie op de locatie een vooronderzoek uitgevoerd. De onderstaande informatie is afkomstig uit:

- terreininspectie
- opdrachtgever
- gemeente Hardenberg

2.1 Locatie gegevens

Opdrachtgever: Vetker-Grefelman VOF
Contactpersoon: H.J.D. Grevelman
Adres: De Lutteresweg 4
Pc + woonplaats: 7775 PP Lutten
Telefoon: 0523-681807
Datum opstart veldwerk: 24-06-08
Locatie gelegen aan: De Lutteresweg 4 te Lutten
Reden v/h onderzoek: Ontwikkeling agrarisch bouwkvavel
Oppervl. onderzoekslocatie: 9000 m²
Gemeente: Kad. Ambt-Hardenberg
Sectie: U
Nummer(s): 861
Projectleider: R. Woertman
Veldwerkers: N. Hesselink

2.2 Gebruik locatie

Op de locatie zijn voor zover bekend geen bodemonderzoeken uitgevoerd. Op de locatie staat nu een woonhuis met een schuur. Er is verder geen bodemrelevante informatie van de locatie bekend bij de gemeente.

2.3 Directe omgeving locatie

Er is geen bodemrelevante informatie van de directe omgeving van de locatie bekend.

2.4 Regionale bodemopbouw en geohydrologie

Bodemgesteldheid (oorspronkelijke) bovenlaag:

Het maaiveld bevindt zich op ca. 10.3 mtr. +NAP.

Lp. v. Gieten en oudere gestuwde afzettingen; grondmorene en oudere gestuwde afzettingen

Bodemgesteldheid (oorspronkelijke) onderlaag:

Formatie van Drenthe: Grondmorene afzettingen; Gestuwd keileem

2.5 Vooronderzoek 5707 asbest

Op basis van de gegevens uit het vooronderzoek is de **locatie geen verdachte locatie m.b.t. asbest in grond.**

Hierdoor is er geen analytisch laboratorium onderzoek nodig van de grond op de aanwezigheid van asbest.

Mocht er echter tijdens de boringen asbest verdacht materiaal aangetroffen worden, dan wordt er alsnog overgegaan tot analyse van de grondmonsters op asbest.

3. Onderzoeksprogramma

3.1 Hypothesestelling

Op basis van de resultaten van het vooronderzoek is de locatie als “onverdacht” gekwalificeerd ten aanzien van grond en grondwaterverontreiniging. Hiermee wordt bedoeld dat er geen stoffen in gehalten boven de streefwaarden, gemeentelijke achtergrondwaarden of natuurlijke achtergrondwaarden worden verwacht. Tevens is gesteld dat de activiteiten op en in de omgeving van de onderzoekslocatie geen invloed hebben gehad op de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem.

3.2 Boorstrategie en uitvoering

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd op 24-06-08 (monstername grond). De positie van de boorlocaties zijn weergegeven in bijlage III.

Locatie De Lutteresweg 4

Onderdeel	Aantal	Diepte (m -mv)	Boringnummer(s)	Bijzonderheden
Boringen	12	0,5	7 t/ 15	-
Boringen	3	2,0	3,4,5,6	-
Peilbuizen	2	1,5 -GWS	1,2	Geen grondwater binnen 5 m-mv aangetroffen

Uitvoering

Omdat er in binnen een boordiepte van 5,0 m-mv geen grondwater is aangetroffen, is de plaatsing van de peilbuis achterwege gebleven.

3.3 Bemonsteringsstrategie en uitvoering

Gezien de texturele en visuele beoordeling van de boorprofielen (zie bijlage IV) is besloten de oorspronkelijke bemonsteringsstrategie (bemonsteren van het bodemmateriaal per significante laag van maximaal 0,5 meter dikte) te handhaven.

3.4 Analysestrategie en uitvoering

Ten behoeve van het analytisch onderzoek zijn op het laboratorium mengmonsters samengesteld. In de onderstaande tabel is de samenstelling van de monsters verwerkt.

Monster	Onderzoekspakket	Boring nummers	Bemonsteringdiepte
2008-073 BM1	AS3000 NEN 5740	6,7,8,9,10,1,3	0-0,5 m -mv
2008-073 BM2	AS3000 NEN 5740	11,12,13,14,15,2	0-0,5 m -mv
2008-073 BM3	AS3000 NEN 5740	16,17,18,19,4,5	0-0,5 m -mv
2008-073 OM1	AS3000 NEN 5740	6,1,3	0,5-2,0 m -mv
2008-073 OM2	AS3000 NEN 5740	2,4,5	0,5-2,0 m -mv

Alle monsters zijn geanalyseerd door Analytico Milieu BV te Barneveld. Alle analyses zijn AS3000 erkende verrichtingen.

Omdat er geen asbest aan de oppervlakte en in de boringen is aangetroffen, is er geen grondmonster op asbest geanalyseerd.

4. Onderzoeksresultaten

4.1 Bodemopbouw en visueel onderzoek

In bijlage IV zijn de visuele waarnemingen in de vorm van boorprofielen weergegeven.

Veldwaarnemingen

Tijdens het veldwerk is het bodemmateriaal visueel beoordeeld. De bovengrond tot minimaal 1,0 m -mv bestaat uit matig fijn zand. De ondergrond tot minimaal 5,0 m -mv bestaat uit sterk zandig leem, keileem.

Grondwater

Omdat er binnen een boordiepte van 5,0 m -mv geen grondwater is aangetroffen, is de peilbuis plaatsing achterwege gebleven.

In de onderstaande tabel is de grondwaterstand, zuurgraad en geleidingsvermogen weergegeven

Peilbuis nr	Visuele waarneming	GW-stand m -mv	Zuurgraad (pH)	Geleidingsvermogen ($\mu\text{S}/\text{cm}$)
-	-	-	-	-

4.2 Analyseresultaten

De resultaten van de chemische analyses zijn weergegeven in bijlage V.

De resultaten van de analyses zijn getoetst aan de streef-, tussen- en interventiewaarden uit de Leidraad Bodembescherming. De streefwaarde geeft derhalve het uiteindelijke te bereiken kwaliteitsniveau voor de bodem aan. Bij de opstelling van streefwaarden is gebruik gemaakt van gegevens omtrent aan de bodem te stellen milieuhygiënische randvoorwaarden vanuit verdere beleidsterreinen, zoals drinkwaternormen, oppervlaktewatnormen. De streefwaarde is een referentiewaarde, waarboven wel en waaronder geen sprake is van een aantoonbare verontreiniging. De streefwaarde geeft het niveau aan, waarbij sprake is van duurzame bodemkwaliteit. De tussenwaarde $((\text{interventiewaarde} + \text{streefwaarde})/2)$ is die waarde, waarboven in ieder geval en waaronder afhankelijk van bepaalde factoren (bodemtype, analyseresultaat) een nader onderzoek gewenst kan zijn. De interventiewaarden geven het concentratieniveau voor verontreinigingen in grond en grondwater aan waarboven ernstige vermindering of dreigende vermindering optreedt van de functionele eigenschappen, die de bodem heeft voor de mens, plant en dier. Bij gehalten boven de interventiewaarde is er sprake van (een geval van) ernstige verontreiniging. De streef-, tussen- en interventiewaarden zijn voor de diverse parameters afhankelijk van het organische stofgehalte en het lutumgehalte. De berekende waarden zijn in de navolgende tabellen opgenomen. Voor het grondwater liggen deze waarden vast.

Voor extraheerbare organische halogenen (EOX) is zowel voor grond als grondwater geen interventiewaarde. Reden is dat het hanteren van een dergelijke parameter toxicologisch gezien geen waarde heeft (triggerfunctie). Het bepalen van een EOX-gehalte heeft dus geen functie met betrekking tot de beoordeling of er sprake is van een geval van ernstige (bodem)verontreiniging. Wel kan een EOX-bepaling een zogenaamde triggerfunctie vervullen voor organohalogenen verbindingen. Een EOX-bepaling kan gebruikt worden om een indicatie te krijgen of interventiewaarden van individuele halogeenvbindingen mogelijk overschreden worden. De somwaarde voor polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), chloorfenolen en chloorbenzenen in grond (sediment) geldt voor de totale concentratie van de verbindingen uit de betreffende groep. Indien een verontreiniging slechts 1 verbinding uit een groep betreft, geldt de waarde als interventiewaarde voor de betreffende verbinding. Bij twee of meer verbindingen geldt de waarde voor de som van deze verbindingen.

De resultaten van de analyses zijn getoetst aan de streef-, tussen- en interventiewaarden uit de Leidraad Bodembescherming. (Tabel 2). Verwezen wordt naar de **uitslagen die zich achter in het rapport** bevinden. De waarden in tabel 2 zijn reeds gecorrigeerd voor de standaardbodem (10 % org. stof en 25 % lutum). Hiermee wordt gezegd dat indien het organische stof- en het lutum gehalte onder deze waarden liggen, de streef, tussen en interventiewaarden naar beneden zijn bijgesteld. Mede hierdoor ligt in een aantal gevallen het resultaat onder de meetgevoeligheid (detectielimiet) van de gebruikte apparatuur, terwijl de laatstgenoemde zich boven de streefwaarde bevindt. In dergelijke gevallen kan dus niet met zekerheid gezegd worden of hier sprake is van een aantoonbare lichte verontreiniging. Dit vormt geen bezwaarlijk probleem, omdat lichte verontreinigingen normaal geen aanleiding geven voor een nader onderzoek. Pas wanneer het criterium $(\text{interventiewaarde} + \text{streefwaarde})/2$ wordt overschreden (tussenwaarde), kan dit aanleiding geven voor een vervolgonderzoek.

4.3 Bespreking analyseresultaten

De resultaten van de toetsing van de analyseresultaten vindt u in bijlage V

In het bovengrondmengmonster 2008-077 BM1 worden geen verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het bovengrondmengmonster 2008-077 BM2 worden geen verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het bovengrondmengmonster 2008-077 BM3 worden geen verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het ondergrondmengmonster 2008-077 OM1 worden geen verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het ondergrondmengmonster 2008-077 OM2 worden geen verhoogde concentraties ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

4.4 Toetsing van de hypothese

In paragraaf 3.1 is op basis van de resultaten van het vooronderzoek de locatie als “onverdacht” gekwalificeerd ten aanzien van grond en grondwaterverontreiniging.

De toegepaste hypothese onverdacht is juist gebleken omdat er geen verhogingen in zowel de boven als de ondergrond is aangetroffen..

4.5 Toetsing aan de noodzaak tot vervolgonderzoek

Er zijn geen concentraties boven de streefwaarde aangetroffen, dit houdt in dat er geen aanleiding bestaat voor het laten uitvoeren van een nader onderzoek.

Volgens de NEN 5740 dient, indien het gehalte EOX hoger is dan 3 mg/kg d.s., een zogenaamde targetanalyse ter bepaling van de herkomst en samenstelling van de extraheerbare organochloorverbindingen te geschieden. In onderhavige situatie is het gehalte EOX maximaal 0,16 mg/kg d.s. Er is derhalve geen noodzaak tot het uitvoeren van aanvullende analyses.

6. Samenvatting, Conclusies en Aanbevelingen

Op een locatie gelegen aan De Lutteresweg 4 te Lutten met een oppervlakte van ongeveer 9000 m², kadastraal bekend gemeente: Ambt-Hardenberg, Sectie: U no: 8661 is op 24-06-2008 een verkennend bodemonderzoek opgestart.

In het bovengrondmengmonster 1 worden geen verhogingen ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het bovengrondmengmonster 2 worden geen verhogingen ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het bovengrondmengmonster 3 worden geen verhogingen ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het ondergrondmengmonster 1 worden geen verhogingen ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

In het ondergrondmengmonster 2 worden geen verhogingen ten opzichte van de streefwaarde aangetroffen.

Omdat er binnen een boordiepte van 5,0 m –mv geen grondwater is aangetroffen, is de peilbuis plaatsing achterwege gebleven.

Omdat er geen asbest aan de oppervlakte en in de boringen is aangetroffen, is er geen grondmonster op asbest geanalyseerd.

In de onderstaande tabel is de toetsing van de analyseresultaten weergegeven.

Monster	Pakket	Boring nummers	Verhogingen
2008-077 BM1	AS3000 NEN 5740	6,7,8,9,10,1,3	-
2008-077 BM2	AS3000 NEN 5740	11,12,13,14,15,2	-
2008-077 BM3	AS3000 NEN 5740	16,17,18,19,4,5	-
2008-077 OM1	AS3000 NEN 5740	6,1,3	-
2008-077 OM2	AS3000 NEN 5740	2,4,5	-

* aangetroffen gehalte boven de streefwaarde

** aangetroffen gehalte boven de tussenwaarde

*** aangetroffen gehalte boven de interventiewaarde

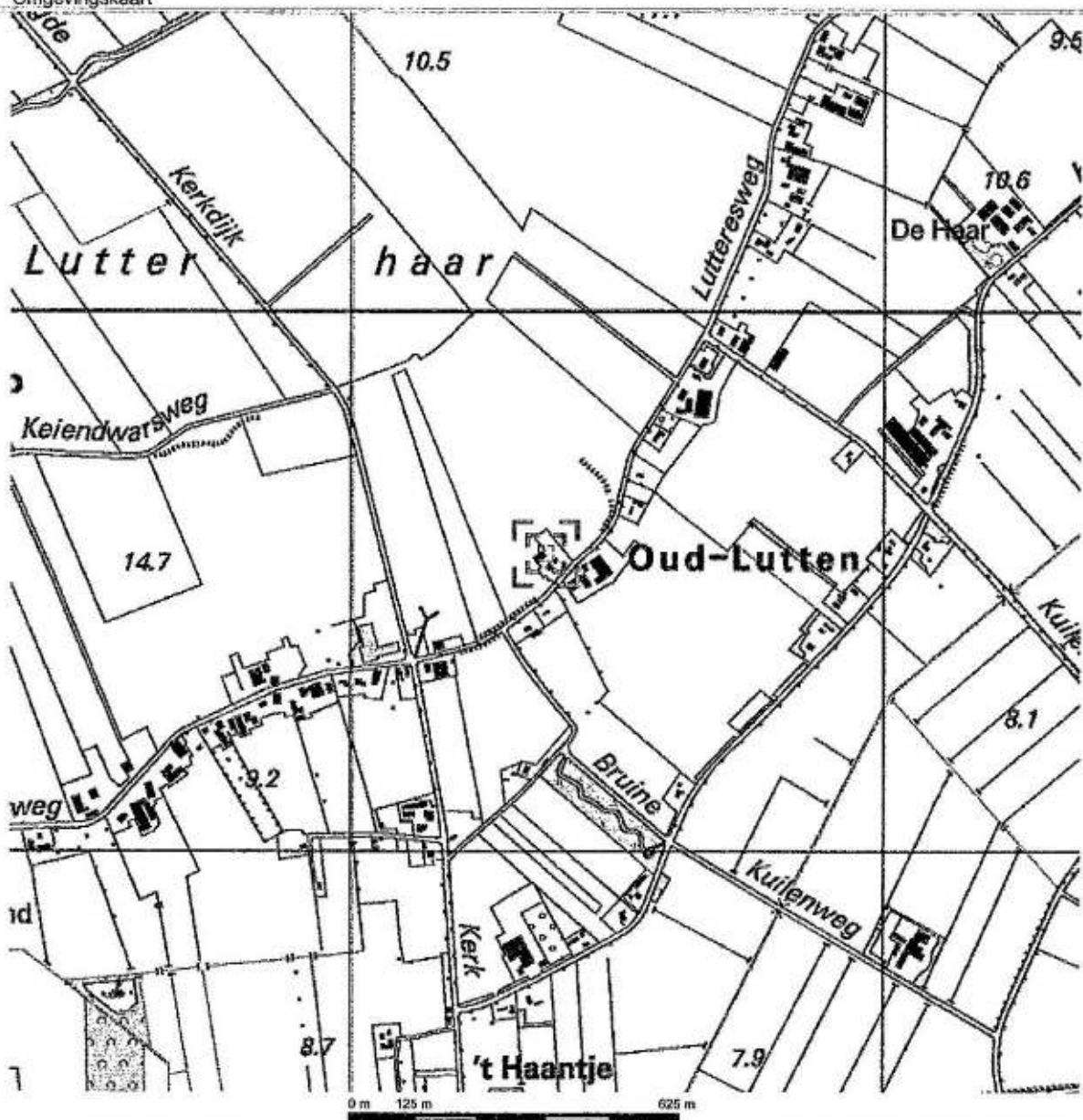
Op basis van bevindingen uit onderhavig onderzoek wordt een nader onderzoek niet noodzakelijk geacht.

Er zijn geen milieuhygiënische bezwaren tegen de voorgenomen bouwplannen.

BIJLAGEN

BIJLAGE I

Situering van de locatie

Deze kaart is noordgericht.

Schaal 1: 12500

Hier bevindt zich Kadastraal object AMBT-HARDENBERG U 861

De Lutteresweg 4, 7775 PP LUTTEN

© De auteursrechten en databankenrechten zijn voorbehouden aan de Topografische Dienst Kadaster.

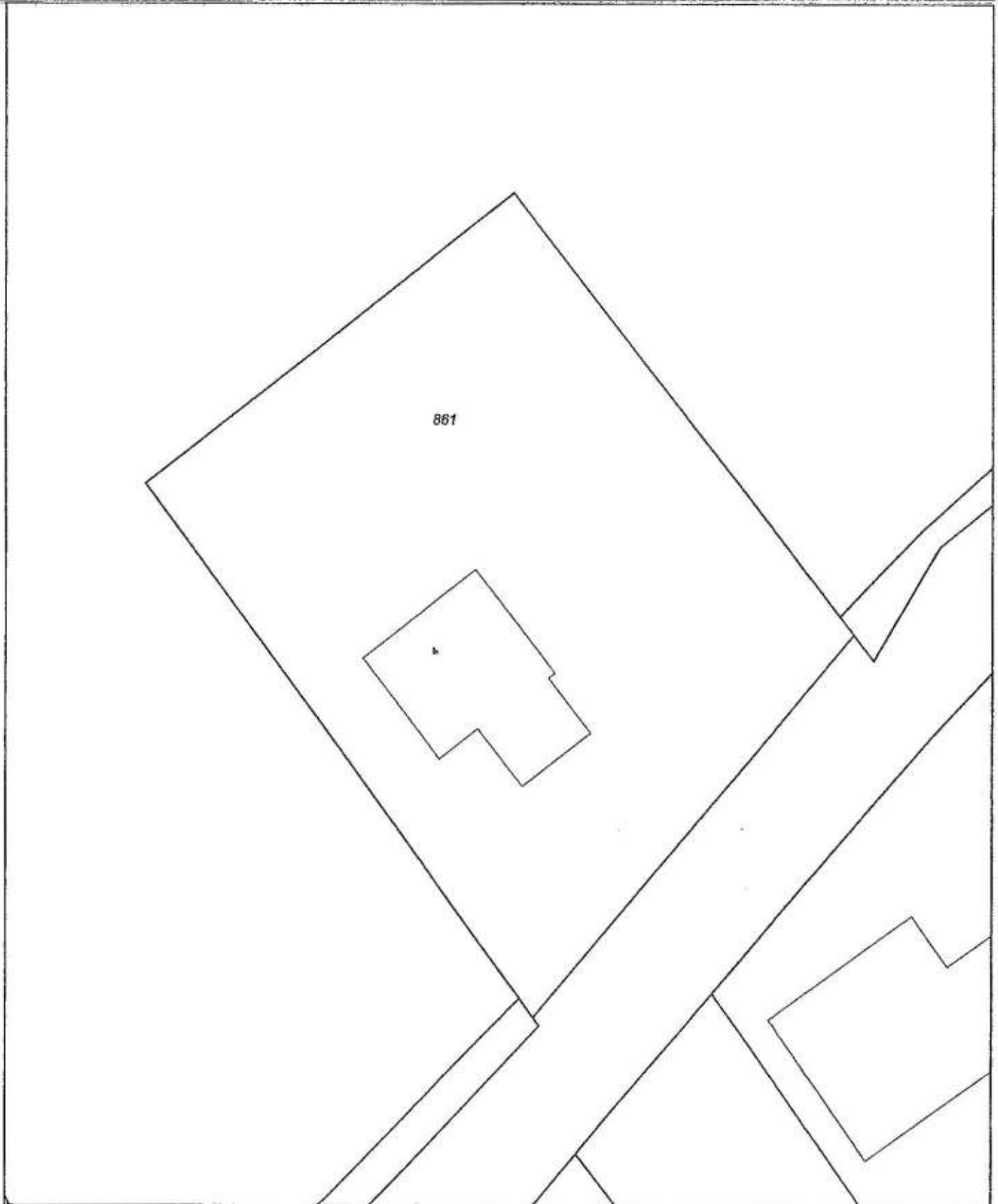

<p>bebouwd gebied a huizenblok, groot gebouw b huizen c hoogbouw d kas</p> <p>wegen autooeweg hoofdweg met gescheiden rijbanen hoofdweg regionale weg met gescheiden rijbanen regionale weg lokale weg met gescheiden rijbanen lokale weg weg met losse of eichte verharding onverharde weg straat/ovorige weg windtegebied fietepad pad, voetpad weg in aanleg weg in ontwerp visdriet tunnel veer brug beweegbare brug brug op pijlers</p>	<p>spoorwegen spoorweg: ankelepoor spoorweg: dubbelepoor spoorweg: driepoort spoorweg: vierspoort a station b leuperran tram a metro bovengronds b metrostation</p> <p>hydrografie waterloop: smaller dan 8 m waterloop: 8-6 m breed waterloop: breder dan 8 m a schuilsuis b brug c vorder d koedam a grondruiter b stuw c duiker d sluis</p> <p>bodemgebruik a weide met sloten b bouwland met greppels c boomgaard d fruitwekerij e boomkwekerij f weide met populieren g loofbos h naaldbos i gemengd bos j gronden k heide l zand m dms en riet n heg en houtwal</p>	<p>overige symbolen a kerk, moskee b toren, hoge koepel c kerk, moskee met toren d markant object e watertoren f vuurtoren</p> <p>a gemootshuis b postkantoor c politiebureau d wegwijzer a kapel b kruis c vlamtpijp d telescoop a windmolen b watermolen c windmolenja d windturbine</p> <p>a oliepompinstallatie b seinmast c zandmast a huizebed b monument c poltergermaal a begrenspiaats b boom o paal d opelagtank a kamppeerterein b sportcomplex c ziekenhuis</p> <p>— schiedbaan — afwatering — hoogspanningsleiding met mast — muur — geluidswering</p>
--	--	---

BIJLAGE II

Situering van de locatie

0 m 5 m 25 m

Deze kaart is noordgericht

Schaal 1:500

12345 Perceelnummer
25 Huisnummer

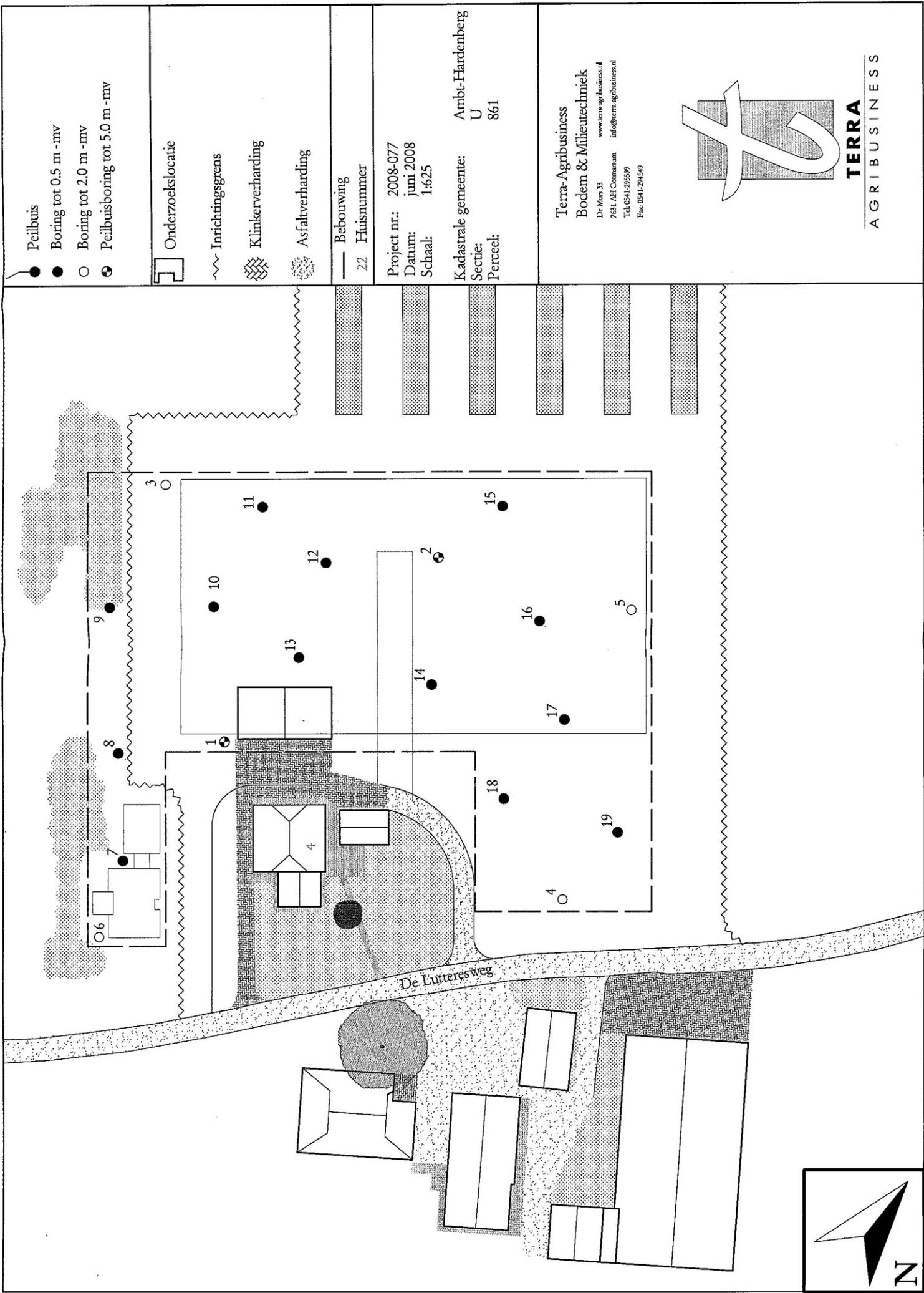
Kadastrale gemeente
Sectie
Perceel

AMBT-HARDENBERG
U
861

BIJLAGE III

Overzichtstekening boorpunten

Peilbuis

- Boring tot 0.5 m -mv
- Boring tot 2.0 m -mv
- ⊕ Peilbuisboring tot 5.0 m -mv

 Onderzoekslocatie

 Inrichtingsgrens

 Klinkerverharding

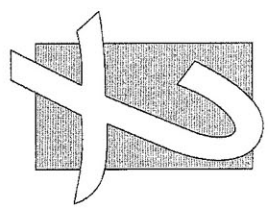

 Asfaltverharding

 22 Huisnummer

Project nr.: 2008-077
 Datum: juni 2008
 Schaal: 1:625

Kadastrale gemeente: Ambt-Hardenberg
 Sectie: U
 Perceel: 861

Terra-Agribusiness
 Bodem & Milieutechniek
 Dr. Mies 33
www.terra-agribusiness.nl
 7611 AH Oostmarsum info@terra-agribusiness.nl
 TEL 0841-294599
 Fax 0841-294549

TERRA
 AGRIBUSINESS

BIJLAGE IV

Boorstaten

Betekenis van afkortingen

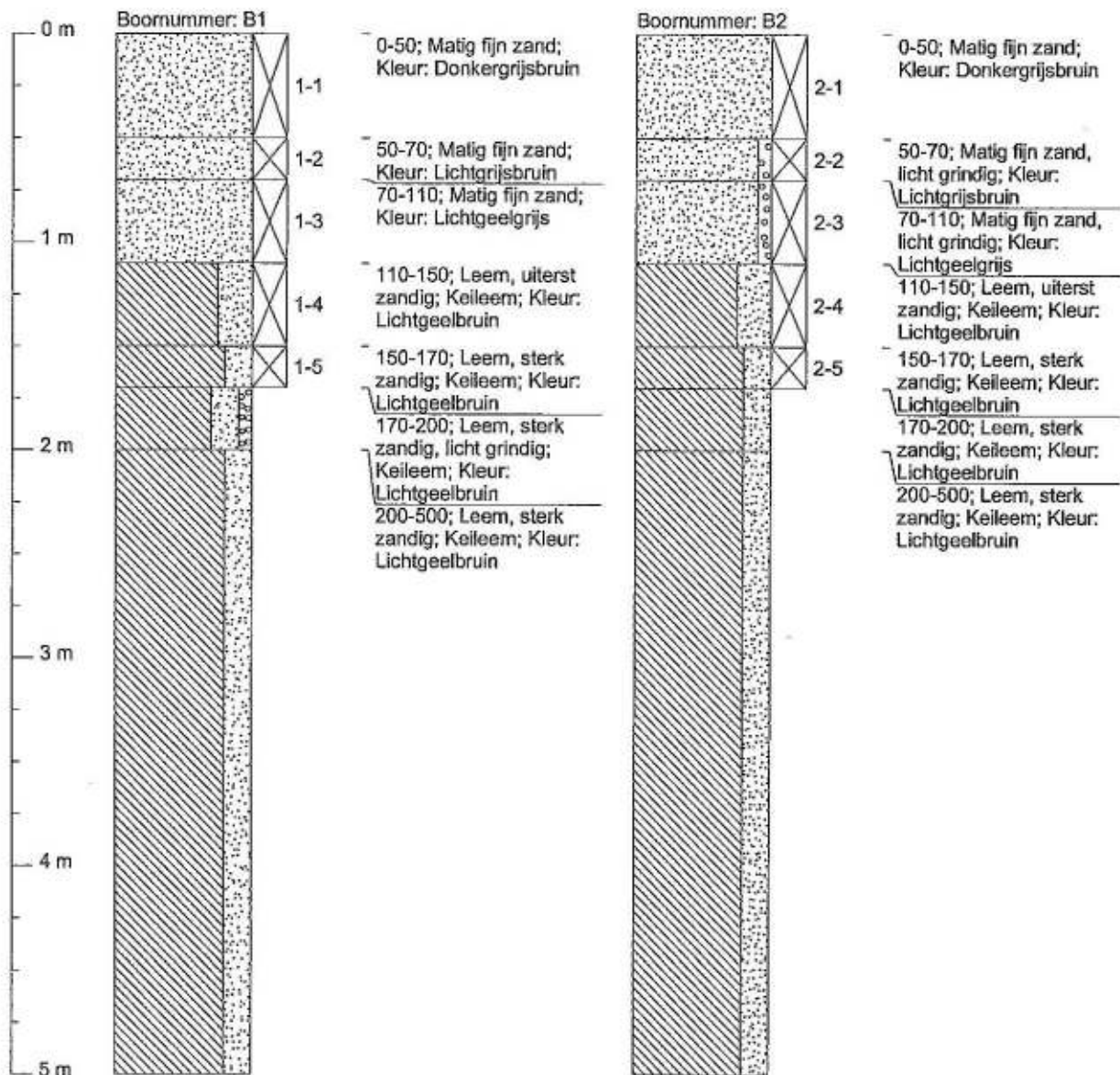
G/g	: grind/grindig		O/o	: Olie		Blinde buis	:
Z/z	: zand/zandig		P/p	: Puin		Klei-afdichting	:
L/s	: leem/siltig		T/t	: Stoeptegels		Filter	:
K/k	: klei/kleig					Grondwaterst.	:
V/h	: veen/humeus						
m	: mineraal arm						
Overig							
			Ongeroerd monster	: 		Geroerd monster	:

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
 Projectnaam: Grevelman
 Beschrijver: Nick Hesselink
 Boorfirma: Terra Agribusiness
 Boormethode: Edelmanboor
 Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
 Boordatum: 23-6-2008
 Maaiveld:

Overig
 23-6-2008

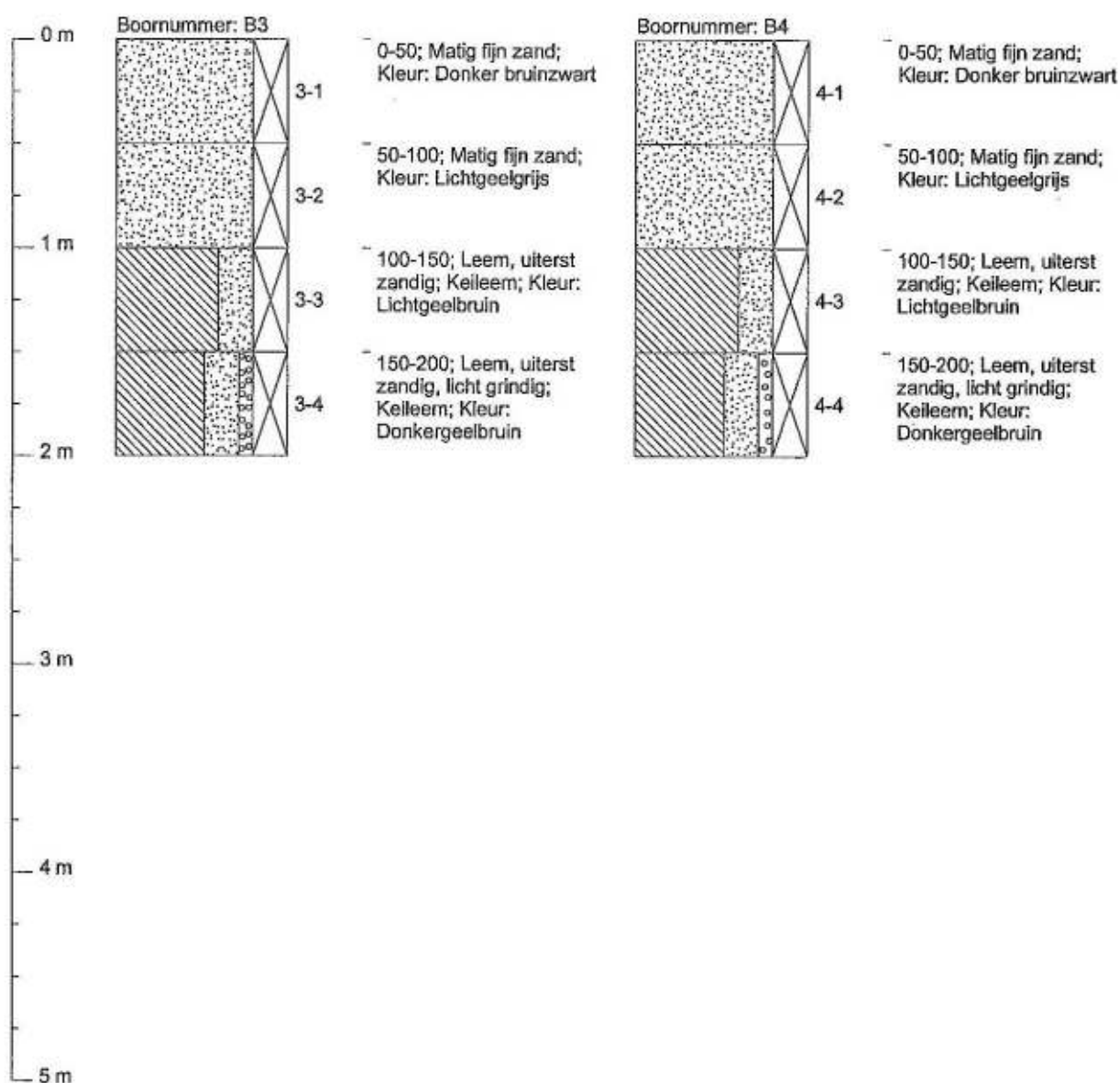

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

Overig
23-6-2008

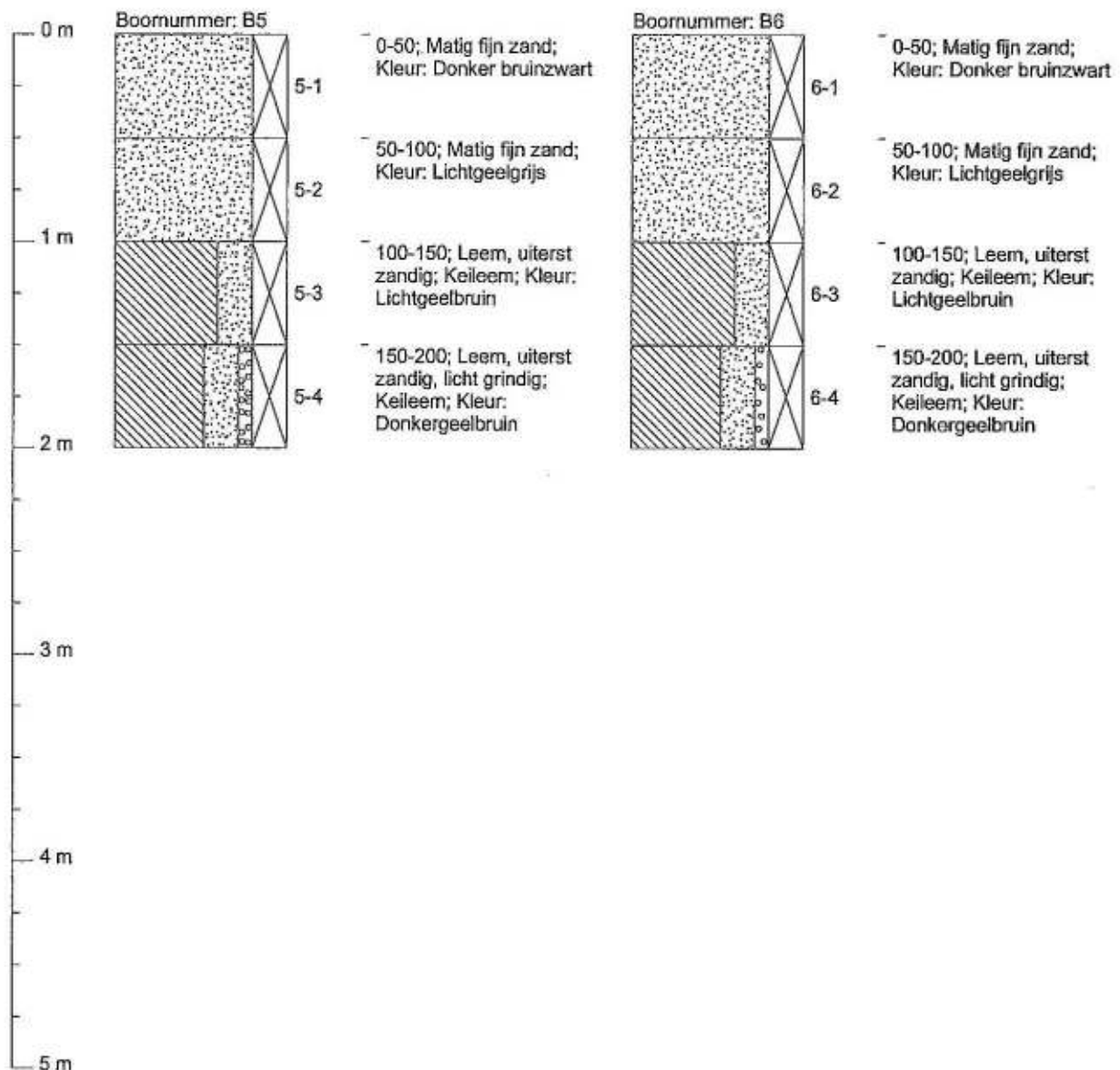

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

Overig
23-6-2008

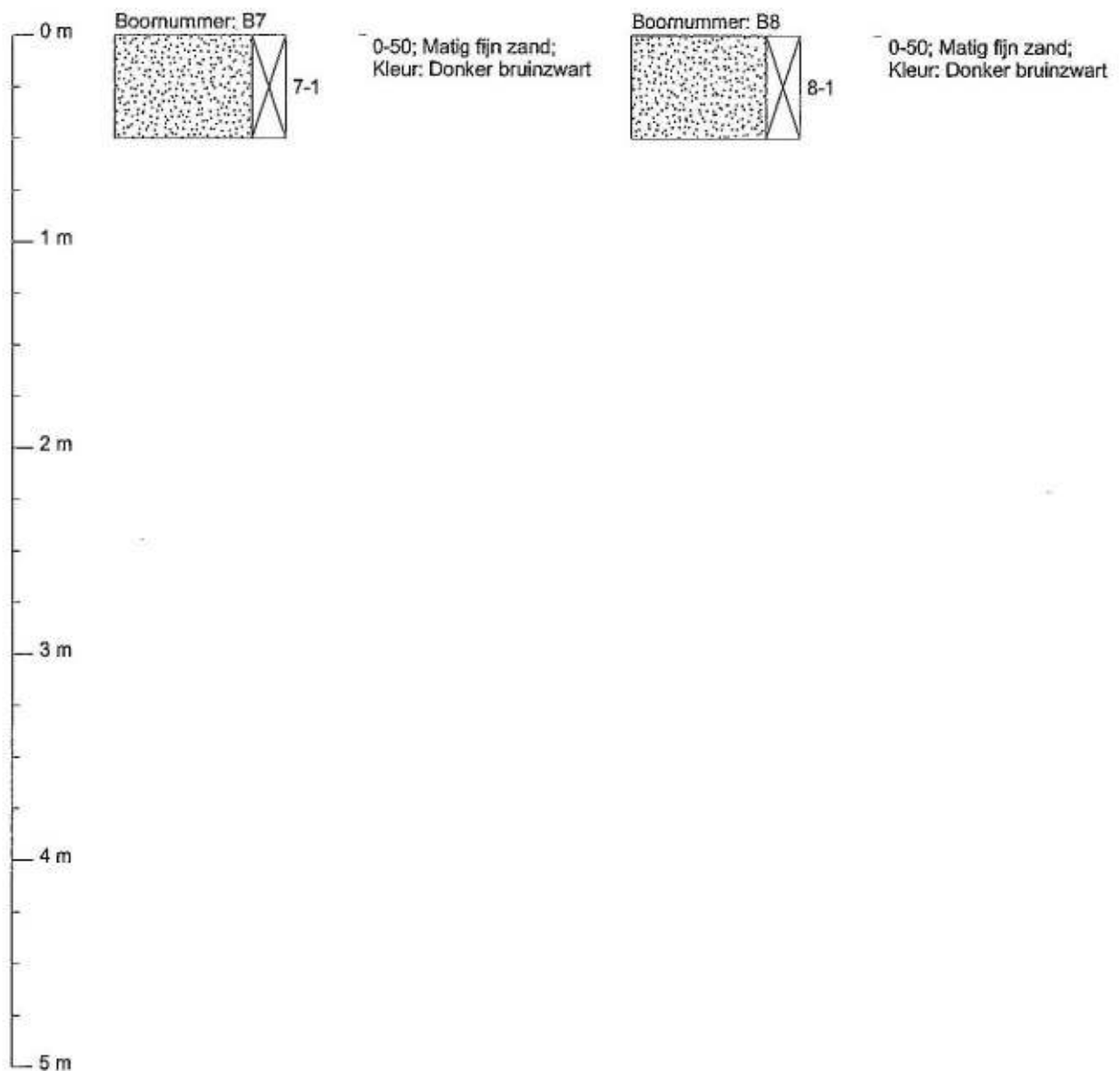

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

Overig
23-6-2008

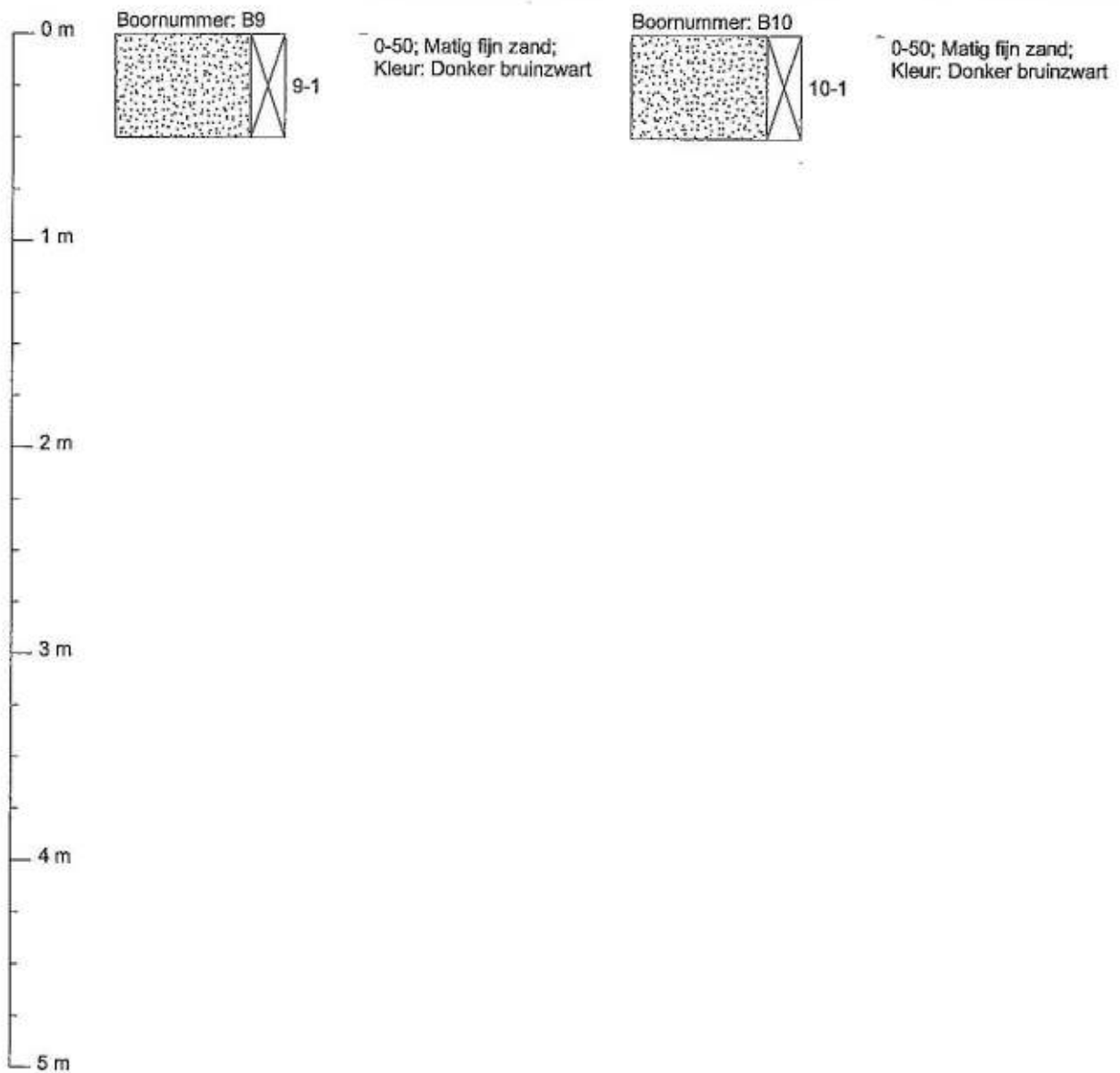

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

Overig
23-6-2008

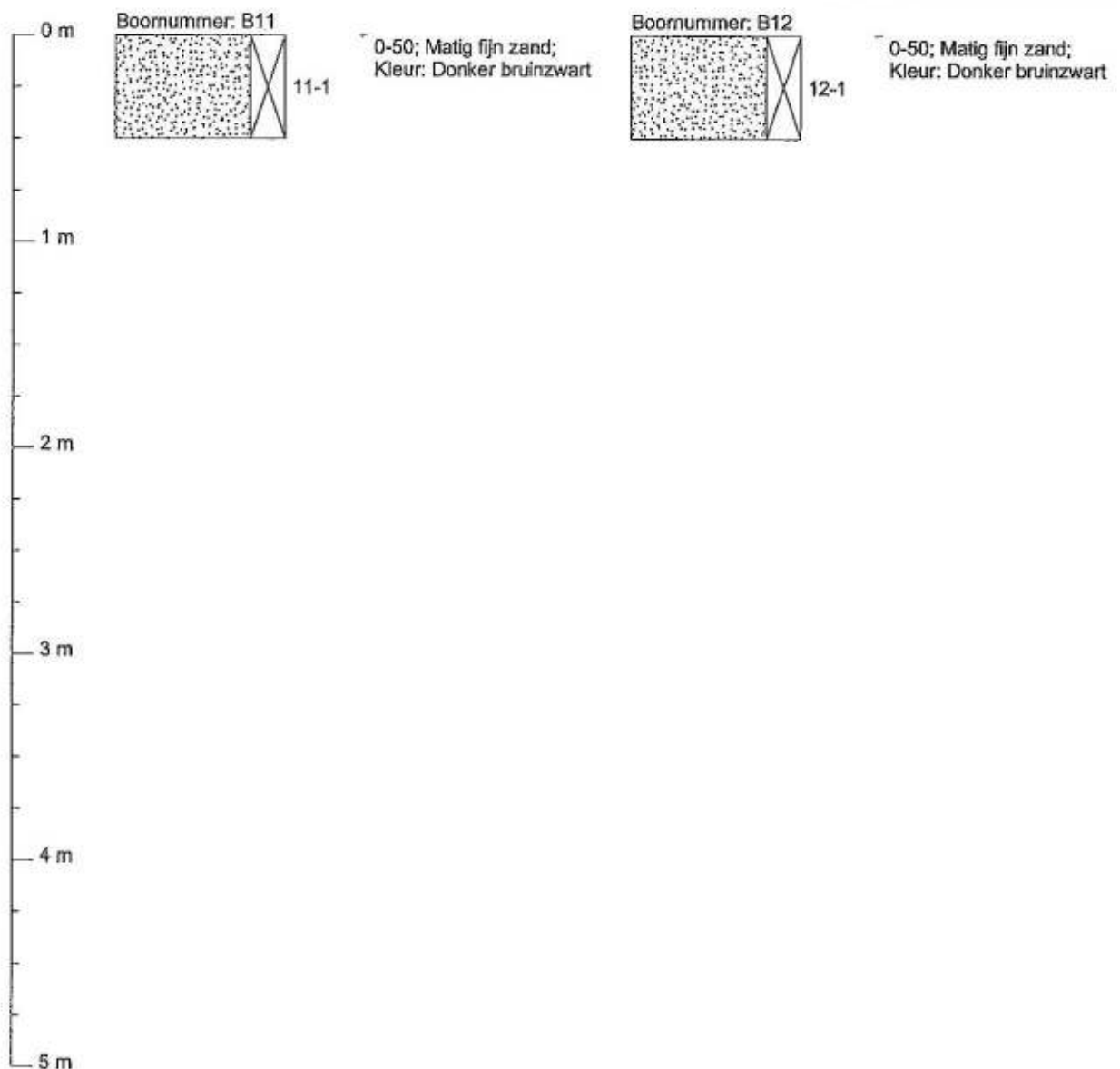

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

Overig
23-6-2008

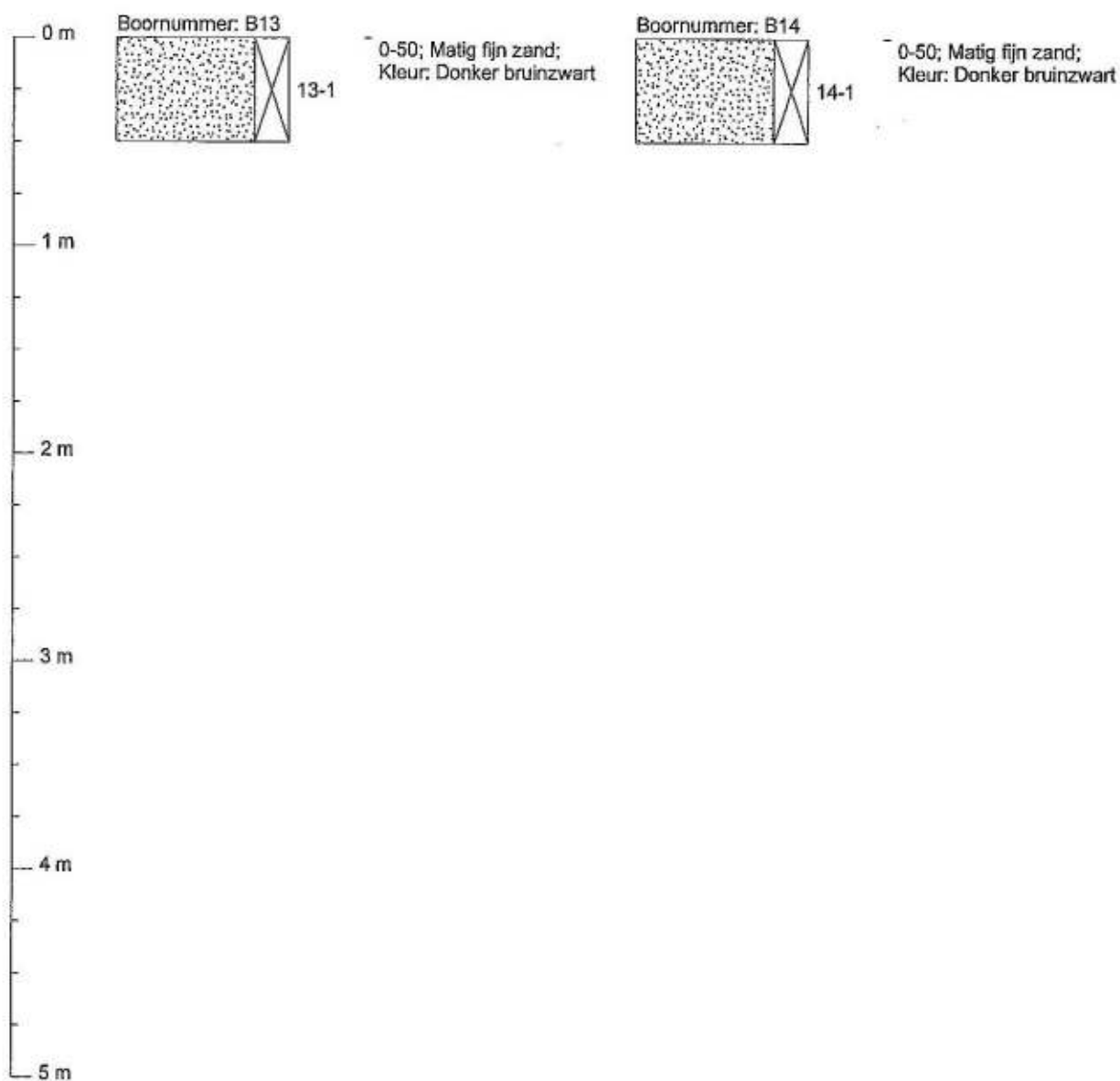

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

Overig
23-6-2008

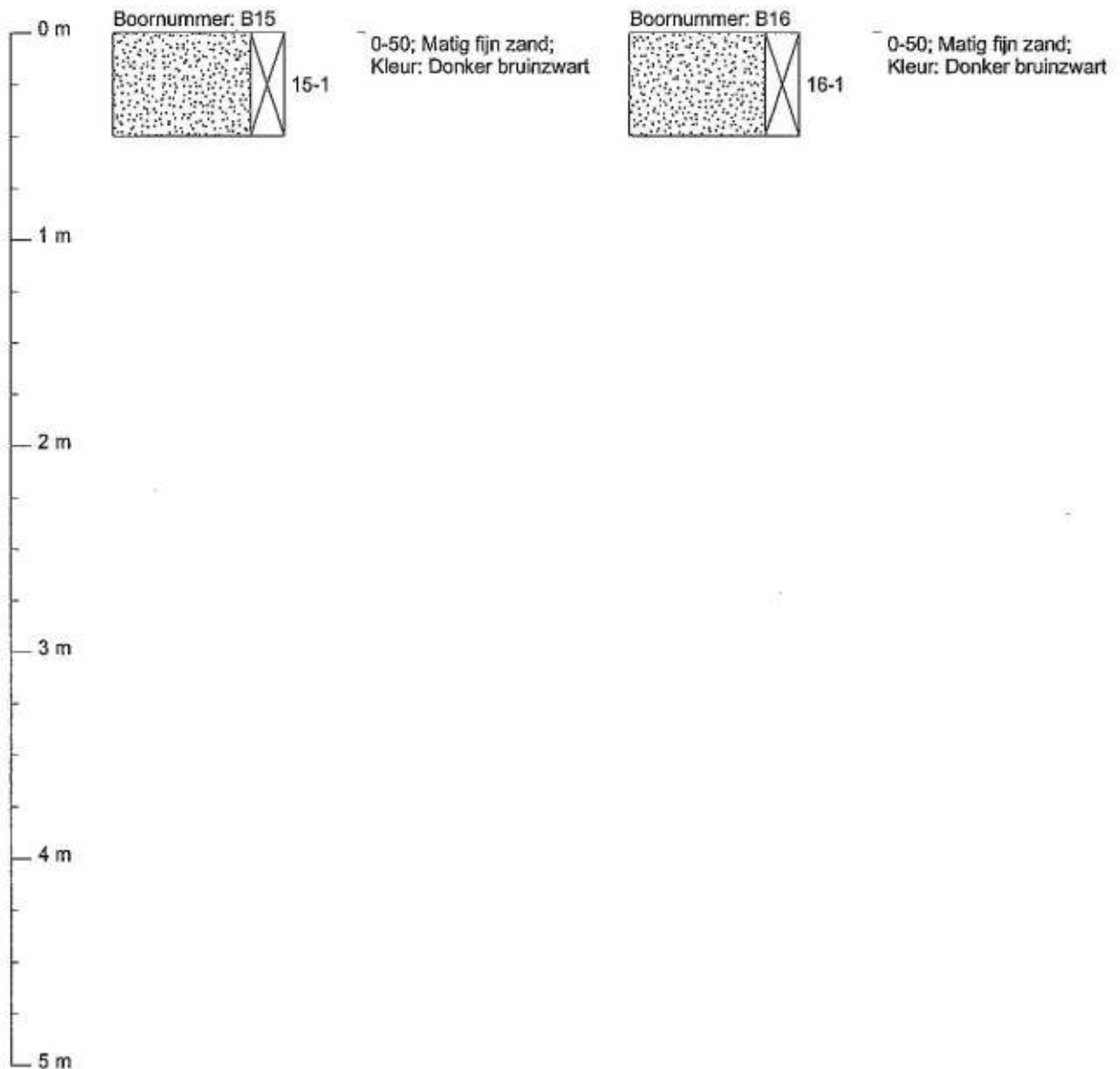

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maalveld:

Overig
23-6-2008

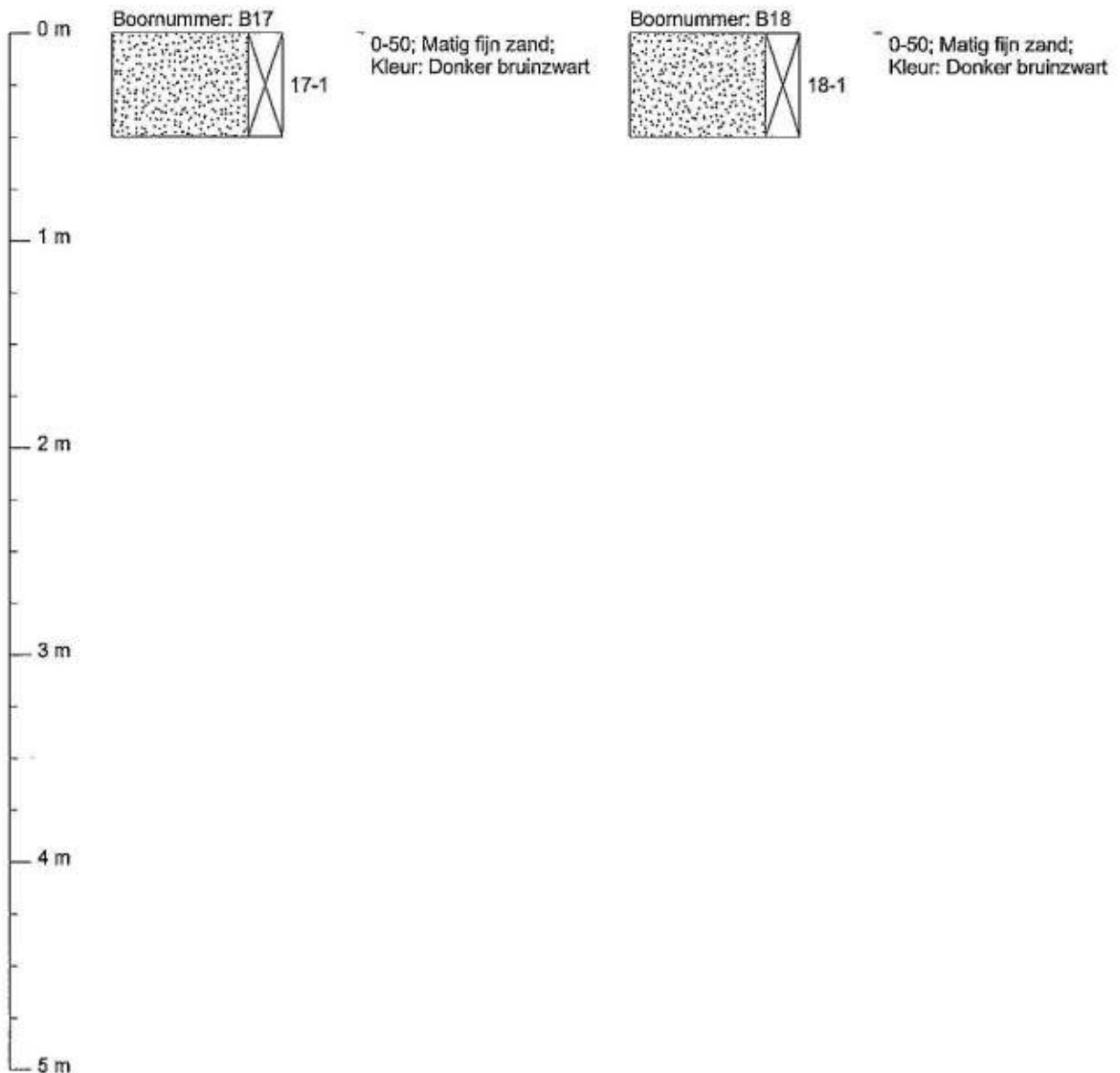

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

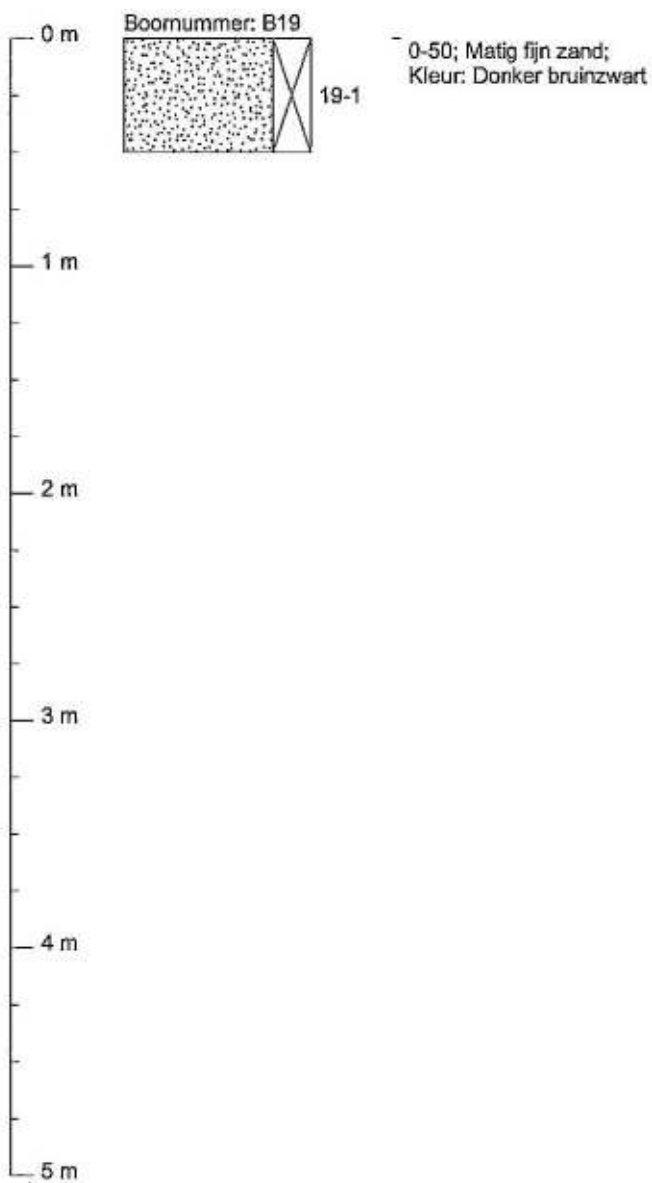
Overig
23-6-2008

Boorprofielen getekend volgens NEN 5104 (diepte t.o.v. maaiveld)

Projectcode: 2008-077
Projectnaam: Grevelman
Beschrijver: Niek Hesselink
Boorfirma: Terra Agribusiness
Boormethode: Edelmanboor
Globale grondwaterstand:

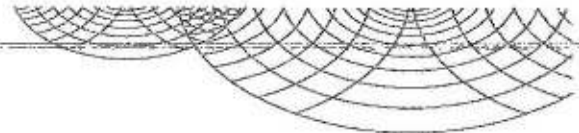
Locatie: Overig
Boordatum: 23-6-2008
Maaiveld:

BIJLAGE V

Analysecertificaten en overschrijdingstabellen

Lab. Zeeuwsch Vlaanderen
T.a.v. Niek Hesselink
Zandbergsestraat 1
4569 TC GRARUW

Analysecertificaat

Datum: 08-07-2008

Hierbij ontvangt u de resultaten van het navolgende laboratoriumonderzoek.

Certificaatnummer	2008099061
Uw projectnummer	2008-077
Uw projectnaam	Vetker Grefelman
Uw ordernummer	2008-077
Monster(s) ontvangen	24-06-2008

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.
Aanvullende informatie behorend bij dit analysecertificaat kunt U vinden in het overzicht "Specificaties Analysemethoden". Extra exemplaren zijn verkrijgbaar bij de afdeling Verkoop en Advies.

De grondmonsters worden tot 6 weken na datum ontvangst gekoeld bewaard en watermonsters tot 2 weken na datum ontvangst. Zonder tegenbericht worden de monsters nadien afgevoerd.
Indien de monsters langer bewaard dienen te blijven verzoeken wij U dit exemplaar uiterlijk 1 week voor afloop van de standaardbewaarperiode ondertekend aan ons te retourneren. Voor de kosten van het langer bewaren van monsters verwijzen wij naar de prijslijst.

Bewaren tot:

Datum:

Naam:

Handtekening:

Wij vertrouwen erop uw opdracht hiermee naar verwachting te hebben uitgevoerd, mocht U naar aanleiding van dit analysecertificaat nog vragen hebben verzoeken wij U contact op te nemen met de afdeling Verkoop en Advies.

Met vriendelijke groet,

Eurofins Analytico B.V.

Ing. A. Veldhuizen
Laboratoriummanager

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 459
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 55 74 456
VRT/BTW No.
NL 8043.14.663.B01
KvK No. 09086623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk (MEDD) en Luxemburg (MEV).

Analysecertificaat

Uw projectnummer	2008-077	Certificaatnummer	2008099061
Uw projectnaam	Vetker Grefelman	Startdatum	24-06-2008
Uw ordernummer	2008-077	Rapportagedatum	07-07-2008/16:50
Datum monstername	24-06-2008	Bijlage	A, C
Monsternemer	Niek Hesselink	Pagina	1/2

Analyse	Eenheid	1	2	3	4	5
Voorbehandeling						
S Voorbehandeling AS3000		Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd	Uitgevoerd
Bodemkundige analyses						
S Droge stof	% (m/m)	94.9	93.7	95.2	90.9	91.4
S Organische stof	% (m/m) ds	3.7	3.8	3.2	<0.5	<0.5
S Gloeirest	% (m/m) ds	96.0	95.8	96.3	98.8	98.8
S Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	% (m/m) ds	4.8	5.1	6.1	12.3	11.1
Metalen						
S Arseen (As)	mg/kg ds	<4.0	<4.0	<4.0	<4.0	<4.0
S Cadmium (Cd)	mg/kg ds	<0.17	<0.17	<0.17	<0.17	<0.17
S Chroom (Cr)	mg/kg ds	<15	<15	<15	<15	<15
S Koper (Cu)	mg/kg ds	6.8	9.2	6.3	5.0	<5.0
S Kwik (Hg)	mg/kg ds	0.093	0.089	<0.050	<0.050	<0.050
S Nikkel (Ni)	mg/kg ds	<3.0	<3.0	<3.0	6.5	4.6
S Lood (Pb)	mg/kg ds	16	<13	16	<13	<13
S Zink (Zn)	mg/kg ds	22	27	22	24	17
Minerale olie						
Minerale olie C10-C16	mg/kg ds	--	--	--	--	--
Minerale olie C16-C22	mg/kg ds	--	--	--	--	--
Minerale olie C22-C30	mg/kg ds	--	--	--	--	--
Minerale olie C30-C40	mg/kg ds	--	--	--	--	--
S Minerale olie (GC) totaal	mg/kg ds	<20	<20	<20	<20	<20
Somparameter organohalogenen verbindingen						
S EOX	mg/kg ds	0.16	0.11	<0.10	<0.10	<0.10
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen, PAK						
S Naftaleen	mg/kg ds	0.013	<0.010	<0.010	0.020	<0.010
S Fenanthreen	mg/kg ds	0.13	<0.010	<0.010	0.056	<0.010
S Anthraceen	mg/kg ds	0.0051	<0.0050	<0.0050	0.012	<0.0050
S Fluorantheen	mg/kg ds	0.32	<0.010	0.014	0.11	<0.010
S Benzo(a)anthraceen	mg/kg ds	0.084	<0.010	<0.010	0.071	<0.010
S Chryseen	mg/kg ds	0.12	<0.010	0.026	0.068	<0.010

Nr. Monsteroomschrijving

1	BM1
2	BM2
3	BM3
4	OM1
5	OM2

Analytico-nr.

4020972
4020973
4020974
4020975
4020976

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
 A: AP04 geaccrediteerde verrichting
 S: AS 3000 erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Eurofins Analytico B.V.

Glideweg 44-46
 3771 NB Barneveld
 P.O. Box 459
 3770 AL Barneveld NL

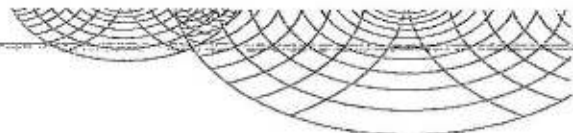
Tel. +31 (0)34 242 63 00
 Fax +31 (0)34 242 63 99
 E-mail info@analytico.com
 Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 85 74 456
 VAT/BTW No.
 NL 8043.14.883.801
 KvK No. 09068623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQR en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-DWD) en door de overheden van Frankrijk (MEDD) en Luxemburg (MEV).

TESTEN
 RvA L010

Analysecertificaat

Uw projectnummer	2008-077	Certificaatnummer	2008099061
Uw projectnaam	Vetker Grefelman	Startdatum	24-06-2008
Uw ordernummer	2008-077	Rapportagedatum	07-07-2008/16:50
Datum monstername	24-06-2008	Bijlage	A, C
Monsternemer	Niek Hesselink	Pagina	2/2

Analyse	Eenheid	1	2	3	4	5
S Benzo(k)fluorantheen	mg/kg ds	0.058	<0.010	<0.010	0.028	<0.010
S Benzo(a)pyreen	mg/kg ds	0.091	<0.010	0.014	0.063	<0.010
S Benzo(ghi)peryleen	mg/kg ds	0.067	<0.010	<0.010	0.041	<0.010
S Indeno(123-cd)pyreen	mg/kg ds	0.059	<0.010	<0.010	0.022	<0.010
S PAK VROM (10) AS3000	mg/kg ds	0.94	<0.067	0.10	0.49	<0.067

Nr. Monsteromschrijving

1 BM1
2 BM2
3 BM3
4 OM1
5 OM2

Analytico-nr.

4020972
4020973
4020974
4020975
4020976

Akkoord
Pr.coörd.

GW

Eurofins Analytico B.V.

Q: door RvA geaccrediteerde verrichting
R: AP04 geaccrediteerde verrichting
S: AS 3000 erkende verrichting

Dit certificaat mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd.

Gildeweg 44-46
3771 NB Barneveld
P.O. Box 489
3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
Fax +31 (0)34 242 63 99
E-mail info@analytico.com
Site www.analytico.com

IBAN AMRD 84 85 74 456
VRT/BTW No.
NL 8043.14.883.B01
KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk (MEDD) en Luxemburg (MEV).

TESTEN
RvA LO10

Bijlage (A) met deelmonsterinformatie behorende bij analysecertificaat 2008099061

Pagina 1/1

Analytico-n Boornr	Deelmonster Omschrijving	Van	Tot	Barcode	Monsteromschrijving
4020972				0504344805	BM1
4020972				0504344750	
4020972				0504344817	
4020972				0504344866	
4020972				0504344888	
4020972				0504344881	
4020972				0504344886	
4020973				0504344797	BM2
4020973				0504344798	
4020973				0504344774	
4020973				0504344818	
4020973				0504344776	
4020973				0504344887	
4020974				0504344778	BM3
4020974				0504344780	
4020974				0504344799	
4020974				0504344779	
4020974				0504344794	
4020974				0504344819	
4020975				0504344813	OM1
4020975				0504344815	
4020975				0504344810	
4020975				0504344807	
4020975				0504344808	
4020975				0504344871	
4020975				0504344883	
4020975				0504344873	
4020975				0504344800	
4020975				0504344806	
4020976				0504344781	OM2
4020976				0504344795	
4020976				0504344771	
4020976				0504344801	
4020976				0504344782	
4020976				0504344773	
4020976				0504344784	
4020976				0504344775	
4020976				0504344735	

Eurofins Analytico B.V.

 Gildeweg 44-46
 3771 NB Barneveld
 P.O. Box 459
 3770 AL Barneveld NL

 Tel. +31 (0)34 242 63 00
 Fax +31 (0)34 242 63 99
 E-mail info@analytico.com
 Site www.analytico.com

 ABN AMRO 54 85 74 456
 VRT/BTW No.
 NL 8043.14.883.801
 KvK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIM), het Waalse Gewest (DGRNE-OWD) en door de overheden van Frankrijk (MEDD) en Luxemburg (MEV).

Bijlage (C) met methodeverwijzingen behorende bij analysecertificaat 2008099061

Pagina 1/1

Analyse	Methode	Techniek	Referentiemethode
Voorbehandeling AS3000	W0106	Voorbehandeling	Cf. AS3000
Droge stof	W0104	Gravimetrie	Cf. pb 3010-2 en Gw. NEN-ISO 11465
Organische stof	W0109	Gravimetrie	Cf. NEN 5754
Korrelgrootte < 2 µm (Lutum)	W0173	Sedimentatie	Cf. pb 3010-6 en cf. NEN 5753
AES/ICP Arseen (As)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Cadmium (Cd)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Chroom (Cr)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Koper (Cu)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Kwik (Hg)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Nikkel (Ni)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Lood (Pb)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
AES/ICP Zink (Zn)	W0423	ICP-AES	Cf. pb 3010-8/NEN-EN-ISO 17294-2
Minerale olie (GC)	W0202	GC-FID	Cf. pb 3010-11 en cf. NEN 5733
EDX	W0351	Microcoulometrie	Cf. pb 3010-1.2.10 en cf. NEN 5735
PAK (VROM)	W0301	HPLC	Cf. pb 3010-9 en cf.0-NVN 5710
PAK som AS3000	W0301	HPLC	Cf. pb 3010-9 en cf.0-NVN 5710

Nadere informatie over de toegepaste onderzoeksmethoden alsmede een classificatie van de meetonzekerheid staan vermeld in ons overzicht "Specificaties analysemethoden", versie januari 2004

Eurofins Analytico B.V.

Gildeweg 44-46
 3771 NB Barneveld
 P.O. Box 489
 3770 AL Barneveld NL

Tel. +31 (0)34 242 63 00
 Fax +31 (0)34 242 63 99
 E-mail info@analytico.com
 Site www.analytico.com

ABN AMRO 54 05 74 456
 VRT/BTW No.
 NL 8043.14.885.B01
 KVK No. 09088623

Eurofins Analytico B.V. is ISO 9001: 2000 gecertificeerd door Lloyd's RQA en erkend door het Vlaamse Gewest (OVAM en Dep. LNE), het Brusselse Gewest (BIH), het Waalse Gewest (DGRHE-OWD) en door de overheden van Frankrijk (MEDD) en Luxemburg (MEV).

Projectnaam Velker Grefelman
 Projectcode 2008-077

Tabel 1: Aangetroffen gehalten (mg/kg d.s.) in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monsternummer	BM1		BM2		BM3		OM1	
Humus (% op ds)	3.7		3.8		3.2		0.6	
Lutum (% op ds)	4.8		5.1		6.1		12.3	
Arseen [As]	4	<S	4	<S	4	<S	4	<S
Cadmium [Cd]	0.17	<S	0.17	<S	0.17	<S	0.17	<S
Chroom [Cr]	15	<S	15	<S	15	<S	15	<S
Koper [Cu]	6.8	<S	9.2	<S	6.3	<S	5	<S
Kwik [Hg]	0.093	<S	0.089	<S	0.05	<S	0.05	<S
Lood [Pb]	16	<S	13	<S	16	<S	13	<S
Nikkel [Ni]	3	<S	3	<S	3	<S	6.5	<S
Zink [Zn]	22	<S	27	<S	22	<S	24	<S
Anthraceen	0.005	---	0.005	<	0.005	<	0.012	---
Benzo(a)anthraceen	0.084	---	0.01	<	0.01	<	0.071	---
Benzo(a)pyreen	0.091	---	0.01	<	0.014	---	0.063	---
Benzo(g,h,i)peryleen	0.067	---	0.01	<	0.01	<	0.041	---
Benzo(k)fluorantheen	0.058	---	0.01	<	0.01	<	0.028	---
Chryseen	0.12	---	0.01	<	0.026	---	0.068	---
Fenanthreen	0.13	---	0.01	<	0.01	<	0.056	---
Fluorantheen	0.32	---	0.01	<	0.014	---	0.11	---
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	0.059	---	0.01	<	0.01	<	0.022	---
Naftaleen	0.013	---	0.01	<	0.01	<	0.02	---
PAK 10 VROM	0.94	<S		---	0.055	<S	0.49	<S
EOX	0.16	<S	0.11	<S	0.1	<S	0.1	<S
Minerale olie C10 - C16		---		---		---		---
Minerale olie C16 - C22		---		---		---		---
Minerale olie C22 - C30		---		---		---		---
Minerale olie C30 - C40		---		---		---		---
Minerale olie (totaal)	20	<T	20	<T	20	<T	20	<T
Droge stof	94.9	---	93.7	---	95.2	---	90.9	---
Gloeirest	96	---	95.8	---	96.3	---	98.8	---

Tabel 2: Aangetroffen gehalten (mg/kg d.s.) in grond met beoordeling conform de Wet Bodembescherming

Monsternummer	OM2	
Humus (% op ds)	0.5	
Lutum (% op ds)	11.1	
Arseen [As]	4	<S
Cadmium [Cd]	0.17	<S
Chroom [Cr]	15	<S
Koper [Cu]	5	<S
Kwik [Hg]	0.05	<S
Lood [Pb]	13	<S
Nikkel [Ni]	4.6	<S
Zink [Zn]	17	<S
Anthraceen	0.005	<
Benzo(a)anthraceen	0.01	<
Benzo(a)pyreen	0.01	<
Benzo(g,h,i)peryleen	0.01	<
Benzo(k)fluorantheen	0.01	<
Chryseen	0.01	<
Fenanthreen	0.01	<
Fluorantheen	0.01	<
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen	0.01	<
Naftaleen	0.01	<
PAK 10 VROM		---
EOX	0.1	<S
Minerale olie C10 - C16		---
Minerale olie C16 - C22		---

Monsternummer	OM2	
Minerale olie C22 - C30		---
Minerale olie C30 - C40		----
Minerale olie (totaal)	20	<T
Droge stof	91.4	---
Gloeirest	98.8	---

Toelichting bij de tabel:

Toetsing:

- < = kleiner dan de detectielimiet
- = Geen toetsnorm aanwezig
- <S = kleiner of gelijk aan de streefwaarde (S)
- * = groter dan S en kleiner of gelijk aan de tussenwaarde (T)
- ** = groter dan T en kleiner of gelijk aan de interventiewaarde (I)
- *** = groter dan I
- #@# = Kleiner of gelijk aan interventiewaarde, er is geen streefwaarde
- GSG = groter dan de streefwaarde er is geen interventiewaarde (trigger)
- <S = detectielimiet kleiner dan of gelijk aan S
- <T = detectielimiet groter dan S en kleiner dan of gelijk aan T
- D<=I = detectielimiet kleiner of gelijk aan interventiewaarde, er is geen streefwaarde
- <I = detectielimiet groter dan T en kleiner of gelijk aan I
- < = detectielimiet groter dan I

Zintuiglijke waarnemingen:

PU= puin, BA= baksteen, GR= grind, GS= glas, HO= hout, RO= roest, Si= sintels, SL= slakken, VE= veen, WO= wortels

Gradatie:

1=zwak, 2=matig, 3=sterk, 4=uiterst, 5=volledig, 6=sporen, 7=resten, 8=brokken, 9=laagjes

Tabel 3: Voor humus en lutum gecorrigeerde normen voor grond van de Wet Bodembescherming (mg/kg d.s.)

humus (% op ds)	0.5			0.5			3.2			3.7		
	11.1			12.3			6.1			4.8		
lutum (% op ds)	S	T	I	S	T	I	S	T	I	S	T	I
Arseen [As]	20	28	37	20	29	38	19	27	36	18	27	35
Cadmium [Cd]	0.50	4.0	7.5	0.51	4.0	7.6	0.52	4.2	7.8	0.52	4.2	7.8
Chroom [Cr]	72	173	274	75	179	283	62	149	236	60	143	228
Koper [Cu]	22	69	116	23	71	120	21	65	109	20	63	106
Kwik [Hg]	0.24	4.1	7.9	0.24	4.1	8.0	0.22	3.9	7.5	0.22	3.8	7.4
Lood [Pb]	62	223	384	63	227	392	59	215	370	59	212	365
Nikkel [Ni]	21	74	127	22	78	134	16	56	97	15	52	89
Zink [Zn]	84	258	432	88	269	450	73	224	376	70	215	360
PAK 10 VROM				1.00	21	40	1.00	21	40	1.00	21	40
EOX	0.30			0.30			0.30			0.30		
Minerale olie (totaal)	10.0	505	1000	10.0	505	1000	16	808	1600	19	934	1850

Tabel 4: Voor humus en lutum gecorrigeerde normen voor grond van de Wet Bodembescherming (mg/kg d.s.)

humus (% op ds)	3.8					
	5.1					
lutum (% op ds)	S	T	I			
Arseen [As]	19	27	35			
Cadmium [Cd]	0.53	4.2	7.9			
Chroom [Cr]	60	144	229			
Koper [Cu]	20	64	107			
Kwik [Hg]	0.22	3.8	7.4			
Lood [Pb]	59	213	367			
Nikkel [Ni]	15	53	91			
Zink [Zn]	71	218	365			
PAK 10 VROM						
EOX	0.30					
Minerale olie (totaal)	19	960	1900			

Toelichting bij de tabel:

De toetsingsnormen zoals vermeld in de Wet Bodembescherming worden gecorrigeerd voor de geldende lutum- en humuswaarden. In bovenstaande tabel worden de normen gegeven bij de voorkomende lutum- en humuswaarden in dit onderzoek.

- S = Streefwaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming
- T = Tussenwaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming
- I = Intervallowaarde zoals vermeld in de Wet Bodembescherming

RAAP-NOTITIE 2807

Plangebied Lutteresweg 4te Lutten

Gemeente Hardenberg

**Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Terra Agribusiness

Titel: Plangebied Lutteresweg 4 te Lutten, gemeente Hardenberg; archeologisch
vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: juli 2008

Auteur: H. Ringenier

Projectcode: HALL

Bestandsnaam: NO2807-BRVA.doc

Projectleider: H. Ringenier

Projectmedewerker: J. Vosselman MA

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS- CIS-code: 29569

Bewaarplaats documentatie: RAAP Oost-Nederland

Autorisatie: drs. S.W. Jager

ISSN: 0294-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 0294-491 500

Leeuwenveldseweg 5b

telefax: 0294-491 519

1382 LV Weesp

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 5069

1380 GB Weesp

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2008

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van Terra Agribusiness heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juli 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in het plangebied Lutteresweg 4 te Lutten in de gemeente Hardenberg. Dit onderzoek diende plaats te vinden in verband met te realiseren nieuwbouw. Doel van dit onderzoek was allereerst het middels bureauonderzoek verwerven van informatie over bekende en te verwachten archeologische resten teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Het doel van het veldonderzoek was vervolgens die verwachting te toetsen en, voor zover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische vindplaatsen. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen in het plangebied is vervolgens een advies met betrekking tot archeologisch vervolgonderzoek geformuleerd.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek gold bij de aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied deels een hoge en deels een middelhoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden. Tijdens het veldonderzoek zijn in het plangebied echter geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van (intacte) archeologische resten aangetroffen.

Gezien de onderzoeksresultaten is geconcludeerd dat bij de realisatie van de nieuwbouw waarschijnlijk geen archeologische resten zullen worden verstoord. Op basis hiervan wordt aanbevolen om in het plangebied geen aanvullend archeologisch vooronderzoek te laten verrichten en het plangebied vrij te geven.

1 Inleiding

Kader en doelstelling

In opdracht van Terra Agribusiness heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau in juli 2008 een bureau- en inventariserend veldonderzoek uitgevoerd in het plangebied Lutteresweg 4 te Lutten (gemeente Hardenberg) in verband met de geplande nieuwbouw van een bedrijfswoning en een ligboxenstal. Dit onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het bureauonderzoek was het verwerven van informatie over bekende en verwachte archeologische waarden teneinde een gespecificeerde verwachting op te stellen. Doel van het veldonderzoek was het toetsen van die gespecificeerde archeologische verwachting en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de onderzoeksresultaten en de aard en omvang van de voorgenomen bodemingrepen is vervolgens in hoofdstuk 4 een advies geformuleerd met betrekking tot eventueel archeologisch vervolgonderzoek.

Administratieve gegevens

Het plangebied (ca. 0,8 ha) ligt in het buurtschap Oud Lutten, direct ten noorden van de Lutteresweg (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 22D van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat van het plangebied is 237.350/515.555.

Toekomstige situatie

In het plangebied is nieuwbouw gepland. De te realiseren nieuwbouw bestaat uit een bedrijfswoning en een ligboxenstal.

Onderzoekopzet en richtlijnen

Het onderzoek omvatte een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek bestond uit een karterend booronderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen die gelden in de archeologische beroepsgroep o.q. de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.1 (KNA), welke wordt beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). RAAP beschikt over een eigen opgravingsvergunning, verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in dit rapport genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methodes

Het bureauonderzoek is uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Daartoe zijn reeds bekende archeologische en aardkundige gegevens verzameld en is het grondgebruik in het plangebied in het heden en verleden geïnventariseerd. Geraadpleegd zijn de volgende bronnen:

- het ARCHEologisch Informatie Systeem (ARCHIS);
- de recente topografische kaart 1:25.000;
- literatuur en historisch en aardkundig kaartmateriaal (zie literatuurlijst).

2.2 Resultaten

Huidige situatie

Op recente topografische kaarten (schaal 1:25.000) is het plangebied aangeduid als akkerland. Een klein deel van het plangebied is bebouwd. Deze bebouwing bestaat uit een stal.

Geo(morfo)logie

In geomorfologisch opzicht ligt het plangebied op de flank van een hoge grondmorenerug (www.archis.nl).

Bodem

In het zuidelijke deel van het plangebied bestaat de bodem uit oude kleigronden (Staring Centrum, 1989). Tot deze gronden worden bodems gerekend waarbij keileem of sterk lemig zand zich binnen 50 cm -Mv bevindt. Vanwege het slecht waterdoorlatende vermogen van deze bodems zijn ze in de winter vaak extreem nat en daardoor in archeologisch opzicht ongeschikt voor bewoning. In het noordelijke deel van het plangebied bestaat de bodem uit loopodzolgronden (Staring Centrum, 1989). Loopodzolen zijn bodems die onder relatief droge omstandigheden zijn gevormd. Veelal zijn de overgangen tussen de verschillende horizonten zeer geleidelijk. Verder kenmerken ze zich doorgaans door de afwezigheid van een duidelijke uitspoelingshorizont (E-horizont) waar de ijzer- en humusdeeltjes zijn uitgespoeld.

Bekende archeologische waarden

ARCHIS

In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit het plangebied. Wel zijn uit de directe omgeving van het plangebied enkele vondsten bekend

(ARCHIS-waarnemingsnummers 12500 en 12502). Het gaat om 2 stenen bijlen uit de periode Neolithicum t/m IJzertijd.

Historische kaarten

Uit historisch-topografische kaarten blijkt dat het plangebied aan het eind van de 18e eeuw onbebouwd was (Versfelt, 2003). Deze situatie was aan het begin van de 20e eeuw nog ongewijzigd (ROBAS Producties, 1990). Op grond van deze kaarten is er geen aanleiding om binnen de grenzen van het plangebied uit te gaan van een specifieke verwachting voor de aanwezigheid van resten van laat-middeleeuwse of jongere cultuurhistorische elementen.

Gespecificeerde archeologische verwachting

Het plangebied ligt in de overgangzone naar een hoge grondmorenerug. Gezien de bodemkundige en geomorfologische kenmerken kan aan het noordelijke deel een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden worden toegekend, terwijl de archeologische potentie van het zuidelijke deel als middelmatig kan worden gekwalificeerd. De aanwezigheid van 2 stenen bijlen in de onmiddellijke omgeving van het plangebied draagt niet direct bij aan de archeologische verwachting voor het plangebied. De betekenis van dit soort 'losse' vondsten is vaak onduidelijk. Ze kunnen verband houden met nederzettingsactiviteiten, maar ook 'gewoon' verloren zijn of ter plaatse bewust zijn achtergelaten.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

Het inventariserend veldonderzoek (IVO) bestond uit een verkennend booronderzoek. De onderzoeksmethode voor het veldwerk is bepaald op basis van de resultaten van het bureauonderzoek (gespecificeerde archeologische verwachting) en het protocol inventariserend veldonderzoek uit de KNA versie 3.1 (stroomdiagram 'keuze onderzoeksmethode karterende fase' en 'Leidraad inventariserend veldonderzoek deel karterend booronderzoek').

Tijdens het veldonderzoek zijn 6 boringen verricht (figuur 1). Doorgaans worden de boringen in een grid geplaatst. Door de beperkte omvang van het plangebied en de aanwezigheid van bebouwing is deze methode hier niet toegepast. Wel zijn de boringen zo gelijkmatig mogelijk over de bouwvlakken verdeeld. De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten nederzettingsterreinen uit de periode IJzertijd t/m Late Middeleeuwen. Deze aanpak is minder geschikt om oudere steentijdkampementen, verkavelingspatronen, graven en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen (Tol e.a., 2004). Er is geboord tot maximaal 1,2 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven en met meetlinten ingemeten (x- en y-waarden). Het opgeboorde materiaal is in het veld gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren (zoals houtskool, vuursteen, aardewerk, metaal, bot, verbrande leem en fosfaatvlekken). Er zijn geen monsters genomen. Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,4 cm; het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De geologische aspecten van het plangebied blijken overeen te komen met de gegevens van het bureauonderzoek. De ondergrond bestaat ter plaatse uit (verweerde) kelleem. De top van deze afzetting is aangetroffen op diepten variërend van 0,65 tot 1,1 m -Mv. In alle boringen is op het kelleem nog een laagje dekzand met een dikte van circa 0,3 m waargenomen.

In twee boringen is geconstateerd dat in de top van het dekzand nog een (deels) intacte BC-horizont aanwezig is (figuur 1: boringen 5 en 6). Op het dekzand rust een plaggendek met een dikte die varieert van 0,5 tot 0,8 m. In 2 boringen is sprake van een dunner cultuurdek (figuur 1: boringen 1 en 2). Het pakket opgebrachte, humeuze grond heeft hier een dikte van circa 0,35 m. Waarschijnlijk is het plaggendek

dek in het gebied afgetopt. Zonder uitzondering is er sprake van een scherpe, abrupte overgang tussen de basis van het plaggendek en het dekzand. Een dergelijke overgang duidt op een relatief recente datering van het plaggendek.

Resumerend kan gesteld worden dat de geomorfologische situatie overeenkomt met hetgeen op grond van het bureauonderzoek werd verwacht. De bodemkundige gesteldheid van het plangebied stemt echter niet overeen met de resultaten van het bureauonderzoek. In het gehele plangebied is een (afgetopt) plaggendek vastgesteld, waaronder slechts incidenteel de restanten van een podzolbodem (in de vorm van een BC-horizont) zijn aangetroffen.

Archeologie

Tijdens het booronderzoek zijn op enkele plaatsen in het plaggendek vondsten aangetroffen. Het gaat om kleine concentraties houtskool, kachelgrid en plastic. De vondsten zijn in het veld gedetermineerd en niet verzameld. Ze dateren zonder uitzondering in de 19e en 20e eeuw en moeten gezien worden in relatie tot de ophoging van het akkerland en de vorming van het plaggendek. Omdat er verder geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen, vormt de aanwezigheid van het materiaal geen aanleiding om (intacte) archeologische resten in plangebied Lutteresweg 4 te vermoeden.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied op een grondmorenerug ligt. Door langdurige bemesting met plaggen en/of potstalmest heeft zich op deze hoge rug een plaggendeek gevormd. Hieronder bevindt zich een dun dekzandpakket waarin plaatselijk restanten van een podzolbodem zijn bewaard. De aanwezigheid van archeologische indicatoren uit de 19e en 20e eeuw geven geen aanleiding om in het plangebied (intacte) archeologische resten te veronderstellen.

Aan de hand van de onderzoeksresultaten, in het bijzonder het feit dat geen aanwijzingen in de ondergrond zijn aangetroffen voor de aanwezigheid van archeologische resten, kan worden geconcludeerd dat bij de realisering van de plannen naar alle waarschijnlijkheid geen archeologische belangen in het geding zijn.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt in plangebied Lutteresweg in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen. Vanuit archeologisch oogpunt kunnen de geplande bodemingrepen zonder bezwaar worden uitgevoerd. Indien bij de uitvoering van de werkzaamheden onverwacht archeologische resten worden aangetroffen, dan is conform artikel 53 van de Wet op de archeologische monumentenzorg 2007 aanmelding van de betreffende vondsten bij het bevoegd gezag (de gemeente Hardenberg) verplicht.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek kan contact opgenomen te worden met de gemeente Hardenberg.

Literatuur

- Nederlands Normalisatie-Instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROBAS Producties**, 1990. *Historische Atlas Overijssel. Chromotopografische Kaart des Rijks, schaal 1:25.000*. ROBAS Producties, Den Iip.
- Staring Centrum**, 1989. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij de kaartbladen 22 West Coevorden en 22 Oost Coevorden*. Staring Centrum, Wageningen.
- Tol, A., P. Verhagen, A. Borsboom & M. Verbruggen**, 2004. Prospectief boren; een studie naar de betrouwbaarheid en toepasbaarheid van booronderzoek in de prospectiearcheologie. *RAAP-rapport 1000*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.
- Versfelt, H.J.**, 2003. *De Hottinger-atlas van Noord- en Oost-Nederland 1773-1794*. Hevekes uitgevers.Groningen.

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

boring: HALL-1

datum: 2-7-2008, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Hardenberg, plaatsnaam: Lutten, opdrachtgever: Terra Agribusiness, uitvoerder: RAAP Oost

boring: HALL-2

datum: 2-7-2008, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Hardenberg, plaatsnaam: Lutten, opdrachtgever: Terra Agribusiness, uitvoerder: RAAP Oost

boring: HALL-3

datum: 2-7-2008, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Hardenberg, plaatsnaam: Lutten, opdrachtgever: Terra Agribusiness, uitvoerder: RAAP Oost

boring: HALL-4

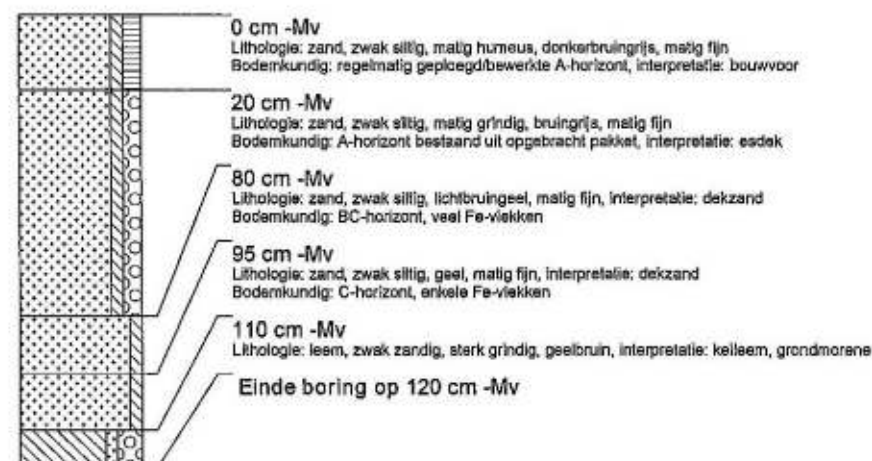
datum: 2-7-2008, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Hardenberg, plaatsnaam: Lutten, opdrachtgever: Terra Agribusiness, uitvoerder: RAAP Oost

boring: HALL-5

datum: 2-7-2008, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Hardenberg, plaatsnaam: Lutten, opdrachtgever: Terra Agribusiness, uitvoerder: RAAP Oost

boring: HALL-6

datum: 2-7-2008, boortype: Edelman-15 cm, doel boring: archeologie - kartering, landgebruik: grasland, vondstzichtbaarheid: geen, provincie: Overijssel, gemeente: Hardenberg, plaatsnaam: Lutten, opdrachtgever: Terra Agribusiness, uitvoerder: RAAP Oost

----- Original Message -----

From: "watertoets watertoets" <watertoets@veltenvecht.nl>

To: <mts.grevelman@hetnet.nl>

Sent: Monday, December 22, 2008 9:42 AM

Subject: Doorgest.: Wateradvies Lutteresweg 4 te Oud Lutten, Dossiercode: HAR-LTTN-08-0120

Geachte heer Grevelman

Ter info, is reeds verzonden aan de gemeente Hardenberg en aannemingsmij HOP.

Met vriendelijke groet,

Lammert Lasker
Waterschap Velt en Vecht

>>> watertoets 19-12-2008 11:11 >>>

Geachte heer Schlepers,

Op 14 november 2008 is er een verzoek om een wateradvies ingediend bij waterschap Velt en Vecht. Dit verzoek is aangevraagd door de Gebr. Grevelman aan de Lutteresweg 4 te Oud Lutten. Dit verzoek betreft het vergroten van het bouwblok die nodig is voor het bouwen van een nieuwe ligboxenstal met werktuigenberging. Tevens wordt er een tweede bedrijfswoning gebouwd.

Uit de toegezonden informatie blijkt dat binnen het voorliggende plan:

- het totale verharde oppervlak toeneemt met meer dan 750 m².
- er bedrijfsmatige activiteiten plaats vinden waardoor het verharde oppervlak verontreinigd kan raken.

Naar aanleiding van voorgaande is ter plaatse op 10 december 2008 een overleg geweest tussen de Gebr. Grevelman (Eigenaars), de heer G. Langius (Aannemingsmij HOP te De Krim) en waterschap Velt en Vecht, vertegenwoordigd door de heer de Lang (emissiebeheer) en ondergetekende.

Door de toename van het verharde oppervlak betekend dit dat er ruimte voor waterberging op eigen terrein ingericht dient te worden. De hoeveelheid in te richten ruimte moet 10% van het bruto oppervlak, uitgedrukt in kubieke meters, beslaan. Aangezien het plangebied op een stuwwal ligt is in het overleg afgesproken deze waterberging te realiseren in het weiland (laagst gelegen deel) aan de overzijde van de straat. Het weiland is in eigendom van de Gebr. Grevelman.

Waar aandacht voor moet zijn is dat het erf veegschoon is en dat het reiniging van trailers, vee en materialen op een aparte spoelplaats dient plaats te vinden. Het met mest- en voedingsstoffen verontreinigd (hemel)water mag niet rechtstreeks op het oppervlaktewater of riool geloosd worden. Het gaat hierbij vooral om artikel 5 en artikel 12 van het LOTV (Lozingenbesluit Open Teelt en Veehouderij).

Voor erfafspoelwater wordt gebruik gemaakt van een gescheiden rioolstelsel (first flush). Hiermee wordt voorkomen dat eventuele verontreinigingen, die ontstaan wanneer hemelwater op het erf in contact komt met compost, voer, voerresten, mest, perssappen en percolaat, rechtstreeks kunnen afstromen

naar het oppervlaktewater.

Uit de aangeleverde tekening blijkt dat er in het koepad geen voorziening is getekend die verontreiniging naar oppervlaktewater voorkomt. In het overleg is afgesproken dat, bij de aanleg van het koepad, er een voorziening geplaatst zal worden.

Uit informatie van waterschap Velt en Vecht blijkt dat er in het gebied een vuilwaterriool ligt. Concreet betekend dit dat hier alleen vuilwater (DWA) op geloosd mag worden.

Schoon hemelwater van daken kan rechtstreeks op het oppervlaktewater geloosd worden. Om bodemverontreiniging tegen te gaan is het wenselijk geen gebruik te maken van uitlogende (bouw-)materialen.

Wanneer u aanvullende informatie nodig heeft, kunt u daarvoor contact opnemen met emissiebeheer van waterschap Velt en Vecht.

Wanneer voornoemde opmerkingen verwerkt worden in het voorliggende plan heeft waterschap Velt en Vecht geen bezwaar.

Hoogachtend,

Lammert Lasker,
Medewerker watertoets
Waterschap Velt en Vecht
Postbus 330
7740 AH Coevorden

Disclaimer

Indien uit de aanhef of de inhoud blijkt dat dit bericht niet voor u is bedoeld, wordt u verzocht de afzender hierover te informeren en het bericht te verwijderen. Het waterschap Velt en Vecht gebruikt e-mail niet als medium voor het aangaan van verplichtingen of rechtsbetrekkingen, tenzij anders is overeengekomen. Aan de inhoud van een e-mail kunnen geen rechten worden ontleend indien uit de tekst blijkt dat het gaat om de weergave van een persoonlijke opvatting.

Standaard waterparagraaf

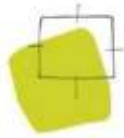
Op grond van artikel 12 uit het Besluit op de ruimtelijke ordening moet in de toelichting op ruimtelijke plannen een waterparagraaf worden opgenomen. Hierin wordt ingegaan op de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. Deze paragraaf is het resultaat van het contact tussen de initiatiefnemer en het waterschap.

De watertoets heeft plaatsgevonden door het invullen van het formulier, dat waterschap Velt en Vecht daarvoor heeft opgesteld. Deze is als bijlage bij het plan gevoegd. De vragenlijst is volledig ingevuld. Daarmee zijn de waterhuishoud-kundige aspecten voldoende belicht. De beantwoording van de vragen heeft er niet toe geleid dat er nader overleg met het waterschap moet worden gevoerd.

Uit de gegevens die de initiatiefnemer van het plan heeft verstrekt, blijkt dat er sprake is van een plan met een beperkte omvang. De invloed van het plan op de waterhuishouding is beperkt.

Waterschap Velt en Vecht heeft geen bezwaar tegen dit plan.

Gemeente Hardenberg

Notitie nader onderzoek steenmarter en vleermuizen Lutteresweg 4 te Lutten

Inleiding

Er zijn plannen om op het perceel Lutteresweg 4 te Lutten in de gemeente Hardenberg het bestaande bouwblok te vergroten waardoor de bouw van een nieuwe ligboxenstal, een mestopslag, een werktuigenberging en een tweede bedrijfswoning mogelijk wordt gemaakt. Hiervoor is het noodzakelijk een stal, een schuurtje en een garagebox te slopen. Ten behoeve van de partiële herziening van het bestemmingsplan Buitengebied is hiervoor in december 2008 een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet uitgevoerd (Aequator Groen & Ruimte bv, Dronten, 2008). Hierin is geconcludeerd dat de aanwezigheid van verblijfplaatsen van de middelzwaar beschermde steenmarter en de zwaar beschermde vleermuizen in de te slopen bebouwing niet kon worden uitgesloten. Alvorens deze panden kunnen worden gesloopt, is nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter en vleermuizen dan ook noodzakelijk. In deze notitie zijn de resultaten van deze nadere onderzoeken beschreven.

Inventarisatie

Op 23 april 2009 is door de heer drs. M. van Dinther (ecoloog BügelHajema Adviseurs) een avondbezoek aan het plangebied gebracht. Hierbij is de te slopen bebouwing geïnspecteerd op de aanwezigheid van steenmarter. Daarnaast is de bebouwing geïnspecteerd op de geschiktheid voor de aanwezigheid van vleermuizen.

Foto 1

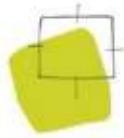

Foto 2

Inspectie

Steenmarter

De te slopen stal, schuur en garagebox zijn nog in gebruik ten behoeve van de bedrijfsvoering. In geen van de gebouwen zijn sporen (fecaliën, prooiresten) van steenmarter of een andere marterachtige aangetroffen. In de garagebox zijn überhaupt geen plekken aanwezig waarin een

steenmarter een verblijfplaats zou kunnen hebben. De schuur is gevuld met allerlei materialen, maar de zolder is leeg. In alle ruimten hangt erg veel (oud) spinnenrag (zie foto 1). Dit spinnenrag is een duidelijke indicatie, dat in deze ruimten geen marterachtige actief is. In de stal vormen de aanwezige hooi- en opslagzolders potentiële plekken voor steenmarter. Aangezien geen sporen zijn aangetroffen en vanwege de aanwezigheid van meerdere katten op de zolders, is het niet aannemelijk dat een steenmarter hier een verblijfplaats zal hebben.

Vleermuizen

De garagebox heeft alleen enkelwandige houtbetimmering en een golfplatendak. De schuur is evenals de stal halfsteens en heeft daardoor geen spouwmuur. De bovenzijde van de stalwand is opgebouwd uit enkelwandige houtbetimmering. De schuur heeft een dak met dakpannen zonder dakbeschot (foto 1). Dit geldt tevens voor de stal, alleen deze heeft een golfplatendak (foto 2).

In geen van de te slopen gebouwen zijn tussenruimtes aanwezig (zoals spouwmuren) waarin vleermuizen een verblijfplaats zouden kunnen hebben. Daarnaast zijn op de zolderruimte van de schuur geen sporen (fecaliën) van vleermuizen aangetroffen en hangt in deze ruimte erg veel (oud) spinnenrag. Indien in deze ruimte vleermuizen zouden rondvliegen, zou een dergelijke hoeveelheid spinnenrag niet aanwezig zijn.

Conclusie

In de te slopen bebouwing zijn geen verblijfplaatsen van steenmarter aanwezig. De te slopen bebouwing is daarnaast ongeschikt om verblijfplaatsen van vleermuizen te bevatten. Door de ontwikkelingen zullen geen negatieve effecten op steenmarter of vleermuizen optreden. Een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet is daarom niet nodig. Hiermee is de partiële herziening van het bestemmingsplan Buitengebied wat betreft de Flora- en faunawet uitvoerbaar.

Literatuur

- Aequator Groen & Ruimte bv, Natuurtoets uitbreiding Melkveebedrijf Lutteresweg te Lutten, Dronten 3 december 2008.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, Haarlem 1995.
- Limpens, H, K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Lina, P.H.C., Gids van de vleermuizen van Europa, Azoren en Canarische eilanden; met specifieke informatie over de vleermuizen in Nederland en België. Tirion Uitgevers BV, Baarn 2001.

Assen, 27 april 2009

**NATUURTOETS UITBREIDING
MELKVEEBEDRIJF
LUTTERESWEG TE LUTTEN**

NATUURTOETS UITBREIDING MELKVEEBEDRIJF LUTTERESWEG, TE LUTTEN

Uitgebracht aan: Terra-Agribusiness
De heer N. Hesselink
Postbus 105
7630AC Ootmarsum

Uitgebracht door: Aequator Groen & Ruimte bv
De Drieslag 25
8251 JZ Dronten

Contactpersoon: André de Bonte
06-53151731

Auteur(s): Suzanne Weterings

Versie: Definitief

Datum: 03 december 2008

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Leeswijzer	1
1.3	Methode	1
2	HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	2
2.1	Huidige situatie	2
2.2	Toekomstige situatie	2
3	BESCHERMDE SOORTEN	4
3.1	Beschermde soorten in (de directe omgeving van) het plangebied	4
3.2	Toets Flora- en Faunawet	5
4	BESCHERMDE GEBIEDEN	7
4.1	Aanwezigheid beschermde gebieden	7
4.2	Toets Natuurbeschermingswet en regelgeving EHS	8
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	9
5.1	Beschermde soorten	9
5.2	Beschermde gebieden	9
	LITERATUUR	10
	BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET & RODE LIJSTEN	12
	BIJLAGE II: BESCHERMDE GEBIEDEN EN NATUURBESCHERMINGSWET	14
	BIJLAGE III: SOORTEN IN HET PLANGEBIED	16

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De plannen van de familie Grevelman voor de uitbreiding van het melkveebedrijf aan de Lutteresweg te Luffen, vormen de aanleiding voor dit onderzoek.

Familie Grevelman is momenteel bezig met het ontwikkelen en plannen van een ruimtelijke ingreep. Het is in deze fase wettelijk verplicht om te beoordelen of de plannen in conflict zijn met de huidige wetgeving.

Doel van dit onderzoek is het bepalen of de uitbreiding van het melkveebedrijf in strijd is met de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De Flora- en Faunawet regelt de bescherming van plant- en diersoorten in Nederland. In bijlage I wordt uitleg gegeven over de Flora- en Faunawet en worden een aantal belangrijke verbodsbe-
palingen omschreven. Bijlage II geeft uitleg over de Natuurbeschermingswetgeving.

1.2 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 2) beschrijft de huidige en de toekomstige situatie. Hoofdstuk 3 gaat over de, door de wet beschermde, plant- en diersoorten die mogelijk door de plannen worden beïnvloed. Het daaropvolgende hoofdstuk (hoofdstuk 4) beschrijft de effecten van de voorgenomen plannen ten aanzien van beschermde gebieden. Tenslotte worden in het laatste hoofdstuk (hoofdstuk 5) conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

1.3 Methode

Om eventuele conflicten van de voorgenomen plannen met de wetgeving boven water te krijgen zijn er een aantal stappen doorlopen.

- De informatie over de voorgenomen plannen is verstrekt door de opdrachtgever.
- Met behulp van verspreidingsgegevens (literatuur en internet) is nagegaan welke door de wet beschermde plant- en diersoorten in de directe omgeving van het plangebied voorkomen.
- Vervolgens is er gedurende een veldbezoek op 1 december 2008 achterhaald welke van bovengenoemde soorten relevant zijn.
- Daarnaast zijn er bronnen geraadpleegd over de ligging van beschermde gebieden.

Aequator Groen & Ruimte voert haar onderzoeken onafhankelijk uit. Er kunnen aan dit onderzoek geen rechten worden ontleend.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Huidige situatie

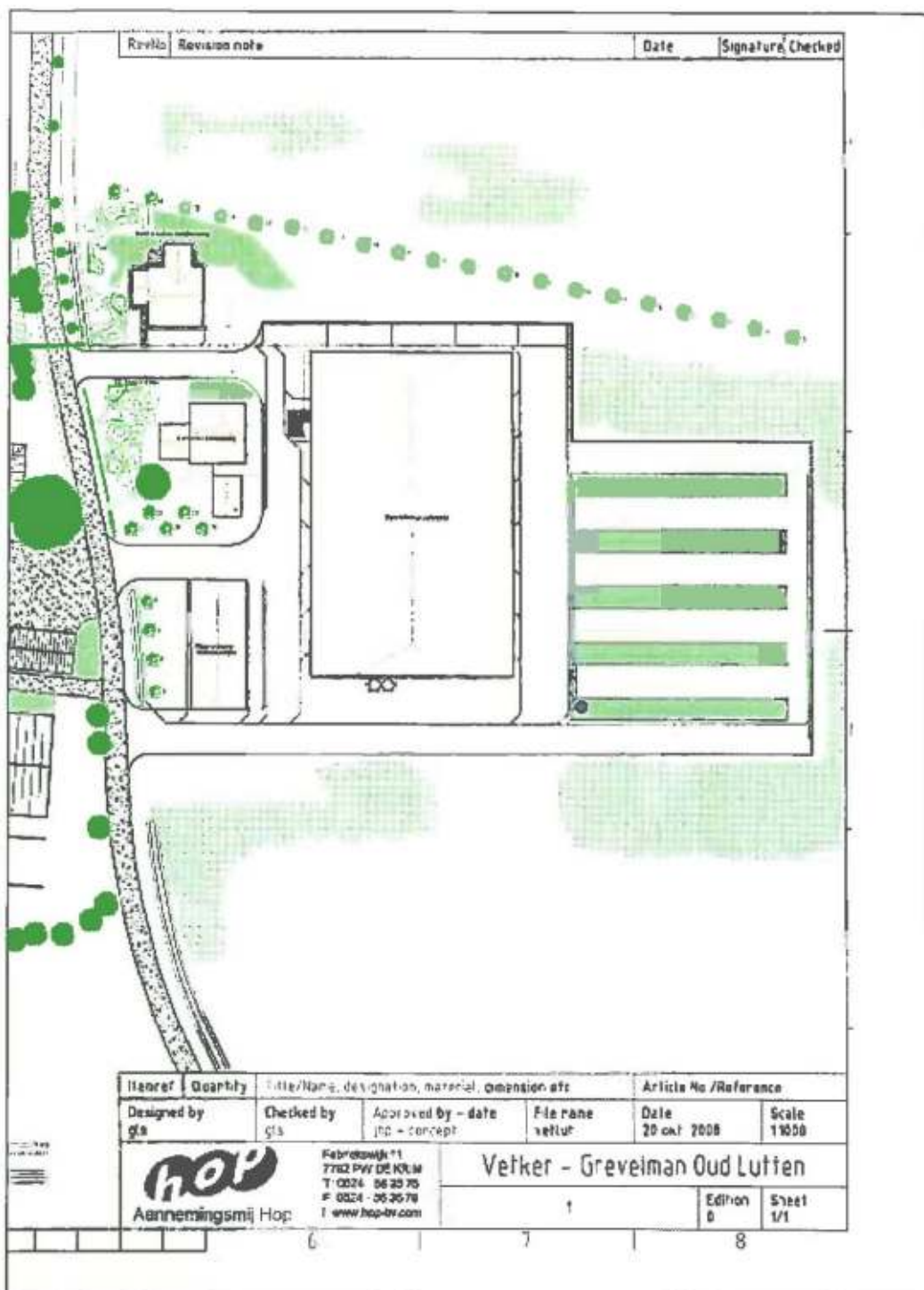
Het plangebied is gelegen aan de Lutteresweg 4, te Lutten (zie foto 1). Op dit moment bestaat de beoogde bouwlocatie uit een weiland, kuilplaten, een erf met schuur, houten garage en een oud varkensschuurtje. De omgeving van het plangebied bestaat eveneens uit agrarisch land.

Foto 1: Het plangebied gelegen aan de Lutteresweg 4 te Lutten (Aequator Groen & Ruimte)

2.2 Toekomstige situatie

In het plangebied wordt een nieuw woonhuis, een nieuwe ligboxenstal, een nieuwe werktuigenberging, nieuwe voeropslagen en een nieuwe garage gebouwd. De bestaande schuur, houten garage en het oude varkensschuurtje worden ten behoeve van de plannen gesloopt. Aan de noordzijde worden ter afscheiding van het perceel, eiken of berken geplant. Daarnaast worden er aan de straatzijde enkele fruitbomen geplant. De oude eik gelegen naast het huidige woonhuis blijft staan. Er worden ten behoeve van de plannen geen sloten gedempt. Figuur 1 geeft een indruk van de toekomstige situatie.

Figuur 1: Een indruk van de toekomstige situatie

3 BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Beschermde soorten in (de directe omgeving van) het plangebied

Er is door gebruik te maken van verspreidingsgegevens achterhaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Gedurende een veldbezoek is er vervolgens bepaald welke van deze soorten mogelijk geschikt leefgebied vinden in het plangebied (zie bijlage III).

Vogels

In het plangebied en de directe omgeving komen zeer waarschijnlijk een aantal soorten (weide)vogels voor. Tijdens het veldbezoek zijn er waarnemingen gedaan van een kraai en een merel. In de oude schuur is een nest waargenomen. Aangenomen wordt dat er vogels in het plangebied tot broeden komen.

Vleermuizen

Uit verspreidingsgegevens van vleermuizen (Janssen & Schaminée, 2008; Limpens *et al.*, 1997) blijkt dat er in de (ruime) omgeving van het plangebied 7 soorten vleermuizen voorkomen. Dit zijn de gewone dwergvleermuis, de gewone grootoorvleermuis, de laatvlieger, de meervleermuis, de ruige dwergvleermuis, de rosse vleermuis en de watervleermuis. Mogelijk doet het plangebied dienst als foerageergebied voor enkele van deze soorten.

Vleermuizen maken om zich te oriënteren tijdens verplaatsing veelal gebruik van lijnvormige landschapselementen (zoals bomenrijen of huizenblokken). De bomenrij aan de straatzijde van het plangebied kan mogelijk door vleermuizen gebruikt worden ter oriëntatie.

Vleermuizen verblijven met name in gebouwen en bomen. Soorten als de laatvlieger, de meervleermuis en de gewone dwergvleermuis zijn bijvoorbeeld typische bewoners van gebouwen (www.vleermuis.net). Ze vestigen zich dan vaak op voor de mens ontoegankelijke plekken, zoals achter luiken, onder het dakbeschot of in kieren (www.vleermuis.net). In het oude varkensschuurtje en de oude schuur zijn door de vervallen staat veel gaten en schuren in het dak, de muren en de ramen aanwezig. Vanwege de vele kieren en gaten zijn alle ruimtes in beide gebouwen toegankelijk voor vleermuizen. Het is daardoor niet uit te sluiten dat er in de beide gebouwen verblijfplaatsen van vleermuizen voorkomen.

Overige zoogdieren

In de ruime omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van een groot aantal licht beschermde zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), zoals bosmuis, dwergspitsmuis, rosse woelmuis en tweekleurige bosspitsmuis. Volgens verspreidingsgegevens komen er daarnaast in de directe omgeving bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, mol, ree, vos, wezel en woelrat voor. Het is te verwachten dat het plangebied geschikt leefgebied is voor enkele van deze soorten. Dit is bijvoorbeeld te verwachten voor de mol, de egel en de haas.

Waarnemingen uit het verleden geven blijk van het voorkomen van de middelzwaar beschermde eekhoorn en steenmarter en de zwaar beschermde waterspitsmuis in de (ruime) omgeving van het plangebied (Broekhuizen *et al.*, 1992; www.waarnemingen.nl).

De steenmarter komt voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en heeft een voorkeur voor kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes (www.vzz.nl). Steenmarters foerageren in groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen (www.vzz.nl). Doordat de oude varkensschuur en de oude schuur vrij toegankelijk zijn, is het niet uit te sluiten dat er in de gebouwen een verblijfplaats van een steenmarter aanwezig is. Eekhoorns vinden in bomen nabij het plangebied mogelijk geschikt gebied. De plannen hebben geen negatieve gevolgen voor eekhoorns.

Het leefgebied van de waterspitsmuis bestaat uit schoon, niet te voedselrijk water met relatief veel watervegetatie en ruige begroeiing op de oevers (Lange *et al.*, 2003). Waterkwaliteit is een belangrijke eis die de waterspitsmuis aan hun leefomgeving stelt (Van Laar, 1994; Greenwood *et al.*, 2002). Het is niet aannemelijk dat de waterspitsmuis geschikt leefgebied vindt in het plangebied.

Vissen

Uit verspreidingsgegevens van vissen (www.ravon.nl) komt naar voren dat er in de (ruime) omgeving van het plangebied geen beschermde vissen voorkomen.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens (www.ravon.nl) komen er in de ruime omgeving van het plangebied levendbarende hagedissen voor. Deze soort wordt echter niet in het plangebied verwacht.

Amfibieën

In de (ruime) omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van enkele licht beschermde amfibieën, zoals: bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander (www.ravon.nl). Daarnaast komen de zwaar beschermde heikikker, knoflookpad en poelkikker in de ruime omgeving van het plangebied voor (www.ravon.nl). Voor deze laatste soorten zijn in het plangebied de ecologische randvoorwaarden niet aanwezig. Enkele lichtbeschermde amfibieën, zoals gewone pad en kleine watersalamander, kunnen in het plangebied echter waarschijnlijk wel geschikt leefgebied vinden.

Ongewervelde dieren

Uit verspreidingsgegevens van ongewervelde dieren blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van zwaar beschermde kevers (Smit, J.T. 2007; Huijbregts, 2004a, b & c) en geen van vlinders en libellen (EIS-Nederland *et al.*, 2007).

Planten

Het plangebied bestaat onder andere uit weideland, met een aantal veelvoorkomende plantensoorten, zoals gewone paardenbloem, brede weegbree, kruipende boterbloem, witte klaver, duizendblad, herderstasje, varkensgras en klein kruiskruid. In het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten te verwachten.

3.2 Toets Flora- en Faunawet

Vogels

Aangezien (weide)vogels een zekere minimale afstand tot gebouwen en andere opgaande elementen in acht nemen, gaat door de bouwplannen enkele hectares potentieel broedgebied voor deze soorten

verloren. In de omgeving van het plangebied (< 1 km) zijn percelen grasland aanwezig met een vergelijkbaar karakter, zodat er na verwezenlijking van de plannen nog voldoende broedbiotoop aanwezig is.

Als de bouwwerkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, zal dat leiden tot verstoring van de in de omgeving broedende (weide)vogels, wat strijdig is met artikel 11 van de Flora- en Faunawet. Het is dan ook van belang om met de werkzaamheden te beginnen buiten het broedseizoen van de weidevogels, om overtreding van artikel 11 te voorkomen.

Wanneer voor het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden is het de verwachting dat er, vanwege de verstoring, geen broedvogels vestigen in het gebied. Indien er toch in het plangebied vogels tot broeden komen, moeten de werkzaamheden worden gestaakt tot na het broedseizoen. Het is daarom aan te raden om maatregelen te nemen die eventueel broeden voorkomen, zoals het afdekken van zandhopen en het direct afvoeren van materiaal.

Vleermuizen

Door de plannen verdwijnt mogelijk een gedeelte van geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Aangezien er in de omgeving alternatief gebied overblijft, is het niet te verwachten dat vleermuizen voor wat betreft foerageergebied hinder ondervinden van de bouwplannen.

Door het slopen van de oude schuur en het oude varkensschuurtje verdwijnen mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen. De plannen veroorzaken daardoor mogelijk een conflict met de Flora- en Faunawet omdat alle vleermuizen volgens deze wet zwaar beschermd zijn. Het is echter niet duidelijk of er ook daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen aanwezig zijn. Om dit te bepalen is er een aanvullend onderzoek nodig naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen. Het gaat daarbij om verblijfplaatsen van bijvoorbeeld de laatvlieger, de meervleermuis en de gewone dwergvleermuis.

Overige zoogdieren

Bij de herinrichting gaat mogelijk een deel van het leefgebied van enkele licht beschermde zoogdieren verloren. Er is voor deze soorten alternatief leefgebied in de omgeving aanwezig, zodat deze na verwezenlijking van de plannen opnieuw geschikt gebied kunnen vinden. Voor de licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van ontheffing voor ruimtelijke ontwikkeling en de plannen veroorzaken dan ook geen conflict met de wetgeving.

Door de sloop van de twee schuren, gaat mogelijk de verblijfplaats van een steenmarter verloren. Indien dit het geval is, treedt er een conflict op met de Flora- en Faunawet. Aanvullend onderzoek is nodig om na te gaan of er zich in de gebouwen een verblijfplaats van steenmarters bevindt.

Vissen en amfibieën

Ten behoeve van de plannen gaat mogelijk potentieel leefgebied voor een aantal licht beschermde amfibieën verloren. Aangezien voor deze soorten een vrijstelling van ontheffing geldt voor ruimtelijke ontwikkeling, veroorzaken de plannen geen conflict met de wetgeving. Wel verdient het aanbeveling de werkzaamheden uit te voeren in de periode tussen 15 juli en 1 november, na de voortplantingsperiode en voor de winterrust van vissen en amfibieën.

4 BESCHERMDE GEBIEDEN

4.1 Aanwezigheid beschermde gebieden

Natura 2000

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000 gebied (www.minlnv.nl). Er komen in de directe omgeving van het plangebied geen Natura 2000 gebieden voor.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied is geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Het water en omliggende weilanden ten zuidoosten van het plangebied maken wel onderdeel uit van de EHS (zie figuur 2). De EHS ligt op circa 4.5 kilometer afstand van het plangebied.

Nationale Landschappen

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Nationaal Landschap. Binnen dergelijk gebied is ruimtelijke ontwikkeling toegestaan, mits de belangrijkste landschappelijke kwaliteiten niet worden aangetast.

Figuur 2: De ligging van de EHS (in groen) ten opzichte van het plangebied (www.minlnv.nl)

4.2 Toets Natuurbeschermingswet en regelgeving EHS

Gezien het gegeven dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de EHS, er in de nabije omgeving geen Natura 2000 gebieden voorkomen, en rekeninghoudend met de aard van de plannen, treden er naar verwachting geen conflicten op met de Natuurbeschermingswet.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Beschermden soorten

- Door de uitbreiding van het melkveebedrijf gaat potentieel broedgelegenheid voor (weide)vogels verloren. Er is in de omgeving alternatief gebied aanwezig;
- De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen aan te vangen om mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en Faunawet te voorkomen. In grote lijnen loopt het broedseizoen van half maart tot half juli, maar eventueel in de omgeving uitgevoerde jaarlijkse weidevogelinventarisaties kunnen daarover nauwkeurige informatie opleveren, waardoor deze "gesloten periode" verkort zou kunnen worden;
- Door het slopen van bestaande gebouwen worden mogelijk vleermuizen gedood en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd, wat strijdig is met de artikelen 9 en 11 van de Flora- en Faunawet;
- Door het slopen van de bestaande gebouwen gaat mogelijk een verblijfplaats van de middelzwaar beschermde steenmarter verloren, wat eveneens strijdig is met de Flora- en Faunawet;
- Om zekerheid te krijgen over de aan- of afwezigheid van vleermuizen en steenmarters dient aanvullend veldonderzoek te worden uitgevoerd;
- Indien tijdens dat veldonderzoek vleermuizen worden aangetroffen, dient een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd en dienen de werkzaamheden conform de in de ontheffing genoemde voorwaarden te worden uitgevoerd;
- Indien geen vleermuizen en steenmarters worden aangetroffen, zijn de voorgenomen werkzaamheden niet in strijd met de Flora- en Faunawet;
- De procedure om het bestemmingsplan te wijzigen kan worden voortgezet, voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden dient echter wel bovengenoemd onderzoek te worden uitgevoerd.

5.2 Beschermden gebieden

Er worden ten opzichte van beschermde gebieden geen conflicten verwacht met de Natuurbeschermingswet en de regelgeving omtrent de EHS.

LITERATUUR

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (eds.) 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Bruyne, R. de 2004. Nauwe korfslak *Vertigo angustior* Jeffreys 1830, gebaseerd op gegevens tot het jaar 2002. EIS Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Cuppen, J.G.M., G. van Dijk, B. Koese & O. Vorst. 2006. De brede geelgerande waterroofkever *Dytiscus latissimus* in Zuidwest-Drenthe. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- EIS-Nederland, De Vlinderstichting & Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2007. Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen. EIS-Nederland, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Assen. Greenwood, A. Churchfield, S. & C. Hickey 2002. Geographical distribution and habitat occurrence of the water shrew (*Neomys fodiens*) in the Weald of South-East England. *Mammal Review* 32:40-50.
- Greenwood, A., S. Churchfield. & C. Hickey 2002. Geographical distribution and habitat occurrence of the water shrew (*Neomys fodiens*) in the Weald of South-East England. *Mammal Review* 32:40-50.
- Huijbregts, H. 2004a. Gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* (Degeer, 1774). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. 2004b. Heldenbok *Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Huijbregts, H. 2004c. Juchtleerkever *Osmoderma eremita* (Scopoli, 1763). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée. 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Kalkman, V.J. 2004. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Laar, V. van 1994. Habitatieisen van de waterspitsmuis. In: Wansink, D. & W. Lanting (ed.). Zoogdieren langs de waterkant: verslag van een symposium gehouden op 5 maart 1994. Uitgave van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming en de Dienst Weg- en Waterbouwkunde van Rijkswaterstaat.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek 2003. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, De Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (eds.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV. 2005. Algemene handreiking natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Smit, J.T. 2007. Actuele en potentiële verspreiding van het vliegend hert in Nederland. – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.
- Timmermans, G., R. Lipmann, M. Melchers & H. Holsteijn 2004. De Gewone rivierkreeft *Astacus astacus* (Linnaeus, 1758). – EIS - Nederland, www.naturalis.nl/eis.

Internetsites

- www.minlnv.nl
- www.wetten.overheid.nl
- www.vlindernet.nl
- www.ravon.nl
- www.vzz.nl
- www.natuurkalender.nl
- www.vleermuis.net
- www.waarnemingen.nl

BIJLAGE I: FLORA- EN FAUNAWET & RODE LIJSTEN

1. Uitleg over de Flora- en Faunawet (mininv.nl)

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en Faunawet in werking. De wet, waarin EU-richtlijnen voor de bescherming van soorten en het internationale CITES-verdrag voor de handel in bedreigde soorten zijn opgenomen, regelt de bescherming van plant- en diersoorten in Nederland.

Doel

Het doel van de wet is het behouden en beschermen van in het wild levende plant- en diersoorten, waarbij het "nee tenzij" principe als uitgangspunt dient. Alle activiteiten die een negatieve invloed hebben op beschermde plant- en diersoorten zijn dus verboden. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken.

Verbodsbepalingen (wetten.overheid.nl)

Het is verboden:

- Planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (Artikel 8).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (Artikel 9).
- Dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (Artikel 10).
- Nesten, hollen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (Artikel 11).
- Eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (Artikel 12).

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat menselijke activiteiten niet nadelig mogen zijn voor zowel beschermde als niet beschermde plant- en diersoorten en is dus altijd van toepassing. Wanneer het niet mogelijk is om negatieve gevolgen te voorkomen, dienen de gevolgen beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

Beschermde leefomgeving

Het is, middels de Flora- en Faunawet, voor provincies mogelijk om plaatsen aan te wijzen die dienen als beschermde leefomgeving. Hierdoor kunnen plaatsen die belangrijk zijn voor het voortbestaan van plant- en/ of diersoorten worden beschermd.

Bescherming via 3 categorieën (zie bijlage III)

Of een soort voor bescherming in aanmerking komt hangt onder andere af van de mate waarin de soort met uitsterven bedreigd is en de zeldzaamheid. Vogelsoorten zijn niet in de tabellen opgeno-

men omdat de lijst erg lang zou worden, aangezien alle vogelsoorten (m.u.v. exoten) in Nederland beschermd zijn. Plant- en diersoorten worden beschermd aan de hand van 3 tabellen:

- **Tabel 1**
In deze tabel staan de licht beschermde soorten. Het betreft met name beschermde, maar algemeen voorkomende soorten. Voor de soorten in deze tabel is vrijstelling mogelijk. Het verlenen van vrijstelling doet geen afbreuk aan de huidige, gunstige staat van instandhouding. Er dient echter voor deze soorten wel rekening te worden gehouden met de zorgplicht.
- **Tabel 2**
In deze tabel staan de middelzwaar beschermde soorten. Voor de soorten in tabel 2 geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. De vereiste gedragscode moet ter goedkeuring zijn ingediend bij het ministerie van LNV. In de gedragscode wordt aangegeven hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan soorten geminimaliseerd wordt. Als er geen gedragscode is, moet bij overtreding een ontheffing worden aangevraagd.
- **Tabel 3**
In deze tabel staan de zwaar beschermde soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze wordt volgens een uitgebreide toetsing beoordeeld, waarbij wordt nagegaan of de ingreep afbreuk doet aan de huidige, gunstige staat van instandhouding, of er alternatieven zijn en of er sprake is van een in de wet genoemd belang.

Vogels

Alle vogels, met uitzondering van exoten, zijn in Nederland beschermd. Het is dan ook verboden om werkzaamheden uit te voeren waarbij vogels gedood of verontrust worden, of waarbij nesten of verblijfsplaatsen worden verstoord. Het is verboden om gedurende het broedseizoen activiteiten te ondernemen die een negatief effect hebben op broedvogels.

2. Rode Lijsten (www.minlnv.nl)

Op de Rode Lijsten staan soorten die zich in Nederland voortplanten. Het gaat daarbij om soorten die speciale aandacht nodig hebben om te voorkomen dat ze met uitsterven bedreigd raken. De Rode Lijsten hebben een signaleringsfunctie en ze hebben geen juridische status. Soorten die op de Rode Lijst staan hebben niet per definitie een beschermingsstatus. Daarvoor is opname onder de Flora- en Faunawet nodig. De soorten worden verdeeld in 8 categorieën:

- Uitgestorven op wereldschaal
- In het wild uitgestorven op wereldschaal
- Verdwenen uit Nederland
- In het wild verdwenen uit Nederland
- Ernstig bedreigd
- Bedreigd
- Kwetsbaar
- Gevoelig

BIJLAGE II: BESCHERMDE GEBIEDEN EN NATUURBESCHERMINGSWET

Door waardevolle natuurgebieden te beschermen kunnen bijzondere plant- en diersoorten in Nederland beter overleven. Gebiedsbescherming betekent dat gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk beschermd zijn.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het ministerie van LNV heeft in 1990 de EHS geïntroduceerd. Het doel van de Ecologische Hoofdstructuur is de instandhouding en ontwikkeling van natuurgebieden en de daarin voorkomende soorten. Het bestaat uit een netwerk van natuurgebieden in Nederland. De EHS is opgebouwd uit bestaande gebieden, zoals de Veluwe, en wordt uitgebreid met de ontwikkeling van nieuwe natuur. Variatie in verschillende typen natuur zijn daarbij belangrijk. Om verschillende typen natuur te verbinden wordt gebruik gemaakt van bijvoorbeeld ecoducten en faunapassages.

Binnen de EHS zijn geen ingrepen mogelijk. Alleen bij groot maatschappelijk belang kan het Rijk de functie natuur laten wijken voor andere functies.

Natura 2000

De Natura 2000 is een netwerk van natuurgebieden in Europa en vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Het doel van Natura 2000 is de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die in Europa van belang zijn. Een aantal gebieden in Nederland zijn van internationaal belang, zoals bijvoorbeeld de Waddenzee. Daarnaast heeft Nederland de verantwoordelijkheid voor bijvoorbeeld de Noordse woelmuis, aangezien deze soort alleen in Nederland voorkomt. Voor het overleven van deze soort zijn onder andere de Natura 2000 gebieden "Grote Wielen" in Friesland belangrijk.

Nationale Parken

Er zijn in Nederland 20 Nationale Parken. Een Nationaal Park is een aaneengesloten gebied van minimaal 1000 hectare en geselecteerd vanwege de voor Nederland bijzondere natuurwaarde. Bijna alle Nationale Parken zijn onderdeel van Natura 2000 en/ of de EHS.

Nationale Landschappen

Er zijn in Nederland 20 Nationale Landschappen. Deze gebieden zijn uniek door de combinatie van cultuurhistorische en natuurlijke elementen. Behoud, beheer en versterking van landschap, natuur en cultuurhistorie is belangrijk. In Nationale Landschappen wordt gewoond en gewerkt en het zijn daarom geen beschermde natuurgebieden. Binnen een Nationaal Landschap zijn ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, mits de belangrijkste landschappelijke kwaliteiten niet worden aangetast.

Binnen de Nationale Landschappen liggen natuurgebieden die onderling verbonden zijn door bijvoorbeeld singels en beken. Het netwerk heeft een hoge natuurwaarde en is een mooi aanvulling op de EHS. Een aantal soorten, zoals een aantal weidevogels, is in sterke mate afhankelijk van deze cultuurlandschappen.

Wetlands

De wetlands en de plant- en diersoorten die in de wetlands voorkomen worden beschermd door het Ramsar Verdrag. In dat Verdrag uit 1971 worden wetlands omschreven als: "waterrijke gebieden, moerassen, vennen, veen- of plasgebieden, natuurlijk of kunstmatig, met stilstaand of stromend water, zoet, brak, of zout, met inbegrip van zeewater, waarvan de diepte bij eb niet meer is dan 6 meter." Wetlands hebben belangrijke functies voor de natuur, zoals:

- Vanwege de ligging zijn ze belangrijk voor vele trekvogels;
- Ze dienen als kraamkamer voor vissen en andere zeedieren;
- Ze zijn belangrijk voor de mens (visserij, recreatie, scheepvaart, etc.).

In Nederland ligt circa een miljoen hectare aan wetlands. Alle wetlands die zijn aangemeld bij het Ramsar bureau zijn door Nederland ook aangewezen als Natura 2000 gebied en vallen daardoor onder de Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurwetgeving

Om de Natura 2000 gebieden in stand te houden en te kunnen beschermen is het nodig dit wettelijk te onderbouwen. De natuurbeschermingswet 1998 regelt de bescherming van natuurgebieden in Nederland. De wet is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Hierdoor zijn de internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en diverse verdragen in de nationale regelgeving verankerd. Werkzaamheden die negatieve effecten hebben op Natura 2000 gebieden zijn verboden, tenzij de provincie vergunning verleent.

Voor alle Natura 2000 gebieden dient een aanwijzingsbesluit te worden opgesteld, waarin is opgenomen wat de instandhoudingsdoelen zijn. Op basis van deze doelen worden beheersplannen ontwikkeld.

Onderzoek is noodzakelijk om na te gaan of werkzaamheden in en rondom Natura 2000 gebieden negatief effect hebben op instandhoudingsdoelen of de kwalificerende waarden van het gebied. Op de vraag of er een significant negatief effect bestaat zijn 3 antwoorden mogelijk:

1. Er is zeker geen negatief effect. Er is dan ook geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.
2. Er is mogelijk een negatief effect, maar dit is zeker niet significant. In dat geval volstaat een verslechterings- of verstoringstoets.
3. Er is kans op een significant negatief effect. Vergunningverlening is daarbij aan de orde en een passende beoordeling is noodzakelijk.

BIJLAGE III: SOORTEN IN HET PLANGEBIED

Tabel 1: Licht beschermde soorten

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Aardmuis				
Bosmuis				
Dwergmuis				
Bunzing				
Dwergspitsmuis				
Egel				
Gewone bosspitsmuis				
Haas				
Hermelijn				
Huisspitsmuis				
Konijn				
Mol				
Ondergrondse woelmuis				
Ree				
Rosse woelmuis				
Tweekleurige bosspitsmuis				
Veldmuis				
Vos				
Wezel				
Wolraaf				
REPTIELEN & AMFIBIEN				
Bruine kikker				
Gewone pad				
Middelste groene kikker				
Kleine watersalamander				
Meerkikker				
MIEREN				
Behaarde rode bosmier				
Kale rode bosmier				
Sironkmier				
Zwartrugbosmier				
SLAKKEN				
Wingwaardslak				
VAATPLANTEN				
Aardaker				
Akkerklokje				
Brede wespenorchis				
Breed klokje				
Dotterbloem				
Gewone vogelmelk				
Grasklokje				
Grote kaardenbol				
Kleine maagdenpalm				
Knikkend vogelmelk				
Koningsvaren				
Slanke sleutelbloem				
Zwanebloem				

Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Damhart	R			
Edelhert				
Eekhoorn				
Grijze zeehond	R			
Grote bosmuis	R			
Steenmarter				
Wild zwijn				
REPTIELEN & AMFIBIEN				
Alpenwelaar-salamander				
Levendbarende hagedis				
DAGVLINDERS				
Moerasparel-moervlinder	R			
Vals heideblauwtje	R			
VISSEN				
Bermpje				
Kleine modderkrupper				
Meerval				
Rivierdonder-ped				
VAATPLANTEN				
Aangebrande orchis	R			
Aapjesorchis	R			
Bergklokje				
Bergnachtorchis	R			
Bijenorchis				
Blaasvaren	R			
Blauwe zeedistel				
Bleek bosvogeltje	R			
Bokkenorchis	R			

Tabel 2: Middelzwaar beschermde soorten (res)

Soort	R			
Brede orchis	R			
Brunrode wespenorchis	R			
Daslook				
Dennenorchis	R			
Duitse gentiaan	R			
Franjegeniëen	R			
Geelgroene wespenorchis	R			
Gele helmblom				
Gevleete orchis	R			
Groene nachtorchis	R			
Groensteel	R			
Grote keverorchis	R			
Grote muggenorchis	R			
Guiden sleutelbloem	R			
Harlekijn	R			
Herfstschroeforchis	R			
Hondskruid	R			
Honingorchis	R			
Jenaverbes	R			
Klein glaskruid				
Kleine keverorchis	R			
Kleine zonnedaauw	R			
Klokjesgentiaan	R			
Kluwenklokje	R			
Koraalwortel	R			
Kruisbladgentiaan	R			
Lange ereprijs				
Lange zonnedaauw	R			
Manneljesorchis	R			
Marelak				
Moeraswespenorchis	R			
Muurbloem	R			
Parnassia	R			
Pijlschaafkelk	R			
Poppenorchis	R			
Prachtklokje				
Purperorchis	R			
Rapunzelklokje	R			
Rechte driehoeksvaren	R			
Rietorchis				
Ronde zonnedaauw	R			
Rood bosvogeltje	R			
Ruig klokje				
Schubveren	R			
Slanke gentiaan	R			
Soldaste				
Spaanse ruiter	R			
Steenarjer	R			
Steenbreekvaren				
Stengellose sleutelbloem	R			
Stengelomvallend havikskruid	R			
Styf hardgras	R			
Tongvaren				
Velkruid	R			
Vaanmosorchis	R			
Veldgentiaan	R			
Veldsahie	R			
Vleeskleurige orchis	R			
Vliegenorchis	R			
Vogelnesje	R			
Voorjaarsadonis				
Wantenorchis	R			
Waterdrablad	R			
Weideklokje	R			
Weinekende nachtorchis	R			
Wilde gagel	R			
Wilde herfsttijloos				
Wilde keuvelbloem	R			
Wilde marjolijn				
Wit bosvogeltje	R			
Witte muggenorchis	R			
Zinkvoeltje	R			
Zomerklokje	R			
Zwartsteel				
KEVERS				
Vliegend hert				
Kreeftachtigen				
Rivierkreeft				

Tabel 3: Zwaar beschermde soorten
A) Soorten Bijlage I (AMvB)

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Das				
Boommarter	R			
Eikelmuis	R			
Gewone zeehond	R			
Veldspitsmuis	R			
Waterspitsmuis	R			
REPTIELEN & AMFIBIEN				
Adder	R			
Hazelworm	R			
Ring slang	R			
Vinpoetsalamander	R			
Vuursalamander	R			
VISSEN				
Beekprik	R			
Bitlervoorn	R			
Elrits	R			
Gestippelde alver	R			
Groia modderkruiper	R			
Rivierprik				
DAGVLINDERS				
Bruin dikkopje	R			
Dwergblauwtje	R			
Dwergdikkopje	R			
Groot geaderd witje	R			
Grote ijsvogelvlinder	R			
Heideblauwtje	R			
Iepepage	R			
Kalkgrasland-dikkopje	R			
Keizersmantel	R			
Klaverblauwtje	R			
Purperstreep- parelmoervlinder	R			
Rode vuurvlinder	R			
Tweekleurig hoorbeestje	R			
Veenbes- parelmoervlinder	R			
Veenhoorbeestje	R			
Veld- parelmoervlinder	R			
Woud- parelmoervlinder	R			
Zilvervlak	R			
PLANTEN				
Groot zeegras	R			

* Binnen 15 x 15 km

** Binnen 5 x 5 km

B) Soorten bijlage IV (Habitat Directive)

Soort	Rode Lijst (2004)	Ruime omgeving *	Omgeving **	Plangebied mogelijk geschikt
ZOOGDIEREN				
Beardvleermuis				
Bechstein's vleermuis	R			
Bever	R			
Bosvleermuis				
Brandl's vleermuis	R			
Bruinvis	R			
Euraziatische lynx				
Franjesleert	R			
Gewone dolfin				
Gewone dwergvleermuis				
Gewone grootoorvleermuis				
Grijze grootoorvleermuis	R			
Grote hoelizerneus				
Hamster	R			
Hazelmuis	R			
Ingekarven vleermuis	R			
Kleine dwergvleermuis				
Kleine hoelizerneus	R			
Laafvleeger				
Meervleermuis				
Mopsvleermuis				
Nathusius dwergvleermuis				
Noordse woelmuis	R			
Otlet	R			
Rosse vleermuis				
Tumelaar	R			
Tweekleurige vleermuis				
Vale vleermuis	R			
Watersvleermuis				
Wilde kat				
Witflankdolfijn				
Witsnuitdolfijn				
REPTIELEN & AMFIBIEN				
Boomkikker	R			
Geelbuikvuurpad	R			
Gladde slang	R			
Heikikker	R			
Kamsalamander	R			
Knoflookpad	R			
Muurhagedis	R			
Poelkikker	R			
Rugstreepad				
Vroedmoesterpad	R			
Zandhagedis	R			
VLINDERS				
Donker pimpernelblauwtje	R			
Grote vuurvlinder	R			
Pimpernelblauwtje	R			
Tijmblauwtje	R			
Zilverstreep- hoorbeestje	R			
LIBELLEN				
Bronlibel				
Gaffelibel	R			
Gevleete witsnuitlibel	R			
Groene glazenmaker	R			
Noordse winterjuffer	R			
Oostelijke witsnuitlibel	R			
Rivierrombout	R			
Sedijka witsnuitlibel	R			
VISSEN				
Houting				
Steur	R			
PLANTEN				
Drijvende waterweegbree	R			
Groenknolorchis	R			
Krupend moerascherm	R			
Zomerschroeforchis	R			
KEVERS				
Brade geelrand- waterroofkever				
Gestreepte waterroof- kever				
Heidenbok				
Juchileerkever				
TWEEKLEPPIGEN				
Belaaftse stroommos- sel	R			

>>> "watertoets watertoets" <watertoets@veltenvecht.nl> 11-03-2010 10:24 >>>
Beste Sandra,

Hierbij de reactie van waterschap Velt en Vecht op het bestemmingsplan Buitengebied Hardenberg, partiele herziening De Lutteresweg 4 te Lutten. De waterhuishoudkundige aspecten, zoals beschreven in het wateradvies van 19 december 2008, zijn in het bestemmingsplan goed verwoord. Het waterschap heeft geen bezwaar.

Ik hoop je hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,

Lammert Lasker
Medewerker watertoets
Waterschap Velt en Vecht
Postbus 330
7740 AH Coevorden

Disclaimer

Indien uit de aanhef of de inhoud blijkt dat dit bericht niet voor u is bedoeld, wordt u verzocht de afzender hierover te informeren en het bericht te verwijderen. Het waterschap Velt en Vecht gebruikt e-mail niet als medium voor het aangaan van verplichtingen of rechtsbetrekkingen, tenzij anders is overeengekomen. Aan de inhoud van een e-mail kunnen geen rechten worden ontleend indien uit de tekst blijkt dat het gaat om de weergave van een persoonlijke opvatting.

[Disclaimer](#)

Tips voor verblijven, beleven en genieten in je mailbox

Naast de maandelijkse themawandelingen leest u in de nieuwsbrief meer over de Hardenberger van de Maand en over de vernieuwde website www.gunjezelfderuimte.nl met het onderdeel recreëren .

Surf naar www.gunjezelfderuimte.nl en klik op de knop Aanmelden nieuwsbrief.